

lo vlaste be fu la .lojban. jo'u la'o zoi Esperanto zoi

lo jboce'u

de'i li 2014 pi'e 10 pi'e 5

---

ni'o ni'o 1

fanva fi la'o zoi Esperanto zoi

aufklerunge x_1 (procezo/koncepto) estas klerismo laŭ filozofio x_2

bacru [ba'u] x_1 eldiras buŝe/diras/parolas [per-voĉe faras sonon] x_2 – [ankaŭ: voĉi; ne necese implicas komunikon aŭ aŭdanton; ('diri' ĝenerale estas cusku)]; (Vidu ankaŭ: krixa, cusku, casnu, tavla, voksa, pinka.)

badna x_1 estas banano/bananarbo [frukto/planto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ "grute".

badri [dri] x_1 estas malĝoja/malgaja/trista/depremita pri x_2 – Vidu ankaŭ klaku, gleki, betri, cinmo, junri

bajra [baj] x_1 kuras sur supraĵo x_2 per membroj x_3 kun irmaniero x_4 – Vidu ankaŭ {cadzu}, {klama}, {litru}, {stapa}, {plipe}, {cpare}.

bakfu [baf] x_1 estas pako/fasko [formo] da x_2 lig-itaj per x_3 – Vidu ankaŭ {daski}, {dakli}, {tanxe}.

bakni [bak] x_1 estas bovo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {danlu}.

bakri x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kredo el fonto x_2 en formo x_3 – Vidu ankaŭ {pinsu}, {blabi}, {jilka}.

baktu x_1 estas sitelo/profunda, solida ujo kun larĝa supro, enhavanta x_2 -on, el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {botpi}, {patxu}, {tansi}, {lante}, {lanka}.

balji x_1 estas bulbo [korpoparto] de planto/speco x_2 ; [metafore: ronda, elŝvelinta] – Vidu ankaŭ {punli}, {batke}.

balnema x_1 estas baleno (Balaenidae) de specio x_2 – Rigardu {orka}

balni x_1 estas balkono/breto de konstruaĵo/strukturo x_2 – Vidu ankaŭ {kajna}.

balre [ba'e] x_1 estas klingo de ilo/armilo x_2 – Vidu ankaŭ {dakfu}, {tunta}, {tutci}, {guska}, {kinli}, {katna}.

balvi [bav] x_1 estas en la estonteco de/post x_2

en tempo-sinsekvo; x_1 estas posta; x_2 estas antaŭa – Ankaŭ: sekvaĵo, sekvi, sukcedi, okazi poste; nur tempo-ordo (uzu lidne alie); aorista en tio, ke $\$x_{-1}$ povas tempe interkovri $\$x_{-2}$ -on dum ĝi etendiĝas posten; neaorista estonteco (= {cfabalvi}); (defaŭlto $\$x_{-2}$ estas la spaco-tempa referenco, do:) $\$x_{-1}$ okazos. Vidu ankaŭ {lidne}, {cabna}, {purci}, {farna}.

bancu [bac] x_1 superas/estas trans/preter/pli malproksime ol limo x_2 de x_3 en kvalito/kvanto x_4 (ka/ni) – Je la alia flanko de limo, sed ne nepre rekte 'trans' ĝi nek je la plej mallonga supozebla distanco (per ragve); ankaŭ ne limigita al spaca pozicio. Vidu ankaŭ {dukse}, {ragve}, {zmadu}, {kuspe}.

bandu [bad] x_1 (okazo) defendas/protektas x_2 -on (objekto/stato) de minaco/danĝero x_3 (okazo) – Ankaŭ: sekurigi; $\$x_{-1}$ fortigas/rezistas $\$x_{-3}$ -on; protekta kovrilo/ŝirmilo (= {badgai}). Vidu ankaŭ {ckape}, {fanta}, {fapro}, {marbi}, {rivbi}, {zunti}, {snura}, {binra}, {lunbe}, {pulji}.

banfi x_1 estas amfibio de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {danlu}, {respa}.

bangu [ban bau] x_1 estas lingvo/dialekto uzata de x_2 por esprimi/komuniki x_3 -on (si'o/du'u, ne citaĵo) – Vidu ankaŭ {tance}, {cusku}, ve {tavla}, {valsi}, {gera}, {jufra}, {natmi}, {slaka}.

banli [ba1 ba'i] x_1 estas grandioza/bonega/majesta en eco x_2 (ka) laŭ normo x_3 – Indikas subjektivan grandecon, kompare kun la objektiva normo implica por barda; (sinonimoj, eble bezonantaj tanru:) eksterordinara, glora, impresa, inspira, speciala, eminenta, splenda, impona (ĉiuj ĝenerale zabna); terura (mabla). Vidu ankaŭ {barda}, {nobli}, se {sinma}, {pluja}, {misno}, {vajni}, {fasnu}, {cizra}, {traji}, {mutce}, se {manci}.

banro [ba'o] x_1 kreskas/etendiĝas [pliĝanta evoluo] en grandecon/formon x_2 disde x_3 – Ankaŭ:

leviĝi, evolui; \$x_1\$ pligrandiĝas/pliiĝas. Vidu ankaŭ {farvi}, {zenba}, {jmina}, {barda}, {makcu}, {ferti}.

banxa [bax] x_1 estas banko posedita de/en banka sistemo x_2 kun banka(j) funkcio(j) x_3 (okazo) – Vidu ankaŭ {sorcu}, {zarci}, {canja}, {kagni}.

banzu [baz] x_1 (objekto) sufiĉas por celo x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {dukse}, {claxu}, {nitcu}, {ricfu}, {curmi}.

bapli [bap bai] x_1 [forto] (ka) devigas ke okazu x_2 okazu; x_1 determinas ke eco x_2 evidentiĝu – Ankaŭ: igi; implicas sukceson. Vidu ankaŭ {fanta}, {rinju}, {jimte}, {jistro}, {rinka}, {krinu}, {zunkte}, {randa}, {danre}, {cmavo {bai}}, {marxa}, {tinsa}, {xarnu}.

barda [bra] x_1 estas granda laŭ eco/dimensio(j) x_2 (ka) kompare kun normo x_3 – Vidu ankaŭ {banli}, {clani}, {ganra}, {condi}, {plana}, {cmalu}, {rotsu}, {banro}, {xanto}.

bargu [bag] x_1 formas arkon/kurbon super/ĉirkaŭ x_2 el materialo x_3 – \$x_2\$ ne nepre estas objekto, sed povas esti punkto aŭ volumeno. Vidu ankaŭ {cripu}, {kruvi}, {korcu}, {condi}.

barja x_1 estas taverno/drinkejo prezentante x_2 -on al klientaro x_3 – Vidu ankaŭ {gusta}, {birje}, {jikru}, {sanmi}, {vanju}, {xotli}, {ckafi}, se {pinxe}.

barkla x_1 eliras x_2 -on tra x_3 per x_4

barna [ba'a] x_1 estas marko(j)/makulo(j) sur x_2 el materialo x_3 – Ba'armo'a por aranĝo de markoj. Vidu ankaŭ {sinxa}, {pixra}, se {ciska}, se {prina}.

bartu [bar] x_1 estas ekster x_2 – Vidu ankaŭ {jibni}, {nenri}, {sruri}, {lamji}, {korbi}, {calku}, {vasru}.

basna x_1 emfazas/akcentas/substrekas/elstarigas x_2 -on per (ago) x_3 – Ankaŭ: diri forte. Vidu ankaŭ {pandi}.

basti [bas] x_1 anstataŭas x_2 -on en cirkonstanco x_3 ; x_1 estas anstataŭulo/anstataŭaĵo/surogato – Ankaŭ: \$x_1\$ interŝanĝas lokojn kun \$x_2\$. Vidu ankaŭ {ba'i}, {binra}.

batci [bat] x_1 mordas/pinĉas x_2 -on je specifa loko x_3 per x_4 – Tramordi (= {ka'arbatci}, {batygre}); pinĉi (= {cinzybatci}). Vidu ankaŭ {denci}, {jgalu}, {guska}, {citka}.

batke x_1 estas butono/tubero/[tenilo] sur objekto x_2 , kun celo x_3 , el materialo x_4 – Vidu ankaŭ {jadni}, {balji}, {punji}, {jgari}, {lasna}.

bavmi x_1 estas kvanto da hordeo [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

baxso x_1 montras malaj-indonezian komunan lingvon/kulturon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {meljo}, {bindo}.

bebna [beb] x_1 estas stulta/malsaĝa/malsprita en okazo/ago/eco [stultaĵo] (ka) x_2 ; x_1 estas stultulo – Vidu ankaŭ {fenki}, {xajmi}, {prije}, {fliba}.

bemro [bem be'o] x_1 montras nordamerikan kulturon/naciecon/geografion laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {merko}, {kadno}, {xispo}, {mexno}.

bende [bed be'e] x_1 estas bando/teamo/orkestro/aro da homoj x_2 kun ĉefo/direktoro/estro x_3 organizita por celo x_4 – (\$x_1\$ estas kolektivaĵo; \$x_2\$ estas aro komplete specifita); Ankaŭ: orkestro (= {zgibe'e}, {balzgibe'e}); \$x_3\$ direktisto; komerco, ne nepre korporaciigita (=cajbe'e, venbe'e). Vidu ankaŭ {gunma}, {girzu}, {dansu}, {jatna}, {jistro}, {kagni}, {kamni}, {minde}, {ralju}, {cecmu}, {gidva}.

bengo [beg] x_1 montras bengalan/bangladeŝan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xindo}.

benji [bej be'i] x_1 sendas/transigas/transdonas/transmetas x_2 -on al ricevanto x_3 el origino/deveno x_4 pere de x_5 – Aliproprigado el deveno ne estas implicita. \$x_5\$ portilo. Vidu ankaŭ {muvdu}, {dunda}, {mrilu}, {nirna}, {xruti}, {cradi}, {tivni}, {preja}, {cmavobe'i}, {bevri}, {mrilu}, {tcana}.

bersa [bes be'a] x_1 estas filo de patro/patrino/gepatroj x_2 [ne nepre biologiaj] – Vidu ankaŭ {verba}, {nanla}, {nakni}, {nanmu}, {patfu}, {mamta}, {bruna}, {rirni}, {rorci}, {panzi}, {tixnu}.

berti [ber] x_1 estas norde de [poluso laŭ dekstramana regulo] x_2 laŭ referenckadro x_3 – Vidu ankaŭ {snanu}, {stici}, {stuna}, {farna}.

besna [ben] x_1 estas (la) cerbo [korp parto] de x_2 ; [metafore: inteligento, mensa kontrolo] – Vidu ankaŭ {menli}, {stedu}, {rango}, {pensi}.

betfu [bef be'u] x_1 estas (la) abdomeno/ventro [korp parto] de x_2 ; [metafore: meza parto] – Ankaŭ: stomako (= {djaruntyrango}), digesta aparato (= {befctirango}, {befctirangyci'e}). Vidu ankaŭ {cutne}, {livga}, {canti}.

betri [bet] x_1 estas tragedia/katastrofa/ruiniga por x_2 – Vidu ankaŭ {badri}, {xlali}, {morsi}, {binra}.

bevri [bev bei] x_1 portas/trenas/transportas ŝarĝon/kargon x_2 al x_3 de x_4 tra vojo x_5 ; x_1 estas portisto – Aliproprigo el \$x_2\$ al \$x_3\$ estas implicita. Vidu ankaŭ {marce}, {muvdu}, {benji}, {klama}.

bi'i [biz] nelogika intervala kunigilo: nevice inter ... kaj ... (rafsi reprezentas ian ajn intervalon)

bidju x_1 estas bido/globeto [formo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {bolci}, {canre}, {lakse}, {dirgo}.

bifce [bic] x_1 estas abelo/vespo/krabro de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cinki}, {sfani}, {lakse}.

bikla [bik] x_1 agas kiel vipo/faras klakon/krakon [subita fortega movo] – Vidu ankaŭ {skori}, {darxi}.

bilga [big] x_1 devas esti/fari x_2 -on laŭ normo/akordo x_3 – Ankaŭ: \$x_3\$ referenckadro. Vidu ankaŭ {zifre}, {fuzme}.

bilma [bi'a] x_1 estas malsana kun simptomoj x_2 pro malsano x_3 – Vidu ankaŭ {kanro}, {mikce}, {spita}, {senci}, {kafke}, {binra}.

bilni [bil] x_1 estas militeca/regimenta/forte organizita/preparita de sistemo x_2 por celo x_3 – Ankaŭ: paramilita; soldato en la plej vasta senco – ne limigita al tiuj preparitaj/organizitaj kiel parto de armeo por defendi ŝtaton (= {bilpre}). Vidu ankaŭ jenmi por milita {forto}, {sonci}, {ganzu}, {pulji}.

bindo [bid] x_1 montras indonezian kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {bindo}, {meljo}, {baxso}.

binra x_1 asekuras/garantias/kompensas homon x_2 kontraŭ danĝero x_3 (okazo) provizante x_4 -on (okazo) – Ankaŭ: \$x_3\$ perdo; vendi/aĉeti asekuron (= {binryve'u}), premiumo (= binrydi'a, aŭ binryvelve'u). Vidu ankaŭ {bandu}, {cirko}, {betri}, {basti}, {bilma}.

binxo [bix bi'o] x_1 iĝas/fariĝas/transformiĝas en x_2 -on sub kondiĉoj x_3 – Rezulta, ne nepre kaŭza ŝanĝiĝo. (kp. cenba por nerezulta, galfi por kaŭza, stika por nerezulta, nekaŭza ŝanĝiĝo; zasni)

birje x_1 konsistas el/enhavas/estas kvanto da biero/elo farita el x_2 – Vidu ankaŭ {pinxe}, {barja}, {jikru}, {vanju}, {xalka}, {fusra}.

birka [bir] x_1 estas brako [korporparto] de x_2 ; [metafore: branĉo kun forto] – Ankaŭ: kubuto (= {bircidni}), pojno (= {xanterjo'e}), alpendaĵo (sed ĵimca, rebela preferindaj). Vidu ankaŭ {ĵimca}, {ĵanco}, {xance}, {rebela}.

birti [bit] x_1 estas certa/senduba/konvinkita ke x_2 veras – Vidu ankaŭ {jetnu}, {jinvi}, {krici}, {djuno}, {senpi}, {sruma}.

bisli [bis] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el glacio [frostigita kristalo] de konsisto/materialo x_2 – Konsisto inkluzivanta \$x_2\$-on, kiu ne nepre estas kompleta konsisto. Vidu ankaŭ {kunra}, {runme}, {lenku}, {krili}, {bratu}, {snime}, {carvi}.

bitmu [bim bi'u] x_1 estas muro/barilo apartiganta x_2 -on kaj x_3 -on (neordigitaj) de/en strukturo x_4 – Vidu ankaŭ {jbini}, {sepli}, {fendi}, {canko}, {drudi}, {kumfa}, {loldi}, {senta}, {snuji}, {pagre}, {gacri}, {kuspe}, {marbi}, {vorme}.

bi [biv] cifero/nombro: 8 (cifero)

blabi [lab] x_1 estas blanka/tre hela [koloradjektivo] – Palaj formoj de aliaj koloroj estas kunmetaĵoj kun blanka; ekz. rozkolora (= {labyxu'e}, {xunblabi}) (dum kandi uziĝas por pala = malbrila, manko de intenso). Vidu ankaŭ {skari}, {xekri}, {grusi}, {kandi}, {manku}, {carmi}, {bakri}, {blanu}, {bunre}, {cicna}, {crino}, {narju}, {nukni}, {pelxu}, {xunre}, {zirpu}.

blaci x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el vitro de konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {kabri}.

blanu [bla] x_1 estas blua [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {zirpu}, {kandi}, {carmi}, {cicna}.

bliku [bli] x_1 estas bloko [3-dimensia formo] el materialo x_2 , surfacoj/flankoj/lateroj x_3 – \$x_3\$ (edroj/lateroj/facoj/surfacoj) inkluzivu nombron, grandon, kaj formon; ankaŭ multedro (= pitybli kun plataj/ebenaj lateroj/surfacoj). regula multedro (= {kubybli}, {blikubli}), briko (= {kitybli}); Vidu ankaŭ {tapla}, {kubli}, {tanbo}, {canlu}, {kojna}, {sefta}, {bolci}, {kurfa}, {tarmi}.

bloti [lot blo lo'i] x_1 estas boato/ŝipo [veturilo] por porti x_2 -on, pelita de x_3 – Vidu ankaŭ {falnu}, {fulta}, {marce}, {jatna}, {sabnu}.

bolci [bol boi] x_1 estas pilko/sfero/globo [formo] el materialo x_2 ; x_1 estas spherical objekto [farita el x_2] – Ankaŭ: ronda. Vidu ankaŭ {bliku}, {cukla}, {bidju}, {gunro}.

bongu [bog bo'u] x_1 estas ostoj/eburo [korporparto], plenumanta funkcion x_2 en korpo x_3 ; [metafore: kalcio] – \$x_2\$ verŝajne estas abstraktaĵo: ĝi povas esti strukturo/subteno por iu korporparto, sed ankaŭ aliaj kiel la timpano; la unua povas esprimiĝi kiel (tu'a le<korporparto>); kartilago (= {ranbo'u}), skeleto (= {bogygreku}). Vidu ankaŭ {greku}, {denci}, {jirna}, {sarji}.

botpi [bot bo'i] x_1 estas botelo/poto/urno/flakono/fermebla ujo por x_2 , el materialo x_3 kun kovrilo x_4 – Vidu ankaŭ {baktu}, {lante}, {patxu}, {tansi}, {tanxe}, {vasru}, {gacri}.

boxfo [bof bo'o] x_1 estas folio/tuko/litkovrilo/tapiŝo [2-dimensia formo fleksebla en 3 d.] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {plita}, {cinje}, {polje}, {slasi}, {tinci}.

boxna [bon bo'a] x_1 estas ondo [perioda formo] en medio x_2 , formo x_3 , ondolongo x_4 , frekvenco x_5 – Vidu ankaŭ {slilu}, {dikni}, {cinje}, {polje}, {morna}, {canre}.

bo [bor] mallongampleksa ligilo; ligas plurajn

konstruojn kun plej mallonga amplekso kaj dekstra grupigo

bradi x_1 estas malamiko/oponanto/kontraŭulo de x_2 en barakto x_3 – Vidu ankaŭ {damba}, {jamna}, {darlu}, {pendo}, {fapro}, {gunta}, {sarji}, {jivna}, {jinga}.

bratu x_1 estas hajlo/neĝpluvo/solida precipitaĵo de materialo/konsisto enhavanta x_2 -on – ĉi tio estas la substanco, ne la ago aŭ maniero de ĝia falo, kiu estas carvi. Vidu ankaŭ {carvi}, {snime}, {bisli}, {tcima}.

brazo [raz] x_1 montras brazilan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {porto}, {ketco}.

bredi [red bre] x_1 estas preta por x_2 (okazo) – Vidu ankaŭ {spaji}, {jukpa}.

bridi [bri] x_1 (teksto) estas predikato kun rilato x_2 inter argumentoj (sinsekvo/aro) x_3 – Ankaŭ: $\$x_{-3}\$$ estas rilataj per rilato $\$x_{-2}\$$ (= terbri por reordigitaj {lokoj}). ($\$x_{-3}\$$ estas aro komplete specifita); Vidu ankaŭ {sumti}, {fancu}.

brife [bif bi'e] x_1 estas brizo/zefiro/vento el direkto x_2 kun rapido x_3 ; x_1 blovas el x_2 – Vidu ankaŭ {tcima}.

briju [bij] x_1 estas oficejo/laborejo de laboristo x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {jibri}, {gunka}.

bripre x_1 estas persono, kies korpo esprimas predikatojn kun rilato inter argumentoj. – {bridi} {prenu}

brito [rit] x_1 montras britan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {glico}, {skoto}, {merko}, {ropno}.

broda [rod] 1a asignebla predikata varianto (kunteksto determinas la argumentostrukturon) – Vidu ankaŭ cmavo {bu'a}.

brode [bo'e] 2a asignebla predikata varianto (kunteksto determinas la argumentostrukturon)

brodi 3a asignebla predikata varianto (kunteksto determinas la argumentostrukturon)

brodo 4a asignebla predikata varianto (kunteksto determinas la argumentostrukturon)

brodu 5a asignebla predikata varianto (kunteksto determinas la argumentostrukturon)

bruna [bun bu'a] x_1 estas frato de x_2 laŭ ligilo/normo/gepatro(j) x_3 ; [ne nepre biologiaj] – Vidu ankaŭ {mensi}, {tunba}, {tamne}, {famti}, {bersa}.

bu'a [bu] logike kvantigebla predikata varianto: iu selbri 1 – (kp. broda, ktp.)

budjo [buj bu'o] x_1 apartenas al la budhisma kulturo/religio/etoso laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {latna}, {lijda}.

bukpu [buk bu'u] x_1 estas kvanto da tolo/ŝtofo/teksaĵo de tipo/materialo x_2 – Vidu ankaŭ {mapni}, {matli}, {sunla}, {slasi}, {silka}.

bumgapci x_1 estas nebulo el x_2 kovranta x_3 -on – {bumru} {gapci}

bumru [bum] x_1 estas nebula/kovrita de vaporo de likvo x_2 – Vidu ankaŭ {djacu}, {carvi}, {danmo}, {lunsa}, {tcima}, {gapci}.

bunda [bud] x_1 estas x_2 (defaŭlte 1) lokaj unuoj de pezo [ne-metra], normo x_3 , subunuoj [ekz. uncoj] x_4 – (pliajn subunuajn lokojn oni povas aldoni kiel $\$x_{-5}\$, \$x_{-6}\$, \dots$); Vidu ankaŭ {grake}, {junta}, {tilju}, {rupnu}, {fepni}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {kramu}.

bunre [bur bu'e] x_1 estas bruna/tankolora [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}.

burcu [bru] x_1 estas broso/peniko por celo x_2 (okazo) kun haroj/fadenoj x_3 – Vidu ankaŭ {komcu}, {pinsi}.

burna x_1 estas embarasita/agitita/ĝenata/malkomforta pri/sub kondiĉoj x_2 (abstraktaĵo) – Vidu ankaŭ {cinmo}.

bu [bus bu'i] ŝanĝas iun ajn unuopan vorton al BY – (kp. cmavo selma'o BY)

ca'a [caz] modala aspekto: efektiva okazo – Vidu ankaŭ {cabna}, cmavo {ca}.

cabna [cab] x_1 estas nuna je/dum/samtempa kun x_2 – (defaŭlte $\$x_{-2}\$$ estas la nuno, rezultante en:) $\$x_{-1}\$$ okazas nun; nur tempa rilato, samtempeco ne signifas ke unu okazo ne etendiĝas en la pasinteco aŭ ontecon de la alia. Vidu ankaŭ {zvati}, {balvi}, {purci}, cmavo {ca}, cmavo {ca'a}.

cabra [ca'a] x_1 estas aparato/mehhanismo/ekipaĵo por funkcio x_2 kontrolata/[lanĉita] de x_3 (aganto) – Formon determinas funkcio; ne implikas aŭtomatan agon – bezonas eksteran aganton/lanĉanton (minji povas esti zmiku cabra se ĝi bezonas eksteran aganton por lanĉi aŭ regi la funkciojn kiujn ĝi plenumas aŭtomate). (kp. tutci, minji, finti; girzu, ganzu por organiza aparato, pilno)

cacra x_1 daŭras x_2 horojn (defaŭlte 1 horo) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {junla}, {mentu}, {snidu}, {tcika}, {temci}.

cadzu [dzu] x_1 piediras/marŝas/paŝas sur supraĵo x_2 per membroj x_3 – Vidu ankaŭ {stapa}, {bajra}, {klama}, {litru}.

cafne [caf] x_1 (okazo) ofte/kutime okazas/reokazas/ripetiĝas laŭ normo x_2 – (kp. rirci, fadni,

kampu, rapli, krefu, lakne, cmavon piso'iroi kaj similajn kunmetaĵojn)

cakla x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el ĉokolato/kakao – Vidu ankaŭ {ckafi}.

calku [cak] x_1 estas ŝelo [malmola, protekta kovrilo] ĉirkaŭ x_2 farita el x_3 – Vidu ankaŭ {pilka}, {skapi}, {gacri}, {bartu}.

canci x_1 malaperas el loko x_2 ; x_1 ne plu estas observata je x_2 per sensoj x_3 – Ankaŭ: foriri (unu senco). Vidu ankaŭ {cliva}, {ganse}, {zgana}, {lebna}, {vimcu}.

cando [cad] x_1 estas kvietita/senmovita/neokupata/nefunkcia/neaktiva/ripozanta – Vidu ankaŭ {surla}.

cange [cag] x_1 estas bieno ĉe x_2 , kulturata de x_3 , fleganta/produktanta x_4 -on; (adjektivo:) x_1 estas agra – Agrokulturado, ne limigita al plantaj kultivoj. Vidu ankaŭ {purdi}, {nurma}, {ferti}, {foldi}, {xarju}.

canja [caj] x_1 interŝangas varon x_2 kontraŭ x_3 kun x_4 ; x_1 , x_4 estas komercisto/negocisto – Ankaŭ: (adjektive:) $\$x_1$, $\$x_2$, $\$x_4$ estas komercaj (pli bone esprimebla per ka canja, kamcanja). $\$x_2/\$x_3$ povas esti specifa objekto, varo (amaso), okazo (eble servo) aŭ kvalito; pedante, pri objektoj/varoj, tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= posycanja por neambigua {semantiko}); (kp. dunda, friti, vecnu, zarci, jdini, pleji, jdima, jerna, kargu; vidu noton ĉe jdima pri distingo inter kosto/prezo/valoro, banxa, cirko, dunda, janta, kargu, prali, sfasa, zivle)

canko [ca'o] x_1 estas fenestro/portalo/malfermaĵo en muro/konstruaĵo/strukturo x_2 – Vidu ankaŭ {vorme}, {bitmu}, {ganlo}, {murta}, {pagre}, {kevna}, {jvinu}, {kalri}, {kuspe}.

canlu [ca1 ca'u] x_1 estas spaco/volumeno/regiono [almenaŭ-3-dimensia etendaĵo] okupita de x_2 – Ankaŭ: okupi (= {selca'u}). Vidu ankaŭ {kensa}, {bliku}, {kumfa}, {kevna}, {kunti}, {tubnu}, {dekpu}.

canpa [cna] x_1 estas ŝovelilo/fosilo/ŝpato/plugilo [klinga fosa ilo] por fosi x_2 -on – Vidu ankaŭ {kakpa}, {guska}, {tutci}.

canre [can] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sablo el fonto x_2 de konsisto enhavanta x_3 -on – Vidu ankaŭ {bidju}, {rokci}, {zalvi}, {boxna}.

canti x_1 estas (la) intesto/internaĵoj/digesta sistemo [korpoparto] de x_2 – Metafore: proceda nodo. Vidu ankaŭ {betfu}.

carce x_1 estas ĉaro/kaleŝo/vagono [rada veturilo] por porti x_2 -on, pelita de x_3 – Vidu ankaŭ {karce}, {xislu}, {marce}, {matra}.

carmi [cam cai] x_1 estas intensa/brila/saturita en eco (ka) x_2 laŭ ricevo/mezuro de observanto x_3 – Brila (gusyci aŭ camgu'i); en koloroj, pliigita saturado (malo: kandi). Vidu ankaŭ {denmi}, {gusni}, {kandi}, {ruble}, {skari}, {tilju}, {tsali}, {mutce}, {blabi}, {blanu}, {bunre}, {cicna}, {crino}, {grusi}, {narju}, {nukni}, {pelxu}, {xekri}, {xunre}, {zirpu}.

carna [car] x_1 turniĝas/rotacias/ruliĝas/volviĝas ĉirkaŭ akso x_2 laŭ direkto x_3 – Ankaŭ: revolui (= {jincarna}). Vidu ankaŭ {gunro}, {jendu}.

cartu [cat] x_1 estas mapo/karto/diagramo de/pri x_2 montrante aranĝon/informojn x_3 – Vidu ankaŭ {platu}.

carvi [cav] x_1 pluvas/verŝiĝas/[precipitiĝas] al x_2 el x_3 ; x_1 estas precipitato [ne limigita al 'pluvo'] – Vidu ankaŭ {bratu}, {dilnu}, {santa}, {snime}, {tcima}, {bisli}, {bumru}.

casnu [snu] x_1 (kutime kolektivaĵo, sed individuo/ĵo'u eblaj) diskutas/parolas pri temo x_2 – Ankaŭ: babili, konversacii. Vidu ankaŭ {bacru}, {cusku}, {darlu}, {tavla}.

catke [ca'e] x_1 [aganto] shovas/puŝas x_2 -on je loko x_3 – Movi per puŝo/ŝovo (= {ca'ermuvgau}). Vidu ankaŭ danre por neagenta {forto}, {lacpu}.

catlu [cta] x_1 rigardas/ekzamenas/inspektas x_2 -on – Ankaŭ: trarigardi (= {grecta}, {ravycyta}, {bacycyta}). Vidu ankaŭ {jvinu}, {minra}, {simlu}, {viska}, {lanli}, {zgana}, {setca}, {viska}.

catni [ca'i] x_1 havas aŭtoritaton/estas oficialulo super afero/sfero/homoj x_2 bazitan sur x_3 – Vidu ankaŭ {turni}, {tutra}, {krati}, cmavo {ca'i}, {jaspu}, {pulji}.

catra x_1 (aganto) mortigas/buĉas/murdas x_2 -on per ago/metodo x_3 – Vidu ankaŭ {morsi}, {xarci}.

caxno [cax] x_1 estas malprofunda laŭ direkto/eco x_2 disde referenca punkto x_3 laŭ normo x_4 – Vidu ankaŭ {condi}, {tordu}, {jarki}, {cinla}, {cmalu}, {jarki}, {jmifa}.

ca [PU] Tempa rilato/direkto: estas [selbri]; dum/samtempe kun [sumti]. Nuno.

ce'i [cez] cifero/nombro: % simbolo de elcento, centonoj – Vidu ankaŭ {saclu}, {centi}, {parbi}, {frinu}.

ce'o [ce'o] nelogika kunigilo: konjunkcio; kaj, sinsekve kun, formanta sinsekvon – Vidu ankaŭ {porsi}, cmavo {ce}.

cecla [cel ce'a] x_1 lanĉas/pafas pafaĵon/ĵetaĵon x_2 , pelita de x_3 – Ankaŭ: $\$x_1$ estas pafilo/lanĉilo/ĵetilo/kanono; ĵeti (pli ĝenerala ol renro en tio, ke pelo

ne nepre estas interna al $\$x_1$). Vidu ankaŭ {renro}, {danti}, {jakne}, {jbama}, {spoja}.

cecmu [cem ce'u] x_1 estas komunumo/kolonio de organismoj x_2 – Vidu ankaŭ {bende}, {kulnu}, {natmi}, {tcadu}, {jecta}, {girzu}.

cedra x_1 estas epoko/erao karakterizita de x_2 (okazo/eco/intervalo/ideo) – (intervalo $\$x_2$ estu la difinaj limoj; se temas pri nur karakteriza periodo, oni esprimu la naturon de la intervalon per abstrakta bridi, aŭ la intervalon oni marku per tu'a; $\$x_2$ ankaŭ povas esti karakterizaj objektoj aŭ praktikoj de la epoko, se markita per tu'a); Vidu ankaŭ {ranji}, {temci}, {citsi}.

cenba [cne] x_1 varias/ŝanĝiĝas laŭ eco/kvanto x_2 (ka/ni) en kvanto/grado x_3 sub kondiĉoj x_4 – Nerezulta, ne nepre kaŭza ŝanĝiĝo. (kp. cenba kiu estas nerezulta, galfi kiu estas rezulta kaj kaŭza, stika kiu estas nerezulta kaj kaŭza; stodi, zasni, binxo)

censa [ces] x_1 estas sankta por homo/popolo/kulturo/religio/kulto/grupo x_2 – (kp. cevni, krici, latna, prui, lijda, sinma)

centi [cen] x_1 estas centono [$1/100$; $1x_10^{*-2}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, decti, decto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilito, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertro, xalsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

cerda [ced] x_1 heredas x_2 -on (objekto/kvalito) de x_3 laŭ regulo x_4 – Pedante, heredo de objekto estu sumti-leonado (tu'a se estas neabstraktaĵo en $\$x_2$) el heredo de loka ponse la objekto – la posedo de la objekto (=posycerda, posyselcerda por neambigua semantiko). Vidu ankaŭ {jgina}.

cerni [cer] x_1 estas mateno [de sunleviĝo ĝis post loka kutima komenco de laboro] de tago x_2 en loko x_3 – ĉi tiu mateno (= {cabdeicerni}); morgaŭa mateno (= {bavlamcerni}); hieraŭa mateno (= {prulamcerni}, {prulamdeicerni}). Vidu ankaŭ {vanci}, {murse}, {tcika}.

certu [cre] x_1 estas spertulo/profesiulo pri x_2 (okazo/ago) laŭ normo x_3 – Ankaŭ: kompetenta, lerta. Vidu ankaŭ {djuno}, {stati}, {kakne}.

ceveni [cev cei] x_1 estas (la) dio de popolo/religio x_2 reganta super x_3 [sfero]; x_1 estas dia – Vidu ankaŭ {censa}, {krici}, {lijda}, {malsi}.

ce [cec] nelogika kunigilo: konjunkcio; kaj, are kun, formanta aron – Vidu ankaŭ {cmima}, cmavo {ce'o}.

cfari [cfa] x_1 [stato/okazo/procedo] komenciĝas/ekokazas; (netransitiva verbo) – Vidu ankaŭ {sisti}, {krasi}, {fanmo}.

cfika [fik fi'a] x_1 estas fikcio pri temo/intrigo x_2 /sub konvencio x_2 de aŭtoro x_3 – Ankaŭ: men-sogo, malveraĵo. Vidu ankaŭ {cukta}, {lisri}, {prosa}, {fatci}, {jitfa}, {jetnu}, {xanri}.

cfila [cfi] x_1 (eco - ka) estas makulo/difekto sur x_2 kaŭzanta x_3 – Vidu ankaŭ {cikre}, {srera}, {fenra}, {fliba}, {prane}.

cfine x_1 estas kojno [formo/ilo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {tutci}.

cfipu [fi'u] x_1 (okazo/stato) konfuzas/perpleksigas x_2 -on [observanto] pro [konfuza] eco x_3 (ka) – Vidu ankaŭ {pluja}, {cfipu}, {zunti}.

cblu [blu] x_1 estas sango/vivfluido de organismo x_2 – Vidu ankaŭ {risna}, {flec}.

cicna x_1 estas bluverda/turkiskolora [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {crino}, {blanu}.

cidja [dja] x_1 estas nutraĵo/manĝaĵo por x_2 ; x_1 nutras x_2 -on; x_1 estas manĝebla por x_2 – Vidu ankaŭ {citka}, {nitcu}, {pinxe}, {xagji}, {cpina}.

cidni [cid] x_1 estas genuo/kubuto/fingrartiko [korp parto] de membro x_2 de korpo x_3 – Metafore: abrupta kurbo. Vidu ankaŭ {korcu}, {jarco}, {jganu}.

cidro [dro] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el hidrogeno (H); [metafore: malpeza, flamigebla] – Vidu ankaŭ {gapci}, {xukmi}.

cifnu [cif] x_1 estas bebo/infano [ekde senhelpa ĝis junaĝo/nematura] de speco x_2 – Ankaŭ: infaneca. Vidu ankaŭ {makcu}, {verba}.

cigla [cig] x_1 estas glando [korp parto] sekrecianta x_2 -on, de korpo x_3 ; x_2 estas secrecio de x_1 – Sekrecio (= {selcigla}). Vidu ankaŭ {vikmi}, {xasne}.

cikna [cik] (adjektivo:) x_1 estas vigla/maldorma/konscia – Vidu ankaŭ {sanji}, {sipna}, {tatpi}.

cikre x_1 riparas/plibonigas x_2 -on por uzo x_3 – Riparo povas esti nekompleta, riparante nur unu el la eblaj uzoj de $\$x_2$, do $\$x_3$. Vidu ankaŭ {cfila}, {spofu}.

ciksi [cki] x_1 (homo) klarigas x_2 -on (okazo/stato/eco) al x_3 per klarigo x_4 (du'u) – Klarigo $\$x_4$ estas subkuŝanta mekanismo/detaloj/celo/metodo por $\$x_2$ (= velcki por reordigitaj {lokoj}), ĝenerale supozita ne memevidenta; metafora uzo kun la kaŭzaj rilatoj (t.e. jalge, mukti, krinu, rinka, nibli, zukte) estas ebla, sed la ne-memevidenteco, kaj la ekzisto de klariganto kun vidpunkto igas ĉi tiun vorton ne simpla esprimo de kaŭzo. Vidu ankaŭ {cipra}, {danfu}, {jalge}, {jinvi}, {krinu}, {mukti}, {nabmi}, {preti}, {rinka}, {sidbo}, {zukte}, {tavla}.

cilce [cic] (adjektivo:) x_1 estas sovaĝa – Malsovaĝa, dresita (= {tolcilce}). Vidu ankaŭ {pinfu}, {panpi}, {tarti}.

cilmo [cim] x_1 estas malseka/humida kun likvaĵo x_2 – Vidu ankaŭ {litki}, {lunsa}, {sudga}.

cilre [cli] x_1 lernas x_2 -on (du'u) pri temo x_3 el fonto x_4 (obj./okazo) per metodo x_5 (okazo/procedo) – Vidu ankaŭ {ctuca}, {tadni}, {djuno}, {ckule}.

cilta [cil] x_1 estas fadeno/filamento/drato/fibro [formo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {fenso}, {nivji}, {skori}, {silka}.

cimde x_1 (eco - ka) estas dimensio de spaco/objekto x_2 laŭ regulo/modelo x_3 – Vidu ankaŭ {morna}, {ckilu}, {merli}, {manri}.

cimni x_1 estas senlima/senfina/eterna laŭ eco/dimensio x_2 , je grado x_3 (kvanto)/de tipo x_3 – Ankaŭ: porĉiama, eterno, (= {cimnytei}), eterna (= cimnyteikai aŭ temcimni). Vidu ankaŭ {vitno}, {renvi}, {munje}, {fanmo}, {sisti}.

cinba x_1 (aganto) kisas x_2 -on je loko x_3 – Vidu ankaŭ {ctebi}.

cindu x_1 estas kverko, arbo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {tricu}.

cinfo x_1 estas leono de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {mlatu}.

cinje [cij] x_1 estas sulketo/ĉifaĵo/faldo [formo] in x_2 – Vidu ankaŭ {korcu}, {polje}, {boxfo}, {boxna}.

cinki x_1 estas insekto/artropodo de speco x_2 ; [cimo/skarabo] – Vidu ankaŭ {civla}, {danlu}, {jalra}, {jukni}, {manti}, {sfani}, {toldi}, {bifce}.

cinla x_1 estas maldika laŭ direkto x_2 laŭ normo x_3 ; [mallonga laŭ la plej malgranda dimensio] – Vidu ankaŭ {rotsu}, {jarki}, {tordu}, {cmalu}, {caxno}, {plana}, {jarki}.

cinmo [cni] x_1 sentas emocion x_2 (ka) pri x_3 ; x_1 emociiĝas pri x_3 kun emocio x_2 ; x_3 estigas emocion x_2 en x_1 – Ankaŭ: humoro (= {nuncni}). Vidu ankaŭ cmavo {ci'o}, {cumla}, {jilra}, {nelci}, {xendo}, {ckeji}, {cortu}, {jgira}, {kekti}, {kufra}, {manci}, {prami}, {steba}, {zungi}, {badri}, {burna}, {gleki}.

cinri [ci'i] x_1 (abstraktaĵo) interesas x_2 -on; x_2 interesiĝas pri x_1 – Uzu tu'a en $\$x_1$ por nespecifa intereso pri objekto; interesiĝi (= {selci'i}). Vidu ankaŭ {zdile}, {kucli}, {manci}, {kurji}.

cinse [cin] x_1 en ago/stato x_2 montras seksecon/genro/seksa orientiĝo x_3 (ka) laŭ normo x_4 – Ankaŭ: $\$x_1$ amindumas/flirtas; $\$x_3$ povus esti ka <sekso aŭ rolo>, ka <allogiĝo al iu sekso>, aŭ ka <tipo de ago>,

ktp.; (adjektivo:) $\$x_1$ estas seksa; $\$x_1$ amindumita de $\$x_2$ (=cinfriti, cinjikca). Vidu ankaŭ {gletu}, {pinji}, {plibu}, {vibna}, {vlagi}.

cinta x_1 [materialo] estas farbo de pigmento/aktiva substanco x_2 , en bazo de x_3 – Vidu ankaŭ {pixra}, {skari}.

cinza x_1 estas prenilo/manĝvergo/tenaĵlo/pinĉilo [ilo/korpoparto] por x_2 por pinĉi x_3 -on – Vidu ankaŭ {tutci}.

cipni [cpi] x_1 estas birdo de speco x_2 – Vidu ankaŭ {datka}, {gunse}, {jipci}, {nalci}, {pimlu}, {vofli}, {xruki}, {danlu}.

cipra [cip] x_1 (procedo/okazo) estas testo/provo pri eco/stato x_2 al subjekto x_3 (individuo/aro/kolektivaĵo) – Ankaŭ: ekzameno, validigo; (aro en $\$x_3$ devas esti komplete specifita). Vidu ankaŭ {ciksi}, {troci}, {jarco}, {pajni}, {saske}.

cirko [cri] x_1 perdas homon/aĵon x_2 je/proksime de x_3 ; x_1 perdas econ/trajton x_2 sub kondiĉoj/situacio x_3 – $\$x_2$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo (malofta por cirko), aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {po'ecri}, posyselcri por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {facki}, {ralte}, {sisku}, {claxu}, {jinga}, {pleji}, {canja}, {sfasa}, {dapma}, {binra}, {mipri}.

cirla x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el fromaĝo/kazeo el fonto x_2 – Vidu ankaŭ {ladru}.

ciska [ci'a] x_1 skribas x_2 -on sur elmontra/konserva medio x_3 per skribilo x_4 ; x_1 estas skribisto – Ankaŭ: $\$x_3$ skribsurfaco. (kp. papri, penbi, pinsi, tcidu, xatra, pixra, prina, finti por 'aŭtoro' aŭ specifa aŭtora verko, barna, pinka)

cisma x_1 ridetas (vizaĝa esprimo) – Rideti je/al io (= {cismyfra}). Vidu ankaŭ {xajmi}, {cmila}, {frumu}.

ciste [ci'e] x_1 (kolektivaĵo) sistemo interrilata per strukturo x_2 inter eroj x_3 (aro) montrantaj x_4 (ka) – $\$x_1$ (aŭ $\$x_3$) estas sinergia en $\$x_4$; ankaŭ retaĵo; $\$x_2$ ankaŭ rilatoj, reguloj; $\$x_3$ ankaŭ elementoj (aro komplete specifita); $\$x_4$ sistemaj funkcioj/eco. Vidu ankaŭ cmavo {ci'e}, {cmima}, {girzu}, {gunma}, {stura}, {tadji}, {munje}, {farvi}, {ganzu}, {judri}, {julne}, {klesi}, {morna}, {tcana}.

citka [cti] x_1 manĝas/konsumas (transitiva verbo) x_2 -on – Vidu ankaŭ {cidja}, {pinxe}, {tunlo}, {xagji}, {xaksu}, {batci}, {gusta}, {kabri}.

citno [cit ci'o] x_1 estas juna [relative mallonga en forpasita daŭro] laŭ normo x_2 – Ankaŭ: aĝo (= {nilnalci'o}). Vidu ankaŭ {cnino}, {slabu}, {verba}.

citri [cir] x_1 estas historio de x_2 laŭ x_3 (homo)/el vidpunkto x_3 – Ankaŭ: historia (= {cirtermo'i}, {cirvai}). Vidu ankaŭ {muzga}.

citsi x_1 estas sezono [cikla periodo], difinita de periodo/eco x_2 , de jaro(j) x_3 – Ankaŭ: datreveno (= {citsydei}, {na'arcitsydei}), jubileo (= {mumnoncitsi}); la periodo de tempo povas esti longa aŭ mallonga laŭ indiko de $\$x_2$, kaj povas okazi ciun jaron aŭ ĉiun <n>-an jaron laŭ indiko de $\$x_3$ (defaŭlte ĉiun jaron); ($\$x_2$ kaj/aŭ $\$x_3$ povas bezoni metaforan limigon: djecitsi, pavdeicitsi; ankaŭ ekvinokso, solstico. Vidu ankaŭ {cedra}, {crisa}, {critu}, {dunra}, {ranji}, {temci}, {vensa}, {jbeni}).

civla [civ] x_1 estas pediko/pulo [sangosuĉanta artropodo] de speco/raso x_2 , parasita de x_3 – Vidu ankaŭ {cinki}, {jalra}.

cizra [ciz] x_1 estas stranga/devia/bizara por x_2 en eco x_3 (ka) – Ankaŭ: alieca, mistera, nekutima, ekzota. Vidu ankaŭ {ranxi}, {rirci}, {fange}, {banli}.

ci [cib] cifero/nombro: 3 (cifero)

ckabu x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kaŭĉuko el fonto x_2 de konsisto enhavanta x_3 -on – Vidu ankaŭ {pruni}.

ckafi [kaf] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kafo el fonto/fabo/grajno x_2 – Tipo bazita en semo/fabo/grajno; ekz. ankaŭ cikoria kafo, senkafeinigita. Vidu ankaŭ {tcati}, infuzita el {folio}, {barja}, {cakla}.

ckaji [kai] x_1 karakteriziĝas per kvalito/eco/trajto/aspekto/dimensio x_2 (ka); x_2 evidentiĝas en x_1 – Manifestaĵo/eco/kvalito/trajto/aspekto (= {selkai}). Vidu ankaŭ cmavo {kai}, {tcaci}, {tcini}.

ckana [cka] x_1 estas lito el materialo x_2 por subteni x_3 -on (homo/objekto/okazo) – Vidu ankaŭ {kamju}, {kicne}, {nilce}, {palta}, {cpaŝa}, {vreta}, {jubme}, {stizu}, {matci}, {zbepi}, {palne}, {sarji}.

ckape [cap] x_1 estas danĝera por x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ te {bandu}, te {kajde}, te {marbi}, se {snura}, se {xalni}.

ckasu [cas] x_1 mokas/ridindigas x_2 -on pri x_3 (eco/okazo) per ago x_4 (okazo) – Vidu ankaŭ {cmila}.

ckaji [kej cke] x_1 hontas/sentas honton/ĉagrenon/humiligon sub kondiĉoj x_2 antaŭ komunumo/ĉeestantaro x_3 – Vidu ankaŭ {cinmo}.

ckiku [kik] x_1 estas ŝlosilo por ŝlosilo x_2 kaj havas proprajn x_3

ckilu [ci'u] x_1 (si'o) estas skalo de unuoj por mezuri/observi/determini x_2 -on (stato) – Vidu ankaŭ cmavo {ci'u}, {gradu}, {merli}, {cimde}, {manri}.

ckini [ki'i] x_1 estas rilata/parenca al x_2 laŭ rilato x_3 – Vidu ankaŭ cmavo {ki'i}, {ponse}, {srana}, {steci}, {mapi}, {sarxe}, {fange}.

ckire [kir] x_1 dankas al x_2 por x_3 (okazo/eco) – Ankaŭ: dankado (= {nunckire}), dankemo (= {kamckire}). Vidu ankaŭ {cinmo}, {friti}, {pluka}.

ckule [kul cu'e] x_1 estas lernejo/instituto/akademio ĉe x_2 instruanta temojn x_3 al x_4 administrata de x_5 – Ankaŭ: kolegio, universitato. Vidu ankaŭ {cilre}, {ctuca}, {tadni}.

ckunu [ku'u] x_1 estas konifero/pino/abio de speco/raso x_2 kun strobiloj x_3 – Vidu ankaŭ {tricu}.

cladu [lau] x_1 estas laŭta/brua ĉe punkto de observado x_2 laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {savru}.

clani [cla] x_1 estas longa laŭ dimensio/direkto x_2 (defaŭlte plej longa dimensio) laŭ mezurnormo x_3 – Vidu ankaŭ {slabu}, {condi}, {ganra}, {rotsu}, {tordu}, {barda}, {ganra}, {gutci}, {minli}, {rotsu}.

claxu [cau] x_1 estas sen x_2 ; x_2 mankas al x_1 – Vidu ankaŭ cmavo {cau}, {cirko}, {kunti}, {nitcu}, {pindi}, {banzu}.

clika x_1 estas musko/likeno de speco/raso x_2 kreskanta sur x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas muska – Vidu ankaŭ {mledi}.

clira [lir] x_1 (okazo) estas frua laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {lerci}.

clite [lit] x_1 estas ĝentila pri afero x_2 laŭ normo/kutimo x_3 – Ankaŭ: formala, rita. Vidu ankaŭ {ritli}.

cliva [liv li'a] x_1 foriras/sinapartigas de x_2 tra vojo x_3 – Ankaŭ: $\$x_1$ forlasas $\$x_2$ -on. (kp. litru. canci, vimcu, lebna, litru, movdu)

clupa [cup] x_1 estas maŝo/cirkvito de x_2 [materialo] – Ankaŭ: maŝo (= skoclupa, saljgeclupa; ne estas indiko pri formo, nur ke la ekstremoj kuniĝas); ferma kurbo difinita de aro da punktoj (= {cupei}). Vidu ankaŭ {djine}.

cmaci x_1 estas matematiko de tipo/priskribanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {mekso}.

cmalu [cma] x_1 estas malgranda/eta laŭ eco/dimensio(j) x_2 (ka) kompare kun normo x_3 – Vidu ankaŭ {caxno}, {cinla}, {jarki}, {tordu}, {barda}.

cmama [ma'a] x_1 estas monto/[altejo]/[pinto] altiganta super grundo x_2 – Vidu ankaŭ {punli}, {derxi}.

cmavo [ma'o] x_1 estas strukturvorto de gramatika klaso x_2 , kun signifo/funkcio x_3 en uzo (lingvo) x_4 – $\$x_4$ povas esti specifa uzo (kun interna lingvoloko) aŭ lingvo priskribo; $\$x_3$ kaj $\$x_4$ povas esti nura ekzemplo de uzo de la cmavo aŭ efektiva esprimo; cmavo-listo, se fizika objekto (= (loi) ma'oste); se

temas pri la mensa konstruaĵo (ekz. proponi aldoni novan cmavo al la cmavo-listo = ma'orpoi, ma'orselcmi, ma'orselste). Vidu ankaŭ {gismu}, {lujvo}, {gera}, {smuni}, {valsi}.

cmene [cme me'e] x_1 (citita(j) vorto(j)) estas (la) nomo/titolo/etikedo de x_2 uzata de x_3 (homo) – Ankaŭ: \$x_2\$ estas nomata \$x_1\$ fare de \$x_3\$ (= selcme por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ cmavo {me'e}, {gismu}, {tcita}, {valsi}, {judri}.

cmila [mi'a] x_1 ridas (emocia esprimo) – \$x_1\$ ridas je \$x_2\$ (= {mi'afra}). Vidu ankaŭ {ckasu}, {frumu}, {xajmi}, {cisma}.

cmima [mim cmi] x_1 estas membro/elemento de aro x_2 ; x_1 apartenas al grupo x_2 ; x_1 estas inter grupo x_2 – \$x_1\$ povas esti kompleta aŭ nekompleta listo de membroj; \$x_2\$ estas normale markita per la'i/le'i/lo'i, difinante la aron per ĝiaj komunaj ecoj, kvankam ĝi povas esti kompleta nombrado de la membraro. Vidu ankaŭ {ciste}, {porsi}, {jbini}, {girzu}, {gunma}, {klesi}, cmavo {mei}, {kampu}, {lanzu}, {liste}.

cmoni [cmo co'i] x_1 eligas ĝemon/krion [nelingva eligo] x_2 esprimante x_3 -on (eco) – Ankaŭ: kriegi, plejmultaj bestaj blekoj, ekz. boji, kluki, miaŭi, heni, muĝi, grunti, ululi, trili, ĉirpi, pepi. Vidu ankaŭ {krixa}, {bacru}, {cusku}, {cortu}.

cnano [na'o] x_1 [valoru] estas mezkvanto/averaĝo en eco/kvanto x_2 (ka/ni) inter x_3 (aro) laŭ normo x_4 – (\$x_3\$ specifikas la kompletan aron); Vidu ankaŭ {tcaci}, {fadni}, {kampu}, {lakne}, {tarti}, {rirci}.

cnebo [neb ne'o] x_1 estas (la) kolo [korpoparto] de x_2 ; [metafore: relative mallarĝa punkto] – Vidu ankaŭ {galxe}, {cutne}.

cnemu [nem ne'u] x_1 (aganto) rekompencas x_2 -on [recipient] pro nekutima x_3 (okazo/eco) per premio x_4 – Diferencas de gajnita pago pro netipa naturo; rekompencoj ne nepre estas pozitivaj sed ili estas iel merititaj el la vidpunkto de la rekompencanto: pozitiva rekompenco (= {zanyne'u}), puno (= {malne'u}, {sfane'u}); \$x_4\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posne'u}, posyvelne'u por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {dunda}, {friti}, {jerna}, {jinga}, {jivna}, {pleji}, {sfasa}, {venfu}, {prali}, {dapma}.

cnici [nic] x_1 estas neta/nekonfusa/bonorda laŭ eco/kvanto x_2 (ka/ni) – Vidu ankaŭ {cunso}, {kalsa}.

cnino [nin ni'o] x_1 estas nova/nekonata por observanto x_2 en trajto x_3 (ka) laŭ normo x_4 ; x_1 es-

tas novaĵo – Vidu ankaŭ {nuzba}, {slabu}, {citno}, se {djuno}.

cnisa [nis] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el plumbo (Pb); [metafore: peza, malleable, mola metalo] – Vidu ankaŭ {jinme}, {tinci}.

cnita [nit ni'a] x_1 estas rekte/vertikale sub x_2 en referenckadro x_3 – Ankaŭ: malsupra, suba. Vidu ankaŭ {dizlo}, {gapru}, {galtu}, {farna}, {loldi}.

co'a [co'a] intervala konturo de okazo: komen-cigante $>|<$ – Ek- (= co'a(r)-). Vidu ankaŭ {cfari}, {krasi}, {clira}.

co'e [com co'e] elipsa/nespecifa rilato

co'u [co'u] intervala konturo de okazo: finiĝante (eĉ se ne kompleta) $|><$ – Finiĝante (= co'u(r)-). Vidu ankaŭ {sisti}, {fanmo}.

coi [COI] Viŝo: Salutoj

cokcu [cko] x_1 sorbas/suĉas x_2 -on el x_3 en x_4 -on; x_1 estas sorba – Vidu ankaŭ {panje}, {sakci}, {lacpu}.

condi [con cno coi] x_1 estas profunda laŭ direkto/eco x_2 disde referenca punkto x_3 laŭ normo x_4 – Vidu ankaŭ {clani}, {caxno}, {bargu}, {ganra}, {rotsu}, {barda}, {gutci}, {minli}.

cortu [cor cro] x_1 doloriĝas/sentas doloron je x_2 ; x_2 doloras al x_1 – Vidu ankaŭ {cinmo}, {xrani}.

co [col] renversilo de tanru; permesas modifanton kun sekvantaj sumti sen sumti-ligiloj -

cpacu [cpa] x_1 akiras/havigas al si/obtenas/akceptas x_2 -on el fonto x_3 [ne implicas antaŭan posedanton] – Ankaŭ: venigi, alporti, eltiri, eligi; akcepti donacon (= {seldu'acpa}). Vidu ankaŭ {punji}, {lebna}, {vimcu}.

cpana x_1 estas sur [la supra surfaco de] x_2 en referenckadro/gravito x_3 – (\$x_1\$ povas esti objekto aŭ okazo); Vidu ankaŭ se {vasru}, {jbini}, {zvati}, {nenri}, {vreta}, {ckana}, {diklo}, {jbini}, {lamji}, {zutse}, punji por meti sur {ion}, {sarji}, {zbepi}.

cpare [par] x_1 grimpas/rampas sur surfaco x_2 en direkto x_3 per x_4 [membroj/iloj] – Vidu ankaŭ {klama}, {litru}, {bajra}, {farlu}, {plipe}.

cpedu [cpe] x_1 petas x_2 -on de x_3 en maniero x_4 – Ankaŭ: postuli (= {mi'ecpe}); \$x_4\$ estas esprimrimedo Vidu ankaŭ ve {cusku}: peto povas esti indikita per parolo, skribo, aŭ ago (ekz. peticioj ofte estas skribaj, dum almozpeto povas esti indikita per ago aŭ eĉ konduzmaniero/sinteno). (kp. pikci, te preti, te frati, se spuda, danfu)

cpina x_1 estas pikanta/pipra/spica/jukiga/agaca al senso x_2 – Ankaŭ: pika (= {pecycpina}). Vidu ankaŭ {vrusi}, {kukte}, {cidja}, {panci}, {sumne}.

cradi x_1 brodkastas/disaŭdigas [per radioondoj] x_2 -on per stacio/frekvenco x_3 al [radio]ricevilo x_4 – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas brodkastanto. Vidu ankaŭ {tivni}, {benji}, {tcana}.

crane [cra] x_1 estas antaŭ/fronte de x_2 kiu al-frontas/en referenckadro x_3 – Ankaŭ: $\$x_3\$$ estas la normo pri orientiĝo por $\$x_2\$$. Vidu ankaŭ {sefta}, {flira}, {trixe}, {mlana}, {pritu}, {zunle}.

creka [cek] x_1 estas ĉemizo/bluzo [korposupra vesto, ne nepre kun manikoj aŭ butonoj] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {taxfu}.

crepu [rep] x_1 (aganto) rikoltas/falĉas/kolektas produkton/objektojn x_2 el fonto/etendaĵo x_3 – Vidu ankaŭ {critu}, {sombo}, {jmaji}.

cribe [rib] x_1 estas urso de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {danlu}, {mabru}.

crida [rid] x_1 estas feo/feino/elfo/gnomo/demoneto/koboldo [mita humanoido] de mito/religio x_2 – Ankaŭ: orko, giganto, demono aŭ diablo (kiam homforma), bugbear, fantomo. (kp. ranmi, precipe por nehomformaj mitaj estaĵoj, lijda)

crino [ri'o] x_1 estas verda [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {cicna}.

cripu [rip] x_1 estas ponto/etendo super/trans x_2 inter x_3 kaj x_4 [ne ordigita, kutime unue la celo] – Vidu ankaŭ {bargu}, {kruca}, {ragve}, {kuspe}.

crisa [cis] x_1 estas somero [varma sezono] de jaro x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {citsi}, {critu}, {dunra}, {vensa}.

critu x_1 estas aŭtuno [rikolt-/malvarmiĝanta sezono] de jaro x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {citsi}, {crisa}, {dunra}, {vensa}, {crepu}.

ctaru x_1 estas tajdo [cikla/perioda ekspansio] en x_2 kaŭzita de x_3 – Vidu ankaŭ {xamsi}.

ctebi [teb] x_1 estas lipo [korpoparto]/rando de aperturo x_2 de korpo x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas lipa – Vidu ankaŭ {moklu}, {korbi}, {cinba}.

cteki [tek ce'i] x_1 estas imposto/tributo je varoj/servoj/okazo x_2 pagata de x_3 al aŭtoritato/kolektanto x_4 – Ankaŭ: doganimposto, vojimposto, tarifo. Vidu ankaŭ {pleji}, {flalu}, {turni}.

ctile x_1 estas kvanto da petrolo/ŝtonoleo/nafto el fonto x_2 – Vidu ankaŭ {grasu}.

ctino [ti'o] x_1 estas ombro de objekto x_2 , pro lumo/energia fonto x_3 – Vidu ankaŭ {manku}, {gusni}.

ctuca [ctu] x_1 instruas al x_2 ideojn/metodojn/lernaĵojn x_3 (du'u) pri temo x_4 per metodo x_5 (okazo)

– Ankaŭ: eduki, edukisto, instruisto, profesoro, pedagogo; (adjektivo:) $\$x_1\$/\$x_5\$$ estas pedagogia. Vidu ankaŭ {ckule}, {cilre}, {tadni}.

cukla [cuk] x_1 estas ronda/cirkla [2-dimensia formo]; x_1 estas disko/cirklo/ringo – Normale uzata por plena cirklo/disko, sed emfazo je rondeco signifas ke la koncepto povas inkluzivi 'ringon'. Vidu ankaŭ {djine}, {ranji}, {bolci}, {tarmi}.

cukta [cku] x_1 estas libro enhavanta verkon x_2 de aŭtoro x_3 por legantaro x_4 konservita en medio x_5 – ($\$x_1\$$ estas manifestaĵo/ujo Fizika objekto aŭ analoga de verko/enhavo, ne nepre papera (= {selpapri})); Vidu ankaŭ {cfika}, {prina}, {prosa}, {tcidu}, {papri}.

culno [clu] x_1 estas plena/plenplena je x_2 – Vidu ankaŭ {tisna}, {kunti}, {mulno}, {setca}, {tisna}.

cumki [cum cu'i] x_1 (okazo/stato/eco) estas ebla sub kondiĉoj x_2 ; x_1 povas/povus okazi – Vidu ankaŭ {lakne}, {cumki}.

cumla [cul] x_1 estas humila/modesta pri x_2 (abstraktaĵo); x_1 elmontras humilon pri x_2 – Vidu ankaŭ {cinmo}, {jgira}.

cunmi x_1 estas kvanto da milio [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

cunso [cun cu'o] x_1 estas hazarda/sencela sub kondiĉoj x_2 , kun distribuo de probableco x_3 – Ankaŭ: akcidenta, ŝanca, adventica, arbitra (ankaŭ = cuncu'a, cunselu'a, cunjdi, cunseljdi). Vidu ankaŭ {cnici}, {lakne}, {funca}, {kalsa}, {snuti}.

cuntu [cu'u] x_1 estas afero/organizita agado de/implikante homo(j)n x_2 (ind./mass) – Ankaŭ: koncerni; $\$x_2\$$ estas implikita en $\$x_1\$$ (kiu ĝenerale estas abstraktaĵo) (= selcu'u por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {jikca}, {srana}.

cupra [pra] x_1 produktas x_2 -on [produkto] per procedo x_3 – Vidu ankaŭ {zbasu}, {farvi}, {gundi}, {jukpa}.

curmi [cru] x_1 (aganto) permesas/lasas/ne malhelpas x_2 -on (okazo) sub kondiĉoj x_3 ; x_1 donas privilegion x_2 – Sufiĉa kondiĉo (= {crutcini}), aganto kiu permesas situacion (= {tcinycru}). Vidu ankaŭ {rinju}, {banzu}, {ralte}, {jimte}, {jaspu}, {zifre}.

curnu [cur] x_1 estas vermo/senvertebrulo de speco/raso x_2 – Ankaŭ: molusko, heliko (= {cakcurnu}), konkulo (= {xaskemcakcurnu}, {xaskemcakydja}); la ĝeneraligo al nevertebruloj estas ĉar preskaŭ ĉiuj multĉelaj nevertebruloj ja estas vermosimilaj. Vidu ankaŭ {since}, {silka}.

curve [cuv] x_1 estas pura/unusubstanca/absoluta/simpla en eco x_2 (ka) – $\$x_1\$$ estas simple/pure/senmodere/sole $\$x_2\$$. Vidu ankaŭ {prane},

{jinsa}, {manfo}, {sampu}, {sepli}, {traji}, {lumci}, {xukmi}.

cusku [cus sku] x_1 (aganto) diras/esprimas x_2 -on (sedu'u/teksto/koncepto lu'e) por aŭdantaro x_3 per esprimilo x_4 – Vidu ankaŭ {bacru}, {tavla}, {casnu}, {spuda}, cmavo {cu'u}, {bangu}, {dapma}, {jufra}, {pinka}.

cutci [cuc] x_1 estas shuo/boto/sandalo por kovri/protekti [piedojn/huojn] x_2 , kaj el materialo x_3 – Ankaŭ: boto (= {tupcutci}). Vidu ankaŭ {smoka}, {taxfu}, {skiji}.

cutne [cut] x_1 estas (la) brusto/torako/[ripo/mamo] [korpoparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {cnebo}, {betfu}, {xadni}, {tanxe}.

da'a [daz] cifero/nombro: ĉiu/ĉiuj krom n ; ĉiuj escepte de n ; (defaŭlto 1)

dacru [dac] x_1 estas tirkesto/teko/dosiero en strukturo x_2 , [glita fako] ujo por enhavo x_3 – Vidu ankaŭ {nilce}, {tanxe}.

dacti [dai] x_1 estas materia objekto ekzistanta en spacotempo; x_1 estas aĵo – Vidu ankaŭ {marji}, {xanri}.

dadjo [daj] x_1 apartenas al la taoisma kulturo/etoso/religio en aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {lijda}, {jegvo}.

dakfu [dak] x_1 estas tranĉilo/ponardo (ilo) por tranĉi x_2 -on, kun klingo el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {denci}, {balre}, {katna}, {tunta}, {forca}, {smuci}, {kinli}.

dakli x_1 estas sako kun enhavo x_2 , kaj el materialo x_3 – (kp. daski por poŝo, bakfu)

damba [dab da'a] x_1 batalas/luktas kontraŭ x_2 pri afero x_3 (abstraktaĵo); x_1 estas batalanto/luktanto – Uzu tu'a en \$x_3\$ por batalo pri objekto/celo. Vidu ankaŭ {bradi}, {gunta}, {talsa}, {darlu}, {fapro}, {jamna}, {sonci}.

damri x_1 estas tamburo/cimbalo/gongo [perkuta muzikinstrumento] kun perkutito/funkciigilo x_2 – Vidu ankaŭ {rilti}, {zgike}.

dandu [dad] x_1 pendas de x_2 per/ĉe/kun artikulo x_3 – Breloko (= {dada'i}); ankaŭ dependa (originala signifo). Vidu ankaŭ {lasna}, {jorne}.

danfu [daf] x_1 estas la respondo/solvo [repliko] al demando/problemo x_2 – (kp. ciksi, frati, preti, nabmi, spuda por aganta respondo/repliko, cpedu)

danlu [dal da'u] x_1 estas besto/animalo/kreito de speco x_2 ; x_1 estas biologie vivanta – Vidu ankaŭ {banfi}, {cinki}, {cipni}, {finpe}, {jukni}, {respa}, {since}, {mabru}, {bakni}.

danmo [dam] x_1 konsistas el/enhavas/estas kvanto da fumo/aera malpuraĵo el fonto x_2 – \$x_2\$ povas esti fajro. Vidu ankaŭ {pulce}, {gapci}, {sigja}, {bumru}.

danre [da'e] x_1 (forto) premas x_2 – Age premi/depremi (= {da'ergau}, {da'erzu'e}). Vidu ankaŭ {catke}, {bapli}, {prina}, {tinsa}.

dansu x_1 (unuopulo, amaso) dancas laŭ akompano/muziko/ritmo x_2 – Vidu ankaŭ {bende}, {zgike}, {zajba}.

danti [dan] x_1 estas balistika ĵetaĵo [ekz. kuglo/misilo] por pafiĝi per [pafil/pela lanĉilo] x_2 – Ankaŭ: kanonkuglo, katapulto ŝtono, kugletaĵo(j). Vidu ankaŭ {cecla}, {renro}, {jakne}.

daplu [plu] x_1 estas insulo/atolo el [materio/kvalitoj] x_2 en ĉirkaŭaĵo/korpo x_3 ; x_1 estas insula – Vidu ankaŭ {lalxu}, {rirxe}, {xamsi}, {dirgo}.

dapma [dap] x_1 malbenas/damnas/kondamnas x_2 -on je sorto (okazo) x_3 – Malbeni per specifa esprimo (= {dapsku}). Vidu ankaŭ {mabla}, {dimna}, {cnemu}, {sfasa}, {dunda}, {cusku}, {cirko}, {jdima}.

dargu [dag] x_1 estas vojo/ŝoseo al x_2 de x_3 kun kurso x_4 (x_2/x_3 povas esti senorda) – Ofte uzata, por uzado plibonigita supraĵo por veturado. Vidu ankaŭ {naxle}, {tcana}, {pluta}, {klaji}.

darlu [dau] x_1 debatas por pozicio x_2 kontraŭ pozicio x_3 ; [kontraŭulo ne necesas] – Vidu ankaŭ {fapro}, {jamna}, {sarji}, {talsa}, {sumti}, {tugni}, {casnu}, {damba}, {bradi}, {tavla}.

darno [dar da'o] x_1 estas malproksima/fora de x_2 en kvalito x_3 (ka) – Vidu ankaŭ {jibni}.

darsi x_1 audacas en konduto x_2 (okazo/agado); x_1 kuraĝas/maltimas esti x_2 /fari x_2 -on (okazo/ka) – \$x_2\$-1\$ estas brava/sentima. Vidu ankaŭ {virnu}.

darxi [dax da'i] x_1 frapas/trafas/[batas] x_2 -on per ilo [aŭ korpo-parto] x_3 ĉe loko x_4 – Vidu ankaŭ {bikla}, {gunta}, {jenca}, {tunta}, {tikpa}, {janli}, {jgari}, {pencu}.

daski x_1 estas poŝo de/en vesto/ero x_2 – Vidu ankaŭ {dakli}, {taxfu}, {bakfu}.

dasni [das] x_1 portas/estas enestiginta/enrobiginta en x_2 kiel vesto de speco x_3 – \$x_2\$-2\$ ne necese estas destinita por uzado kiel vesto (malkiel taxfu). Vidu ankaŭ {taxfu}.

daspo [spo] x_1 (okazo) detruas/ruinigas/difektas/rompas/frakasas x_2 -on; x_1 estas detruema – Vidu ankaŭ {spofu}, {xrani}, {marxa}, {zalvi}, {xaksu}.

dasri [sri] x_1 estas strio/rubando/bendo/zono/vindo el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {djine}.

datka x_1 estas anaso de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}.

datni x_1 (du'u) [fakto/mezuro] estas informo/indiko/sciaĵo/datenoj pri x_2 kolektita per metodo x_3 – Ankaŭ: statistiko/statistikero; pruvo (= velji'i datni aŭ nur velji'i, sidydatni). Vidu ankaŭ {fatci}, {saske}, {vreji}.

da [dav dza] pro-sumti: logike kvantigebla varianto; io 1 (ĝenerale limigita)

decti [dec] x_1 estas dekonon [1/10; 1×10^{-1}] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

degji [deg] x_1 estas fingro [korp parto] en membro/korpo loko x_2 de korpo x_3 ; [metafore: peninsulo] – Fingro (= {xandegji}), piedfingro (= {jmadegji}). Vidu ankaŭ {nazbi}, {tamji}, {tance}, {xance}.

dejni [dej] x_1 ŝuldas x_2 -on al kreditoro x_3 kompenso de x_4 [servo, pruntaĵo]; x_1 estas debitoro – Vidu ankaŭ {jbera}, {janta}, {zivle}.

dekpu x_1 estas x_2 (defaŭlte 1) lokaj unuoj de volumeno [ne-metra; ekz. buŝelo], normo x_3 , x_4 subunuoj – Galjono (= {likydekpu}), kvarto (= {likseldekpu}), barelo (malseka = likybradekpu, seka = sudbradekpu), buŝelo (= {sudydekpu}), dugaljono (= {sudyseldekpu}), plentaso (= {kabrydekpu}), plenservkulero (= {mucydekpu}), plentekulero (= {mucyseldekpu}); (ĉiuj tiuj lujvo povas bezoni je gicpor distingi la angla mezursistemo kontraste al alia loka sistemo; alie la anglan sistemon oni supozas defaŭlte la ne-metra sistemo). (pliajn subunuojn lokojn oni povas aldoni kiel \$x_5\$, \$x_6\$, ...); Vidu ankaŭ {canlu}, {litce}, {rupnu}, {fepni}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}, {kramu}.

dekto [dek] x_1 estas deko [10; 1 10 1] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

delno [del de'o] x_1 estas x_2 kandelaĵo [metra unuo] en lumeco (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilto}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

dembi [deb] x_1 estas fabo/pizo/legoma semo el planto [legomo] x_2 – Vidu ankaŭ {grute}, {sobde},

{tsiju}.

denci [den de'i] x_1 estas dento [korp parto] de x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas denta – (metafore: vidu je dakfu, pagre, jgalu); Vidu ankaŭ {moklu}, {dakfu}, {pagre}, {jgalu}, {batci}, {bongu}.

denmi [dem] x_1 estas densa/koncentrita/pakita/intensa en eco x_2 (ka) je loko x_3 – Vidu ankaŭ {carmi}, {midju}, {viknu}.

denpa [dep de'a] x_1 atendas/paŭzas ĝis x_2 en stato x_3 antaŭ ol komenci/rekomenci x_4 -on (ago/procedo) – (\$x_2\$ estas okazo, ĝenerale punkta okazo); ankaŭ: repreni \$x_4\$-on. Vidu ankaŭ {dicra}, {fanmo}, {sisti}, {fliba}, {pandi}.

deru [der de'u] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el grundo/tero el fonto x_2 de konsisto x_3 – Ankaŭ: \$x_1\$ estas grunda/tera; \$x_3\$: konsisto inkluzivanta \$x_3\$-on. Vidu ankaŭ {kliti}, {terdi}, {loldi}.

derxi [dre] x_1 estas amaso/stako/monto de materialo x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {cmana}.

desku [des] x_1 tremas/skuiĝas/vibras/ŝanceliĝas pro forto x_2 ; x_2 skuas x_1 -on – Ankaŭ: (esprimebla per desku aŭ slilu): tien kaj reen. Vidu ankaŭ {slilu}, {janbe}.

detri [det] x_1 estas la dato [tago, semajno, monato, jaro] de okazo/stato x_2 , en loko x_3 , laŭ kalendaro x_4 – (tempunuojn en \$x_1\$ oni specifikas kiel nombrojn apartigitajn per pi'e); Vidu ankaŭ cmavo {de'i}, {djedi}, {jefu}, {masti}, {nanca}, {tcika}.

dicra [dir] x_1 (okazo) interrompas/ĉesigas/haltigas/[disrompas] x_2 -on (objekto/okazo/procedo) pro kvalito x_3 – Ankaŭ: perturbi (unu senco). Vidu ankaŭ {zunti}, {fanza}, {raktu}, {denpa}.

dikca [dic] x_1 estas elektro [elektra ŝargo aŭ kurento] en/sur x_2 de signo/kvanto x_3 (def. negativa) – (\$x_3\$, kvantigilon, oni povas esprimi kiel simpla polareco per la ciferoj por pozitiva kaj negativa ma'u kaj ni'u); (eksplicite) negativa (= {dutydikca}), pozitiva (= {mardikca}); kurento (= (sel)muvdikca; denove defaŭlte negativa/elektrona kurento), ŝargo (= {klodikca}, {stadikca}). Vidu ankaŭ {lindi}, {xampo}, {flec}, {maks}, {tcana}.

diklo [klo] x_1 estas loka al x_2 ; x_1 estas limigita al loko x_2 ene de amplekso x_3 – Indikas specifan lokon/valoron ene de amplekso; ekz. a batas b-on. Kiu estas la loko sur b, kiun a batas? Do \$x_1\$ rilatas al specifa malvasta regiono/intervalo \$x_2\$ en amplekso \$x_3\$. Vidu ankaŭ cmavo {di'o}, {jibni}, {zvati}, {cpa}, {nenri}, {lamji}, {stuzi}, {tcila}.

dikni [dik] x_1 estas regula/cikla/perioda en eco (ka)/ago x_2 kun periodo/intervalo x_3 – Ankaŭ: unuforma; resonanta (= {dikslicai}). Vidu ankaŭ {slilu}, {rilti}, {xutla}, {manfo}, {boxna}.

dilcu x_1 estas kvociento de ' x_2/x_3 ' [dividato x_2 dividita per dividanto x_3], kun restaĵo x_4 – Vidu ankaŭ {frinu}, {fendi}, {katna}, {parbi}, {mekso}.

dilnu [dil] x_1 estas nuboj/nubaro el materialo x_2 en aero x_3 super grundo/bazo x_4 – Vidu ankaŭ {carvi}, {tcima}.

dimna [dim] x_1 estas sorto/destino de x_2 ; [fatalo, kondamno estas mabla-formoj] – Destinita/kondamnita (= {seldimna}). Vidu ankaŭ {dapma}.

dinju [di] x_1 estas konstruaĵo/edifico por celo x_2 – Vidu ankaŭ {ginka}, {zdani}, {zarci}.

dinko [di'o] x_1 estas najlo [pinta pelita/friksia fiksilo] de tipo/grando x_2 (ka), el materialo x_3 – (\$x_2\$ povas esti ankaŭ abstraktaĵo ni); Vidu ankaŭ {pijne}, {lasna}.

dirba [dib] x_1 estas kara al x_2 ; x_1 estas emocie valorigita de x_2 – \$x_1\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= posydirba por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {tcika}, {kargu}, {vamji}, {vajni}, {pleji}, {jadni}, {jemna}.

dirce [di'e] x_1 radias/eligas x_2 -on sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {gusni}.

dirgo [dig] x_1 estas guto [malgranda, kohera formo] el materialo [likvo/vaporo] x_2 en ĉirkaŭa materialo x_3 – Vidu ankaŭ {daplu}, {bidju}.

dizlo [diz] x_1 estas malalta/malsupra/malsuprena en referencadaro x_2 kompare kun bazo/norma alto x_3 – Ankaŭ: pli malalta; \$x_3\$ estas ĝenerale iu difinita distanco super baznivelo, aŭ estas tiu baznivelo mem. Vidu ankaŭ {cnita}, {galtu}, {gapru}, {farna}, {loldi}.

djacu [jac] x_1 estas konsistas el/enhavas/estas kvanto/etendo de akvo; (adjektivo:) x_1 estas akva – Akvouza (= {jaupli}). Vidu ankaŭ {lalxu}, {rirxe}, {xamsi}, {limna}, {litki}, {lumci}, {bumru}, {jinto}.

djedi [dje] x_1 daŭras x_2 tagnoktojn (defaŭlte 1 tagnokto) laŭ normo x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas tagnokta – Hodiaŭ (= {cabdei}); morgaŭ (= {bavlamdei}); hieraŭ (= {prulamdei}). Vidu ankaŭ {donri}, {detri}, {jeftu}, {masti}, {nanca}, {nigte}, {tcika}.

djica [dji] x_1 deziras/volas x_2 -on (okazo/stato) por celo x_3 – Se deziro estas por objekto, ĉi tio estas sumti-levado; uzu tu'a en \$x_2\$ (aŭ uzu lujvo

= po'edji). Vidu ankaŭ {taske}, {xagji}, {mukti}, {nitcu}, {nelci}, {pacna}, {prami}, {rigni}, {trina}, {xebni}, {xlura}.

djine [jin] x_1 estas ringo/toruso/cirklo [formo] el materialo x_2 , ena diametro x_3 , ekstera diametro x_4 – Ankaŭ: elipso, ovalo (= {jincla}); (uzita por preskaŭ-cirkloj, kiel densa spiralo, eĉ se ne fermita kurbo). Ankaŭ: band, belt, encircle (= {jinsru}). Vidu ankaŭ {clupa}, {cukla}, {dasri}, {karli}, {sovda}, {sruri}, {konju}.

djuno [jun] x_1 scias fakton x_2 (du'u) pri temo x_3 laŭ epistemologio x_4 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton; scipovi - implicante konon de metodo sed ne nepre kapabli praktiki (= {tadjyju'o}). (kp. koni/familiara kun: se slabu, na'e cnino, na'e fange; cmavo du'o, cilre, certu, facki, jijnju, jimpe, senpi, smadi, kakne, birti, mipri, morji, saske, viska)

donri [dor] x_1 estas tago/sunluma tempo de tago x_2 en loko x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas taga (nenokta) – Vidu ankaŭ {nigte}, {djedi}, {tcika}.

dotco [dot] x_1 montras germanan/ĝermanan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ropno}.

do [don] x_1 pro-sumti: vi la alparolato(j); identigita(j) per vokativo

draci x_1 estas dramo/teatraĵo pri x_2 [intrigo/temo] de aŭtoro x_3 por publiko x_4 kun aktoroj x_5 – \$x_2\$ ankaŭ povas esti konvencio. Vidu ankaŭ {finti}, {cukta}, {lisri}, {cfika}.

drani [dra] x_1 estas ĝusta/korekta/perfekta en eco/aspekto x_2 (ka) en situacio x_3 laŭ normo x_4 – Vidu ankaŭ {srera}, {mapti}.

drata [dat] x_1 estas alia ol/malsama al x_2 laŭ normo x_3 ; x_1 estas io alia – Vidu ankaŭ {mintu}, {frica}.

drudi [rud] x_1 estas tegmento/supro/plafono/kovrilo de x_2 – (kp. bitmu, stedu, galtu, gapru, loldi, marbi, gacri, mapku; drudi estas super io kaj ŝirmas ĝin de aĵoj super la drudi, mapku)

du'u [dum] abstraktilo de predikato/bridi: x_1 estas predikato [bridi] esprimita en frazo x_2 – Vidu ankaŭ {mintu}, {dunli}.

dugri [dug] x_1 estas la logaritmo de x_2 en bazo x_3 – Vidu ankaŭ {tenfa}.

dukse [dus] x_1 estas tro/eksceso da x_2 laŭ normo x_3 – Supersatigo (= {maldu'e}, {tolpu'adu'e}). Vidu ankaŭ {bancu}, {banzu}, {ricfu}, {zmadu}.

dukti [dut] x_1 estas malo de/kontraŭo al x_2 en eco/laŭ skalo x_3 (eco/si'o) – Vidu ankaŭ {ranxi},

{ragve}, {fatne}.

dunda [dud du'a] x_1 [donanto] donas/donacas donitaĵojn x_2 al ricevanto/profitanto x_3 [sen pago/interŝanĝo] – $\$x_3\$$ ricevas $\$x_2\$$ -on de $\$x_1\$$ (= terdu'a por reordigitaj {lokoj}); la lojbana versio ne distingas aŭ implicas transigon de posedo aŭ dividon; $\$x_2\$$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posydu'a}, posyseldu'a por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {benji}, {muvdu}, {canja}, {pleji}, {vecnu}, {friti}, {sfasa}, {dapma}, {cnemu}, {prali}.

dunja [duj] x_1 frostiĝas/ĝeliĝas/solidiĝas je temperaturo x_2 kaj premo x_3 – Vidu ankaŭ {febvi}, {lunsa}, {runme}, {sligu}.

dunku [duk du'u] x_1 angoras/sentas ĉagrenon/emocian premon pro x_2 – Vidu ankaŭ {fengu}, {surla}.

dunli [dun du'i] x_1 estas egala al/kongrua kun/tiom kiel x_2 en eco/dimensio/kvanto x_3 – Sama en kvanto/kvalito (ne nepre en identeco); 'analogion' oni povas esprimi kiel la ekvivalenco de du similecoj (ka $\$x_1\$$ simsa $\$x_2\$$) kaj (ka $\$x_3\$$ simsa $\$x_4\$$). Vidu ankaŭ cmavo {du'i}, {satci}, {frica}, {simsa}, {mintu}.

dunra [dur] x_1 estas vintro [malvarma sezono] de jaro x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {citsi}, {crisa}, {critu}, {vensa}.

du [dub du'o] identec-selbri; signo =; x_1 idente egalas/estas x_2 , x_3 , ktp.; ĉiu sumti nomas la saman aĵon – Estas tre mallojbanece traduki la ĝeneralan 'esti' per ĉi tiu vorto. Vidu ankaŭ {mintu}.

dzena [dze] x_1 estas praulo de x_2 laŭ ligilo/grado x_3 ; la generacio de x_1 antaŭas tiun de la gepatroj de x_2 – Vidu ankaŭ {patfu}, {rirni}, {tamne}.

dzipo [zip zi'o] x_1 montras antarktikan kulturon/naciecon/geografion laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ketco}, {friko}, {sralo}, {terdi}.

facki [fak fa'i] x_1 ekscias/malkovras/eltrovas fakton x_2 (du'u) pri temo/objekto x_3 – $\$x_1\$$ trovas (fi) $\$x_3\$$ -on (objekto) Vidu ankaŭ {cirko}, {djuno}, {jijnu}, {smadi}, {sisku}.

fadni [fad] x_1 [membro] estas ordinara/tipa/kutima en eco x_2 (ka) inter membroj de x_3 (aro) – Ankaŭ: $\$x_2\$$ estas normala/kutima/ordinara/tipa eco inter aro $\$x_3\$$ (= selterfadni por reordigitaj {lokoj}); (formoj kun mabla:) banala, triviala, vulgara; ($\$x_3\$$ estas kompleta aro). Vidu ankaŭ {cafne}, {rirci}, {kampu}, {lakne}, {tcaci}, {cnano}.

fagri [fag] x_1 estas fajro/flamo en x_2 brulanta-en/reakcianta-kun oksidiganto x_3 (defaŭlte aero/oksigeno) – Vidu ankaŭ {jelca}, {sacki}.

falnu [fan] x_1 estas velo por kapti pelantan materialon x_2 ĉe veturilo/motoro x_3 – Akvorado (= {jacfanxi'u}). Vidu ankaŭ {bloti}.

famti x_1 estas onkl(in)o de x_2 laŭ rilato/ligilo x_3 ; x_1 estas parenco de x_2 de la gepatra generacio – Vidu ankaŭ {bruna}, {mamta}, {mensi}, {patfu}, {rirni}, {tamne}.

fancu x_1 estas funkcio/pounua mapo de domajno x_2 al rango x_3 difinita de esprimo/regulo x_4 – Vidu ankaŭ {mekso}, {bridi}.

fange x_1 estas fremda/[alilanda]/[ekzota]/malbone konata al x_2 en eco x_3 (ka) – Vidu ankaŭ {cizra}, {jbena}, {ckini}.

fanno [fam fa'o] x_1 estas fino/finajo de aĵo/procedo x_2 ; [ne nepre implicas kompleteco] – $\$x_1\$$ estas fina/lasta; $\$x_1\$$ estas finajo/finstacio de $\$x_2\$$; $\$x_1\$$ estas la fino/fina stato de finita procedo $\$x_2\$$; $\$x_2\$$ finiĝas/ĉesiĝas/haltas je $\$x_1\$$ (= selfa'o por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {krasi}, {cfari}, {mulno}, {sisti}, {denpa}, {jipno}, {kojna}, {traji}, {krasi}.

fanri x_1 estas uzino/fabriko/muelejo produktanta x_2 -on el materialoj x_3 – Vidu ankaŭ {molki}, {gundi}.

fanta x_1 malhelpas/malebligas/evitigas okazon x_2 – Vidu ankaŭ {pinfu}, {bandu}, {zunti}, {rinju}, {jimte}, {bapli}, {rivbi}.

fanva x_1 tradukas tekston/elparolaĵon x_2 en lingvo x_3 el lingvo x_4 kun traduka rezulto x_5 – Vidu ankaŭ {cusku}, {bangu}.

fanza [faz] x_1 (okazo) ĝenas/ĉagrenas/agacas x_2 -on – Vidu ankaŭ {fengu}, {raktu}, {dicra}, {tunta}, {zunti}, {jicla}.

fapro [fap pro] x_1 kontraŭas/oponas/opozicias/ekvilibrigas kontraŭanton x_2 (homo/forto) pri x_3 (abstraktaĵo) – Ankaŭ: kontraŭstari, batali, rezisti. Vidu ankaŭ {bandu}, {bradi}, {darlu}, {damba}, {jivna}, {lanxe}, {rivbi}, {sarji}, {xarnu}.

farlu [fal fa'u] x_1 falas al x_2 el/de x_3 en gravita puto/referenckadro x_4 – Rimarku: io povas fali en turnado, puŝado, aŭ tajdo krom en gravito; (faligi = falcru, falri'a). Vidu ankaŭ {lafti}, {cpare}, {klama}, {sfubu}.

farna [far fa'a] x_1 estas la direkto de x_2 (objekto/okazo) de/en referenckadro x_3 – $\$x_2\$$ estas direkte al $\$x_1\$$ de $\$x_3\$$ (= selfa'a por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {zunle}, {pritu}, {galtu}, {gapru}, {cnita}, {dizlo}, {berti}, {snanu}, {stuna}, {stici}, {purci}, {balvi}, {lidne}.

farvi [fav] x_1 evoluas al x_2 el/de x_3 tra etapoj x_4 – Vidu ankaŭ {pruce}, {banro}, {makcu}, {ciste}, {cupra}, {ferti}.

fasnu [fau] x_1 (okazo) okazas/estiĝas; x_1 estas incidento/okazaĵo – (kp. cmavo fau, krefu, lifri, fatci, rapli; gasnu, zukte, se specife agenta, banli)

fatci [fac] x_1 (du'u) estas fakto/realo/vero/efektivaĵo, absolute – Vidu ankaŭ {datni}, {jitfa}, {sucta}, {xanri}, {jetnu}, {fasnu}, {zasti}, {cfika}, {saske}.

fatne [fat fa'e] x_1 [sinsekvo] estas en inversa/mala/kontraŭa vico al x_2 [sinsekvo] – $\$x_1\$$ (objekto) estas inversigita/renversita de $\$x_2\$$ (objekto). Vidu ankaŭ cmavo {fa'e}, {dukti}.

fatri [fai] x_1 estas distribuita/disdonita/disdividita inter x_2 kun partoj/porcioj x_3 ; (x_2/x_3 fa'u) – Ankaŭ: ŝmiriĝi, porciĝi, dispartigiĝi, asigniĝi; distribui (= {fairgau}, {fairzu'e}). Vidu ankaŭ cmavo {fa'u}, {fendi}, {preja}, {katna}, {tcana}.

△ **fau'u** [COI] Pardonon!/Pardonu min!/Mi pardonpetas! – vd. {fraxu}, {u'u}.

febvi [feb] x_1 bolas/vaporiĝas je temperaturo x_2 kaj premo x_3 – Vidu ankaŭ {dunja}, {lunsa}, {runme}.

femti [fem] x_1 estas milbilionono [$1x_10^{**}-15$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu, litce, merli, centi, decti, dekto, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertoxatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

fendi [fed] x_1 (aganto) dividas/apartigas x_2 -on en partoj/sekcioj x_3 per metodo/vando x_4 – Ankaŭ: segmentoj. Vidu ankaŭ {sepli}, {bitmu}, {fatri}, {dilcu}, {katna}, {frinu}.

fengu [feg fe'u] x_1 estas kolera/furioza kontraŭ x_2 pro x_3 (ago/stato/eco) – Vidu ankaŭ {fanza}, {dunku}.

fenki [fek] x_1 (ago/okazo) estas freneza laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {bebna}, {racli}, {xajmi}.

fenra [fer fe'a] x_1 estas fendo/ravino/abismo/[difekto] [formo] en x_2 – Vidu ankaŭ {kevna}, {cfila}, {jinto}.

fenso [fen fe'o] x_1 kudras/stebas/suturas materialojn x_2 (ind./set) kunaj per ilo(j) x_3 , per filamento x_4 – ($\$x_2\$$ se aro devas esti kompleta specifado); Vidu ankaŭ {cilta}, {jivbu}, {jorne}, {nivji}, {pijne}, {lasna}.

fepni [fep fei] x_1 kostas/valoras x_2 [kvanto] cendojn/kopekojn/groŝojn/monsubunuojn, en mon-sistemo x_3 – Ankaŭ: pfenigo, centimo, centavo, soldo,

ktp.; $\$x_1\$$ ĝenerale estas prezo/kosto/valoro. (pliajn subunuajn lokojn oni povas aldoni kiel $\$x_4\$$, $\$x_5\$$, $\$x_6\$$, ...); Vidu ankaŭ {sicni}, {jdini}, {jdima}, {vecnu}, {rupnu}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}, {kramu}.

fepri x_1 estas pulmo [korporparto] de x_2 ; [metafore: spira aparato/blovilo] – (kp. pambe, vaŝu)

ferti [fre] x_1 estas fekunda/produkta/fruktodona/favora al subteno de kresko/evoluo de x_2 – (potenciala aŭ efektiva fekundeco). Vidu ankaŭ {vanbi}, {sidju}, {rorci}, {farvi}, {banro}, {cange}.

festi [fes] x_1 estas rubo/forĵetaĵo de x_2 (okazo/ago) – Forĵeti (= {fesygau}, {fesyzu'e}). Vidu ankaŭ {xaksu}, {kalci}, {pinca}.

fetsi [fet fe'i] x_1 estas ino/femelo de speco x_2 montranta inajn trajtojn x_3 (ka); x_1 estas ineca – Vidu ankaŭ {nakni}.

figure [fig] x_1 estas figo [frukto/arbo] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}.

filso [fis] x_1 montras palestinan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {jordo}, {xebro}.

finpe [fip fi'e] x_1 estas fiŝo de speco x_2 [metafora etendo al ŝarkoj, nefiŝaj akvaj vertebruloj] – Vidu ankaŭ {danlu}.

finti [fin fi'i] x_1 verkas/elpensas/inventas/kreas x_2 -on por funkcio/celo x_3 el ekzistantaj elementoj/ideoj x_4 – Ankaŭ: komponi, aŭtori; $\$x_1\$$ estas kreema/inventema. (kp. cmavo fi'e, ciska, pemci, zbasu, larcu, specifa verko de aŭtoro, prosa, skina)

flalu [fla] x_1 estas leĝo preciziganta x_2 -on por komunumo x_3 sub kondiĉoj x_4 fare de leĝdonanto(j) x_5 – $\$x_2\$$ estas laŭleĝa (= selfla por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {javni}, {ritli}, {zekri}, {pulji}, {tinbe}.

flani x_1 estas fluto/ŝalmo/fifro/hobojo [fluteka/anĉa muzikinstrumento] – Vidu ankaŭ {zgike}.

flecū [fle] x_1 estas fluo/kurento/rivero de/en x_2 fluanta en direkto al x_3 el direkto/fonto x_4 – ($\$x_2\$$ verŝiĝas al $\$x_3\$$ el $\$x_4\$$; $\$x_2\$$ estas fluido Gaso aŭ likvaĵo. (= selfle por reordigitaj {lokoj})); Vidu ankaŭ {rirxe}, senta kie direkteco ne estas {implicita}, {rinci}, {xampo}, {dikca}, {sakci}, {gapci}, litki, {ciblu}.

fliba [fli] x_1 malsukcesas je x_2 (stato/okazo) – Perpleksa (= {pesfli}, {jmifli}, {dafspufli}, {menfli}); ankaŭ $\$x_2\$$ ĉesiĝas/ne kompletiĝas/ne povas kontinui pro malsukceso de $\$x_1\$$. Vidu ankaŭ {cfila}, {snada},

{srera}, {troci}, {sisti}, {ranji}, {denpa}, {bebna}, {zunti}.

flira [fir] x_1 estas (la) vizaĝo [kapo/korpoparto] de x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas vizaĝa – Vidu ankaŭ {sefta}, {stedu}, {crane}, {mebri}.

fo'a [fo'a] pro-sumti: li/ŝi/ĝi/ili #6 (difinita per goi)

fo'e [fo'e] pro-sumti: li/ŝi/ĝi/ili #7 (difinita per goi)

fo'i [fo'i] pro-sumti: li/ŝi/ĝi/ili #8 (difinita per goi)

foldi [flo foi] x_1 estas kampo [formo] el materialo x_2 ; x_1 estas larĝa unuforma etendo de x_2 – Ankaŭ: arbaro (= {ricfoi}), razenejo/herbobedo (= {sasfoi}), densejo (= {spafoi}, {cicyspafoi}). Vidu ankaŭ {purdi}, {cange}.

fonmo [fom fo'o] x_1 estas kvanto da ŝaŭmo/sapakvo el materialo x_2 , kun bobeloj/vezikoj el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {zbabu}.

fonxa [fon] x_1 estas telefona transsendilo/modemo ligita al sistemo/retaĵo x_2 – Vidu ankaŭ {tcana}.

forca [fro] x_1 estas forko/forkeca ilo por celo x_2 kun dentoj x_3 sur bazo/subteno x_4 – Vidu ankaŭ {dakfu}, {smuci}, {komcu}, {tutci}.

fraso [fas] x_1 montras francan/gaŭlan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ropno}.

frati [fra] x_1 reagas/respondas per ago x_2 al stimulo x_3 sub kondiĉoj x_4 ; x_1 estas responde – \$x_3\$ stimulas/incitas/spronas \$x_1\$-on fari \$x_2\$-on, \$x_3\$ stimulas reagon \$x_2\$ en \$x_1\$ (= terfra por reordigitaj {lokoj}); klopodi stimuli, piki (= {terfratoj}, {tunterfratoj}). Vidu ankaŭ {preti}, {danfu}, {spuda}, {cpedu}, {tarti}.

fraxu [fax] x_1 pardonas al x_2 okazon/staton/agon x_3 – Vidu ankaŭ {dunda}, {curmi}, {zungi}.

frica [fic] x_1 diferencas/kontrastas/malsamas al x_2 en eco/dimensio/kvanto x_3 – Vidu ankaŭ {ranxi}, {drata}, {dunli}, {simsa}, {vruci}.

friko [fi'o] x_1 montras afrikan kulturon/naciecon/geografion laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ropno}, {xazdo}.

frili [fil] x_1 (ago) estas facila/simpla por x_2 (aganto) sub kondiĉoj x_3 ; x_2 faras x_1 -on facile – Vidu ankaŭ {nandu}, {sampu}, {zifre}.

frinu x_1 estas frakcio, kun numeratoro x_2 , denominatoro x_3 (x_2/x_3) – Vidu ankaŭ {parbi}, {dilcu}, {mekso}, {fendi}.

friti [fit] x_1 ofertas/disponigas/proponas x_2 -on [ofero] al x_3 kun kondiĉoj x_4 – (\$x_4\$ povas esti nu canja, nu pleji, ktp.; senkondiĉa ofero havas la 'kondiĉo' de akceptado); \$x_2\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posfriti}, posysselfriti por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {canja}, {dunda}, {rinsa}, {vecnu}, {jdima}, {cnemu}, {pleji}, {vitke}.

frumu [fru] x_1 grimacas/brovsulkigas/kolermienas (vizaĝa esprimo) – \$x_1\$ grimacas al/reage al \$x_2\$ (= {frufra}). Vidu ankaŭ {cmila}, {cisma}.

fukpi [fuk fu'i] x_1 estas kopio/duplikato/klono de x_2 en formo/medio x_3 farita per metodo x_4 (okazo) – Vidu ankaŭ {krefu}, {rapli}, {gidva}; Pruntvorto (=fu'ivla).

fula [ful flu] x_1 (pasivo) flosas sur/en flu-ido (gaso/likvaĵo) x_2 ; x_1 estas flotema – Vidu ankaŭ {limna}, {bloti}, {sakli}.

funca [fun fu'a] x_1 (okazo/eco) estas difinita de la ŝanco/fortuno de x_2 ; (notu: mabla/zabna ne implicita) – Vidu ankaŭ {cunso}, {mabla}, {zabna}.

fusra [fur] x_1 putras/kadukiĝas/velkas/malkomponiĝas/fermentas kun aganto x_2 – \$x_1\$ estas putra/kaduka/fermentinta. Vidu ankaŭ {birje}, {vanju}, {vifne}.

fuzme [fuz fu'e] x_1 estas respondeca pri x_2 (ago/rezulta stato) antaŭ juĝisto/aŭtoritato x_3 – Vidu ankaŭ {bilga}.

gacri [gai] x_1 estas kovrilo/[supro] por kovri/kaŝi/ŝirmi/ŝtopi x_2 -on – Vidu ankaŭ {pilka}, {gapru}, {marbi}, {drudi}, ve {botpi}, {bitmu}, {calku}.

gadri [gad] x_1 estas artikolo/priskribilo etikedita priskribon x_2 (teksto) en lingvo x_3 kun semantiko x_4 – \$x_2\$ estas la substantivaĵo/sumti sen la artikolo/priskribilo; priskribo ((\$x_1\$ kun \$x_2\$) = gadysu'i); rimarku: 'determinilo' fariĝis la akceptita ĝenerala lingvika termino, anstataŭante 'artikolo'; tamen, 'determinilo' inkluzivas ĉiujn vortojn kiuj povas enkonduki substantivaĵon/sumti, ĉu priskribo aŭ ne, kiel pronomaj posesivoj kiel lemi, kvantigiloj (precipe ĉe nedifinaĵoj) kiel ci kaj su'o, kaj demonstrativoj kiel ti, ta, kaj tu; la termino 'priskribilo' en lojbano, estas limigita al vortoj kiuj enkondukas priskribojn (ekskludante nedifinaĵojn), kiel tiuj de selma'o LA kaj LE, iliaj kutimaj kunmetaĵoj kiel lemi, kaj eble lenu. 'artikolo' tipe aludas nur al unuopan vorton; lojbano alprenas la pli vastan sencon) Vidu ankaŭ {valsi}, {cmavo}.

galfi [gaf ga'i] x_1 (okazo) modifas/ŝanĝas/variigas/transformas x_2 -on en x_3 – Kaŭza, rezulta ŝanĝo; agenta modifo (= {gafygau}, {gafyzu'e}). (kp. stika por nerezulta ŝanĝo, binxo por ne nepre kaŭza ŝanĝiĝo, cenba por nerezulta ŝanĝiĝo; zasni)

galtu [gal ga'u] x_1 estas alta/supra/suprena en referenckadro x_2 kompare kun bazo/norma alto x_3 – $\$x_3\$$ estas ĝenerale iu difinita distanco super baznivelo, aŭ estas tiu baznivelo mem. Vidu ankaŭ {gapru}, {dzilo}, {cnita}, {drudi}, {farna}.

galxe x_1 estas (la) gorĝo/ezofago [korpoparto] de x_2 ; [metafore: mallarĝa aperturo de profunda truo] – Vidu ankaŭ {cnebo}, {kevena}, {tunlo}.

ganlo [ga'o] x_1 (pordo/pasejo/koridoro/trairejo/enirejo) estas fermita/malebligas pason/aliron al x_2 far x_3 – Kiel enirejo, sed ankaŭ eble kiel duonpenetrebbla membrano. Vidu ankaŭ {kalri}, {pagre}, {canko}, {vorme}, {zunti}.

ganra [gan] x_1 estas larĝa laŭ dimensio x_2 [2a plej signifa dimensio] laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {clani}, {jarki}, {rotsu}, {condi}, {barda}, {gutci}, {minli}.

ganse [gas ga'e] x_1 [observanto] sensas/rimarkas stimulan econ x_2 (ka) per rimedoj x_3 sub kondiĉoj x_4 – $\$x_1\$$ estas sensema al $\$x_2\$$; ankaŭ sentas, rimarkas, perceptas, distingas, diferencigas, rekonas (sed implicas nur reagon sen necese ia ajn signifa mensa pritrakto); rimarku ke la emfazo estas sur eco kiu stimulas $\$x_1\$$ -on kaj estas detektata (sanji estas pasiva pri la sensado, kaj ne estas limigita al sensa enigo, krom supozanta ian distingon/rekonon, dum ĝin ne koncernas la rimedoj de detekto); $\$x_3\$$ senso/sensa kanalo. Vidu ankaŭ {pencu}, {sanji}, {viska}, {sumne}, {tirna}, {zgana}, {canci}, {simlu}.

ganti x_1 estas testiko/ovujo/skroto/stameno/pistilo [korpoparto] de x_2 , sekso x_3 – Ovo/spermo/poleno/gameto produktanta/naskanta organo. Vidu ankaŭ {plibu}, {sovda}, {pinji}, {guttra}, {mabla}.

ganxo [gax] x_1 estas (la) anuso [korpoparto] de x_2 ; [metafore: elirejo, elirejo de forĵetaĵoj] – Vidu ankaŭ {zargu}, {kalci}, {mabla}, {rinci}.

ganzu [gaz] x_1 organizas x_2 -on [relativa hhaoso] en x_3 [ordigita/organizita rezulto] per sistemo/principo x_4 – $\$x_3\$$ estas ankaŭ sistemo; $\$x_4\$$ povus esti nur funkcio kiu diktas la organizan strukturon de $\$x_3\$$. Vidu ankaŭ {ciste}, {morna}, {stura}, {bilni}, {cabra}.

gapci [gac] x_1 estas gaso/fumo/vaporo de materialo/konsisto enhavanta x_2 -on, sub kondiĉoj x_3 – $\$x_3\$$ inkluzivas temperaturon kaj premon. Vidu ankaŭ {pambe}, {vacri}, {litki}, {sligu}, {danmo},

{bumru}, {cidro}, {flecū}.

gapru [gap] x_1 estas rekte/vertikale super/supre de x_2 in gravito/referenckadro x_3 – Vidu ankaŭ {tsani}, {galtu}, {cnita}, {drudi}, {gacri}, {dzilo}, {farna}.

garna [gar] x_1 estas stango/relo/barilo/trabo/masto [ilo] subtenanta/detenanta x_2 -on, el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {kamju}, {grana}, {tutci}.

gasnu [gau] x_1 [homo/aganto] estas aganta kauzo de okazo x_2 ; x_1 faras/okazigas/ektektivigas x_2 -on – Vidu ankaŭ cmavo {gau}, {gunka}, {zunkte}, {rinka}, fasnu por neagentaj {okazoj}, {jibri}, {kakne}, {pilno}.

gasta [gat] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el ŝtalo de konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {jinme}, {molki}, {tirse}.

genja [gej] x_1 estas radiko [korpoparto] de planto/speco x_2 ; [metafore: senmova, subtena, nutranta] – Vidu ankaŭ {jamfu}, {jicmu}, {patlu}, {samcu}, {spati}, {krasi}.

gento [get ge'o] x_1 montras argentinan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xispo}, {ketco}, {spano}.

genxu [gex] x_1 estas hoko [formo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {kruvi}, {korcu}.

gerku [ger ge'u] x_1 estas hundo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {lorxu}, {labno}, {mlatu}.

gerna [gen ge'a] x_1 estas gramatiko/regularo/difina formo de lingvo x_2 por strukturo/teksto x_3 – Vidu ankaŭ {bangu}, {stura}, {cmavo}, {jufra}.

gidva [gid gi'a] x_1 (homo/objekto/okazo) gvidas/kondukas/direktas x_2 -on (aktivaj partoprenantoj) je x_3 (okazo) – Gvidanto konsilas/sugestas/donas sekvotan ekzemplon, sed ne nepre regas/direktas efektivan agon; okazo povas servi kiel gvido per prezento de emulota modelo/ekzemplo. Vidu ankaŭ {jitro}, {ralju}, {sazri}, te {bende}, {jatna}, {fukpi}, {morna}.

gigdo [gig gi'o] x_1 estas miliardo [$1x_10^{**9}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertro, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

ginka [gik] x_1 estas tendaro/tendejo/provizora loĝejo de x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {dinju}, {xabju}, {zdani}.

girzu [gir gri] x_1 estas grupo/amaso/teamo elmontrante komunan econ (ka) x_2 el aro x_3 kunigitaj per rilatoj x_4 – Ankaŭ: kolekto, teamo, konsisto el;

membroj \$x_3\$ (specifado de la kompleta membraro) konsistigas grupon \$x_1\$; amaso (= {kangri}). Vidu ankaŭ {bende}, {ciste}, {cmima}, {gunma}, {panra}, {cabra}, {cecmu}, {kansa}, {klesi}, {lanzu}, {liste}, {vrice}.

gismu [gim gi'u] x_1 estas (lojbana) radikvorto esprimanta rilaton x_2 inter argumentaj roloj x_3 , kun afikso(j) x_4 – Gismu-listo, se fizika objekto (= (loi) gimste); rilata al la mensa konstruaĵo (ekz. proponi aldoni novan gismu al la gismu-listo = gimpoi, gimselcmi, gimselste). Vidu ankaŭ {cmavo}, {cmene}, {lujvo}, {smuni}, {sumti}, {tanru}, {valsi}.

glare [gla] x_1 estas varma laŭ normo x_2 – Varma (= {mligla}), febra (= {bi'agla}). Vidu ankaŭ {lenku}.

gleki [gek gei] x_1 estas gaja/feliĉa/ĝoja pri x_2 (okazo/stato) – Malfeliĉo (= {kamnalgei}). Vidu ankaŭ {badri}, {cinmo}.

gletu [let gle] x_1 koitas/kopulacias/fikas/sekskuniĝas kun x_2 – \$x_1\$ kaj \$x_2\$ estas simetria; subigi (= {cpanygle}). Vidu ankaŭ {cinse}, {pinji}, {plibu}, {vibna}, {vlagi}, {mabla}, {speni}.

glico [gic gli] x_1 estas angla/apartenas al anglalingva kulturo laŭ aspekto x_2 – ĝenerale supozu la plej vastan sencon de 'angla'; povas temi pri 'angla', rilata al la lando/popolo/kulturo de Anglio (normale bezonanta limigon = gligu'e, aŭ simpla redundanco = gligli-); britangla, la normolingvo de Britio (= {gliglibau}). (kp. brito kiu rilatas al la tuta Britio aŭ al la brita imperio, merko, sralo, kadno, skoto)

glut [glu] x_1 estas ganto [vesto por mano kaj malsupra brako] el materialo x_2 – Duonganto/miteno (= {degycauglu}). Vidu ankaŭ {taxfu}.

gocti [goc] x_1 estas kvariliono [$1x_10^{**24}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

gotro [got] x_1 estas kvariliono [$1x_10^{**24}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

gradu [rau] x_1 [grando] estas grado/unuo en skalo/referenca normo x_2 (si'o) mezuranta econ x_3 – Vidu ankaŭ {ckilu}, {kantu}, {kelvo}, {merli}, {ranti}, {selci}.

grake [gra] x_1 estas x_2 gramoj [metra unuo] en maso (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {junta},

{kilto}, {bunda}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {litce}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

grana [ga'a] x_1 estas vergo/trabo/ŝtupo/masto/fosto/paliso/bastono/kano [formo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {garna}.

grasu [ras] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el graso/oleo el fonto x_2 – Vidu ankaŭ {ctile}, {matne}, {plana}.

greku [rek] x_1 estas kadro/strukturo/skeleto/konturo subtenanta/determinanta la formon de x_2 – Vidu ankaŭ {korbi}, {stura}, {tsina}, {bongu}.

grusi [rus] x_1 estas griza [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}.

grute [rut] x_1 estas frukto [korpoparto] de speco x_2 – Vidu ankaŭ {badna}, {dembi}, {figre}, {guzme}, {narge}, {perli}, {pilka}, {plise}, {spati}, {stagi}, {tamca}, {tsiju}, {tarbi}, {panzi}, {rorci}, te {pruce}, {jbari}, {nimre}.

gubni [gub] x_1 estas publika/nekaŝita/malferma/kune uzebla/posedata de ĉiuj en komunumo x_2 (kolektivaĵo) – Vidu ankaŭ {sivni}.

gugde [gug gu'e] x_1 estas la lando de popolo x_2 kun lando/teritorio x_3 ; (rilato popolo/teritorio) – Ankaŭ: suvereneco, hejma (kontraste al fremda), nacio (nerilata al etnos). Vidu ankaŭ {turni}, {natmi}, {jecta}, {tumla}, {tutra}, {lanci}.

gundi [gud] x_1 estas industrio/industria/sistema fabrikado produktanta x_2 -on per procedo/rimedo x_3 – Vidu ankaŭ {cupra}, {fanri}, {rutni}, {zbasu}.

gunka [gun gu'a] x_1 [homo] laboras je x_2 [ago] kun celo x_3 – Ankaŭ: \$x_1\$ estas laboristo. (kp. sazri, gasnu, se jibri; zakte - kiu ne nepre estas laboro; fizika termino 'laboro' = ni movyselbai, briju, jibri, lazni, selfu)

gunma [gum] x_1 estas kolektivo/teamo/amaso/sumo/tuto, kune konsistanta el eroj x_2 – Priskribo en \$x_1\$ indikas la kolektiva(j)n eco(j)n elmontratajn de la kolektivaĵo; kolektivaĵoj povas elmontri ecojn ne trovitajn en la individuaj ar-membroj, kiuj mem ne nepre estas signifaj al la kolektiva eco implicita en ĉi tiu bridi. Vidu ankaŭ {bende}, {girzu}, {pagbu}, {cmavo} {loi}, {lei}, {lai}, {ciste}, {cmima}, {kansa}, {tinci}.

gunro [gur gu'o] x_1 ruliĝas sur/kontraŭ surfaco x_2 turniĝante ĉirkaŭ akso x_3 ; x_1 estas rado/rulumaĵo – Vidu ankaŭ {bolci}, {carna}, {jendu}, {slanu}.

gunse x_1 estas ansero de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}.

gunta [gut] x_1 (homo/kolektivaĵo) atakas/invadas/agresas kontraŭ viktimo x_2 kun celo x_3 – Vidu ankaŭ {bradi}, {damba}, {darxi}, {jamna}, {jenca}, {jursa}.

gurni [gru] x_1 estas greno/cerealo el planto/speco x_2 – Vidu ankaŭ {bavmi}, {cunmi}, {mavji}, {maxri}, {molki}, {mrapi}, {rismi}, {sobde}, {spati}, {zumri}, {nanba}, {sorgu}.

guska [guk] x_1 (klingo/skrapilo/erozianto) skrapas/erozias x_2 -on el x_3 – Skrapa (= {mosyguska}). Vidu ankaŭ {balre}, {sraku}, {batci}, {canpa}, {mosra}.

gusni [gus gu'i] x_1 [energio] estas lumo/lumigo lumiganta x_2 -on el lumfonto x_3 – \$x_3\$ lumigas \$x_2\$-on per lumo/lumigo \$x_1\$; \$x_2\$ estas lumigata de lumo/lumigo \$x_1\$ el fonto \$x_3\$ (= selgu'i por reordigitaj {lokoj}); lumo/lampo (= {tergu'i}) Vidu ankaŭ {dirce}, {manku}, {solri}, {carmi}, {ctino}, {kantu}.

gusta x_1 estas restoracio/kafejo/manĝejo servanta tipon de manĝaĵo x_2 por klientaro x_3 – Vidu ankaŭ {barja}, {citka}, {kukte}, {sanmi}, {xotli}.

gutci [guc] x_1 estas x_2 (defaŭlte 1) mallongaj lokaj unuoj de distanco [ne-metra], normo x_3 , x_4 sub-unuoj – Futo (= {jmagutci}); jardo (= {cibjmagutci}), paŝo (= {tapygutci}), colo (= {degygutci}), kubito (= {birgutci}). (pliajn subunuajn lokojn oni povas aldoni kiel \$x_5\$, \$x_6\$, ...); Vidu ankaŭ {mitre}, {clani}, {ganra}, {condi}, {rotsu}, {rupnu}, {fepni}, {dekpu}, {minli}, {merli}, {bunda}, {kramu}.

gutra x_1 estas (la) utero [korp parto] de x_2 ; [metafore: nutranta, protektanta, naskanta] – Vidu ankaŭ {jbenaj}, {rorci}, {sovda}, {tarbi}, {ganti}, {mabla}.

guzme [guz zme] x_1 estas melono/melopepo [frukto/planto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}.

jabre x_1 bremsas/malrapidigas movon/agon x_2 per rimedo/meĥanismo/principo x_3 – Vidu ankaŭ {mosra}.

jadni [jad ja'i] x_1 (objekto) ornamas/dekoracias x_2 -on; x_1 estas ornamaĵo/dekoracio/galanterio de x_2 – Ornamita/dekoraciita (= {selja'i}). Vidu ankaŭ {jemna}, {dirba}, {batke}.

jakne x_1 estas rakedo [veturilo] pelita de elĵetaĵo x_2 kaj portanta kargon x_3 – Vidu ankaŭ {cecla}, {danti}, {spoja}.

jalge [jag ja'e] x_1 (ago/okazo/stato) rezultas/sekvas el x_2 (okazo/stato/procedo) – Ankaŭ: \$x_2\$ kaŭzas/okazigas \$x_1\$-on (= selja'e por reordigi-

taj {lokoj}); rezulto de operacio (mekyja'e, pi'irja'e, sujyja'e). Vidu ankaŭ se {mukti}, te {zunkte}, se {rinka}, se {krinu}, se {nibli}, {mulno}, {sumji}, {pilji}, {mekso}, {cmavoja'e}, {ciksi}.

jalna x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el amelo el fonto x_2 de konsisto enhavanta x_3 – Vidu ankaŭ {patlu}, {samcu}.

jalra x_1 estas blato/[ortoptero/termito] de klaso/speco/raso x_2 – Ankaŭ: akrido (= {pipyjara}); grilo (= {sagjara}); lokusto/termito (= mantyjara aŭ mudyc-tijara). (dum blatoj mem konsistigas ordon, ili estas parto de la ortopteroj, kiuj inkluzivas akridojn, grilojn, ktp.; termitoj estas proksimaj ne-ortopteroj, pli similaj al blatoj ol al ekz. formikoj); Vidu ankaŭ {cinki}, {civla}, {manti}.

jamfu [jaf jma] x_1 estas piedo [korp parto] de x_2 ; [metafore: plej malalta parto] (adjektivo:) x_1 estas pieda – Vidu ankaŭ {jicmu}, {genja}, {zbepi}, {tuple}, {jubme}, {xance}, {tamji}.

jamna [jam] x_1 (homo/kolektivaĵo) militas kontraŭ x_2 pro teritorio/afero x_3 ; x_1 faras militon kontraŭ x_2 – Vidu ankaŭ {bradi}, {gunta}, {panpi}, {damba}, {darlu}.

janbe [jab] x_1 estas sonorilo/[tonforko] [agordita perkutinstrumento] eliganta sonon/tonon x_2 – Ankaŭ: \$x_1\$ sonoraj; resonas (unu senco, = jadesku). Vidu ankaŭ {zgike}, {tonga}, {desku}, {slilu}.

janco [jan] x_1 estas ŝultro/kokso/artiko [korp parto] kuniganta membron/ekstremaĵon x_2 -on al korpo x_3 – Vidu ankaŭ {birka}.

janli [jal] x_1 kolizias/karambolas/frapiĝas/batas kontraŭ x_2 – (simjanli por kolizio inter du moviĝantaj objektoj); Vidu ankaŭ {darxi}.

jansu [jas] x_1 estas diplomato/konsulo reprezentanta ŝtaton/civiton x_2 ĉe traktado x_3 por funkcio/celo x_4 – (por) \$x_3\$ ŝtato/civito, (uzu je tu'a); ankaŭ ambasadoro (= {raljansu}, {trujansu}). Vidu ankaŭ {jecta}, {krati}.

janta [jat] x_1 estas konto/kalkulo/fakturo por varoj/servoj x_2 , ŝarĝita al x_3 fare de x_4 – Vidu ankaŭ {jdima}, {vamji}, {vecnu}, {canja}, {jerna}, {dejni}, {jbera}.

jarbu x_1 estas antaŭurbo de urbo/metropolo x_2 – Vidu ankaŭ {nurma}, se {tcadu}, ve {tcadu}.

jarco [ja'o] x_1 (aganto) montras/elmontras/[malkaŝas]/demonstras x_2 -on (eco) al publiko x_3 – (malkaŝi (= {tolmipygau}, {mipyja'o}, {sivja'o}); ankaŭ: \$x_1\$ montras ke \$x_2\$, \$x_1\$ paradigas/elstarigas/kontrastigas \$x_2\$-on; montradon de ob-

jekto oni ĝenerale esprimas per tu'a \$x_2\$, ĉar la ecoj de la montrita objekto (krom ĝia ĉeesto) destinitaj por observado malofte estas specifitaj (simpla ĉeesto povus esti esprimata per leka Objekto. cu zvati); Vidu ankaŭ {tigni}, {cipra}, {zgana}, {jvinu}, {lanli}, {mipri}, {simlu}.

jarki [jak] x_1 estas mallarĝa/malvasta laŭ dimensio x_2 [2-a plej signifa dimensio] laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {caxno}, {cinla}, {tordu}, {tagji}, {cinla}, {cmalu}.

jaspu [jap] x_1 estas pasporto liverita al x_2 (homo) fare de aŭtoritato x_3 rajtiganta x_4 -on (ago) – Vidu ankaŭ {pikta}, {catni}, {curmi}.

jatna [ja'a] x_1 estas kapitano/komandanto/estro/ĉefo/mastro de veturilo/regno x_2 – Vidu ankaŭ {jitro}, {lidne}, te {bende}, {minde}, {ralju}, {gidva}, {bloti}.

javni [jva] x_1 estas regulo preskribanta/difinanta/postulanta x_2 -on (okazo/stato) en sistemo/kumunumo x_3 – Regularo, preskribo (ankaŭ \$x_2\$), principo, postulo (kondiĉoj kutime estas en \$x_2\$); \$x_1\$ estas regula; \$x_2\$, \$x_3\$ estas reguligitaj. Vidu ankaŭ {flalu}, {ritli}, cmavo {ja'i}, {marde}, {tcaci}, {tinbe}, {zekri}.

ja [jav] logika kunigilo: tanru-intermeza 'aŭ'

jbama [bam] x_1 estas bombo/eksplozaĵo kun eksplosiva materialo/principo x_2 – Vidu ankaŭ {cecla}, {spojla}.

jbari [jba] x_1 estas bero (frukto/planto) de planto/speco x_2 – Vidu ankaŭ {grute}, {tsiju}, {narge}, {grute}.

jbeni [jbe] x_1 estas naskita de x_2 je dato x_3 [naskotago] kaj loko x_4 [naskoloko] – \$x_1\$ estas indiĝena de (fo) \$x_4\$; \$x_2\$ naskas \$x_1\$-on. Vidu ankaŭ {fange}, {gutra}, {rorci}, {mamta}, {salci}, {citsi}.

jbera [jer] x_1 (aganto) prunteprenas/provizore prenas/alprenas x_2 -on (objekto) el fonto x_3 por intervalo x_4 – Kredito (= {jernu'e}); alpreni econ aŭ kvaliton kiel faras kameleono (= {zaskai}, {zasysmitra}, {zasysmitai}). Vidu ankaŭ {dejni}, {janta}, {zivle}.

jbini [bin bi'i] x_1 estas inter aro da punktoj/limoj x_2 (aro)/meze de kolektivaĵo x_2 en eco x_3 (ka) – \$x_2\$ (kompleta aro, ĝenerale ordigita) difinas la limojn/amplekson por \$x_1\$. Vidu ankaŭ se {vasru}, {nenri}, {zvati}, {cpana}, {snuji}, {senta}, {bitmu}, {jimte}, {kuspe}, {jibni}, {lamji}, {sruri}, {vanbi}, {midju}, {cmima}, {setca}.

jdari [jar] x_1 estas firma/malmola/rezista/necedema al forto x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ

{nandu}, {ralci}, {randa}, {ranti}, {tinsa}, {sligu}, {stodi}.

jdice [jdi] x_1 (homo) decidas x_2 -on (du'u) pri afero x_3 (okazo/stato) – (kp. pajni, cŭna, kanji, manri)

jdika x_1 malpliigas/malvastiigas/malgrandiigas/reduktiigas laŭ eco x_2 en kvanto x_3 – Vidu ankaŭ {zenba}, {mleca}, {vimcu}.

jdima [di'a] x_1 [kvanto] estas la prezo de x_2 por aĉetanto/konsumanto x_3 fiksita de vendisto x_4 – \$x_2\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumtil levado el posedo de la objekto/varo (= {posydi'a}, posyseldi'a por neambigua {semantiko}); prezo estas decidita/fiksita de la vendanto, kaj estas proksimume simila al ofero (friti), kio estas tio, kion la aĉetanto povas decidi; (rimarku ke prezo ne samas al kosto/elspezo, kio estas la efektiva kvanto interŝanĝita en transago; ĉi tiu lasta estas vecnu aŭ canja; neniu el la du samas al valoro aŭ vamji). Vidu ankaŭ {canja}, {friti}, {janta}, {jdini}, {kargu}, {pleji}, {dapma}, vamji por {'valoro'}, ve vecnu por {'kosto'}, {canja}, {fepni}, {jerna}, {jinga}, {pleji}, {prali}, {rupnu}, {sfasa}, {vamji}.

jdini [din di'i] x_1 estas mono liverita de x_2 ; (ad-jektivo:) x_1 estas financa/mona/pecuniary/fiska – Papermono (= {pledi'i}). Vidu ankaŭ {fepni}, {jdima}, {rupnu}, {sicni}, {canja}, {rupnu}.

jduli [dul jdu] x_1 estas kvanto da gelatenaĵo/duonsolidaĵo [tekseco] de materialo/konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {litki}, {sligu}.

jecta [jec je'a] x_1 estas ŝtato/civito reganta teritorion/regnon x_2 ; [rilato registaro/teritorio] – (ad-jektivo:) \$x_1\$ estas civila/politika. Vidu ankaŭ {gugde}, {tutra}, {turni}, {natmi}, {jansu}, {lanci}, {cecmu}.

jeftu [jef] x_1 daŭras x_2 semajnojn (defaŭlte 1 semajno) laŭ normo x_3 – Pri \$x_3\$, semajno povas konsistigi el pli aŭ malpli ol sep tagoj, klasike ĝi rilatas al la tempodaŭro inter iroj al la vendplaco; ĉi tiu semajno (= {cabjeftu}); venonta semajno (= {bavlamjeftu}); pasinta semajno (= {prulamjeftu}). Vidu ankaŭ {detri}, {djedi}, {masti}, {nanca}.

jegvo [jeg je'o] x_1 apartenas al la komuna juda-kristiana-mahometana kulturo/religio/nacieco laŭ aspekto x_2 – Ankaŭ: muzla. Vidu ankaŭ {lijda}, {muslo}, {dadjo}, {xriso}.

jei [jez] abstraktilo de vereco-valoro: x_1 estas vereco-valoro de [bridi] laŭ metafiziko x_2 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton.

jelca [jel] x_1 brulas/lekbrulas/estas flamigebla je temperaturo x_2 en atmosfero x_3 – Defaŭlte \$x_2\$-

2\$/ x_3 ordinara temperaturo en aero; ekbruli (= {jelcfa}), flamebla (kutime = jelka'e aŭ jelfrili). Vidu ankaŭ {fagri}, {kijno}, {sigja}, {livla}, {sacki}.

jemna [jme] x_1 estas gemo/polurita ŝtono/perlo de tipo x_2 el gemŝtono/materialo/fonto x_3 – Ankaŭ: juvelo (= {jmeja'i}); gemŝtono (= x_2 , x_3 , aŭ jmero'i, jmekunra); perlo (= selcakyjme - gemo trovita ene de ŝelo, tercakyjme - gemo farita el ŝelmaterialo, boijme - iu ajn pilkoforma gemo), perlamoto (= cakyjme). Vidu ankaŭ {kunra}, {rokci}, {jadni}, {dirba}, {kargu}, {krili}, {pulji}.

jenca [jen] x_1 (okazo) ŝokas/paralizas/sensentigas/senkonsciigas x_2 -on – Vidu ankaŭ {darxi}, {gunta}, {spaji}.

jendu [jed] x_1 estas akso/spindelo [ilo] ĉirkaŭ kiu turniĝas x_2 , el materialo/eco x_3 – Vidu ankaŭ se {carna}, {gunro}, {tutci}.

jenmi [jem jei] x_1 (kolektivaĵo) estas armeo servanta grupon/komunumon x_2 (kolektivaĵo) en funkcio x_3 (ago) – Vidu ankaŭ {bilni}, {sonci}, {xarci}.

jerna x_1 (aganto/homo) gajnas/perlaboras/ [meritas] salajron/pagon x_2 pro laboro/servo x_3 (ago) – Ankaŭ: x_2 gajnaĵo, rekompenco (= zanseljerna aŭ nemjerna), puno (= {sfaseljerna}, {malseljerna}); x_3 konduto; ofico (= {terjerna}); x_2 povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posyjerna}, posyseljerna por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {jibri}, {pleji}, {vecnu}, {cnemu}, {canja}, {jdima}, {jinga}, {prali}, {sfasa}, {janta}, {kargu}, {vamji}.

jersi [je'i] x_1 postkuras/persekutas/(fizike) sekvas x_2 -on; volo ne implicita por x_1 aŭ x_2 – Vidu ankaŭ {kavbu}, {rivbi}, {kalte}, {lidne}.

jerxo [jex] x_1 montras alĝerian kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {friko}, {xrabo}, {muslo}, {fraso}.

jesni [jes] x_1 estas nadlo/kudrilo/montrilo/pinglo [pintoformo, ne ilo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {konju}, {pijne}, {jipno}, {kinli}.

jetce [je'e] x_1 estas ŝprucaĵo/jetaĵo [elpelita fluo] el materialo x_2 elfluanta el x_3 – Vidu ankaŭ {sputu}, {vamtu}.

jetnu [jet je'u] x_1 (du'u) estas vera laŭ normo/epistemologio/metafiziko x_2 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ {stace}, {jitfa}, {fatci}, {birti}, {cfika}.

je [jev jve] logika kunigilo: tanru-intermeza 'kaj'

jgalu [ja'u] x_1 estas ungo/ungego [korp parto] de x_2 ; [metafore: pinta, penetra, fizika armilo] – Vidu ankaŭ {denci}, {jirna}, {batci}.

jganu [jga] x_1 estas angulo [2-dimensia formo] de vertico x_2 subtenata de latero [segmento] x_3 – (segmenton x_3 oni povas difini per intervalo); Vidu ankaŭ {kojna}, {linji}, {konju}, {mokca}.

jgari [jai] x_1 tenas/ekprenas/[ĉirkaŭpremas] x_2 -on per x_3 (parto de x_1) je loko x_4 (parto de x_2) – ĉirkaŭbraki (= {birjai}, {pamjai}); ĉirkaŭpremi (= {xadjai}); manpremi (= {xanjai}, {jikyxanjai}), tenilo/anso (= {veljai}, {veljaitci}). Vidu ankaŭ {ralte}, {pencu}, {darxi}, {batke}, {rinju}.

jgena [jge] x_1 estas nodo inter x_2 (objekto/jo'u-objektoj) – Nodi (jgegau, jgezu'e, jgeri'a, jgela'a), nodo: kunliga interplektaĵo inter du aŭ pli ŝnuroj (= {jgeterjo'e}). Vidu ankaŭ {pluja}, {julne}, {lasna}, {skori}.

jgina [gin] x_1 estas geno de estaĵo [aŭ loko en estaĵo] x_2 determinanta trajton/procedon x_3 – Ankaŭ: kromosomo = (gincilta, ginpoi). Vidu ankaŭ {cerda}.

jgira [jgi] x_1 (homo) fieras pri x_2 (abstraktaĵo) – Emocia kombino de kontentigo kaj respekto/estimo je eco aŭ ago de homo/estaĵo kiu havas specifan ligon kun la emociiganto; memfieri (= {se'ijgi}, {tolcumla}); uzu je tu'a en x_2 por fiero pri nespecifaj ecoj de iu. Vidu ankaŭ {cinmo}, {cumla}, {sevzi}, {sinma}, {snada}.

jgita [git] x_1 estas gitaro/violono/violonĉelo/harpo [korda muzikinstrumento] kun plektro/arĉo x_2 – Ankaŭ: mandolino, liuto. Vidu ankaŭ {zgike}.

jibni [jbi] x_1 estas proksime/apude de x_2 laŭ eco/kvanto x_3 (ka/ni) – Vidu ankaŭ {darno}, {nenri}, {vanbi}, {jbini}, {lamji}, {zvati}, {cpaŝa}, {bartu}, {diklo}, {stuzi}.

jibri [jib] x_1 estas ofico/profesio/okupo (tipo de laboro regule farita pro pago) de homo x_2 – Labori por alia (= {selplijibri}). (kp. briju, gunka, te jerna kiu estas laboro specife por pago kaj ne specife por alia, te pilno kiu estas okupo ne nepre por pago kaj ne nepre regula aŭ longdaŭra sed por alia, se gasnu kaj se zukte por incidentaj agoj)

jicla x_1 (objekto, aŭ okazo: forto) kirlas/agitas/miksas fluaĵon (gasol/likvaĵo) x_2 – Konvekto (= {nenflejicla}); agenta kirlo (= {jiclygau}, {jiclyzu'e}). Vidu ankaŭ {fanza}, {tunta}, {mixre}.

jicmu [cmu] x_1 estas bazo/fundamento/principo de x_2 ; x_1 estas malsupre de x_2 – x_2 estas fondita sur bazo x_1 (= selcmu por reordigitaj {lokoj}); (ad-jektivo:) x_1 estas baza/fonda/funda/fundamenta);

(ĝenerale okazoj kaj ecoj estos bazo/fundamento por okazoj kaj statoj, dum objekto povas esti bazo/fundo por objekto). Vidu ankaŭ cmavo {ji'u}, {jamfu}, {zbepi}, {genja}, {krasi}.

jijnu [jiɲ] x_1 (homo) intuicias/intuas x_2 -on (du'u) pri temo x_3 ; [epistemologio] – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ {djuno}, {facki}, {jimpe}, {jinvi}, {nabmi}, {pensi}, {sidbo}, {smadi}.

jikca [jik] x_1 societumas/interagas/umas/kondutas socie kun x_2 ; x_1 estas societema/amikema al x_2 – Vidu ankaŭ {tarti}, {penmi}.

jikru x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el alkoholaĵo/likvoro destilata el x_2 – Vidu ankaŭ {barja}, {vanju}, {birje}, {xalka}.

jilka [jil] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el alkalo/bazo de konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {sodna}, {bakri}, {sodva}.

jilra x_1 (homo) envias x_2 -on (homo)/jaluzas kontraŭ x_2 pri/pro x_3 (eco - ka) – Vidu ankaŭ {cinmo}.

jimca [jic] x_1 estas branĉo/limbo de x_2 ; x_2 forkigas en branĉojn x_1 ; [preferinda super metafora birka] – Ankaŭ: alpendaĵo. Vidu ankaŭ {birka}, {rebla}, {tuple}.

jimpe [jmi] x_1 komprenas fakton/veron x_2 (du'u) pri temo x_3 ; x_1 komprenas (fi) x_3 -on – Vidu ankaŭ {djuno}, {jijnu}, {morna}, {smuni}, {saske}, {viska}.

jimte [jit] x_1 estas limo/ekstremo/bordo/[enfermigo] de x_2 en eco/kampo x_3 – Reteni ene de limoj (= {jitr'i'u}, {jitygau}, {jityzu'e}). Vidu ankaŭ cmavo {ji'e}, {traji}, {korbi}, {kuspe}, {rinju}, {bapli}, {curmi}, {fanta}, {jbini}.

jinci x_1 estas tondilo por tondi/fortranĉi x_2 – Vidu ankaŭ {katna}.

jinga [jig ji'a] x_1 (homo/teamo) gajnas premion x_2 venkante x_3 -on [konkurantoj/perdantoj] en konkuro/konkurso x_4 – Ankaŭ: \$x_1\$ triumas/estas venkinto; \$x_2\$ rekompenco; \$x_3\$ konkurantoj ĉi tie estas kontraŭantoj kaj en multaj situacioj, venkitoj/perdintoj, kontraŭ la aro de tiuj konkurantoj por celo; \$x_2\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posyji'a}, posyselji'a por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {cirko}, {jivna}, {talsa}, {cnemu}, {prali}, {pleji}, {sfasa}, {jdima}, {jerna}, {bradi}, {kargu}, {kelci}.

jinku x_1 estas vakcino/imunsistema stimulilo protektanta x_2 -on de malsano x_3 injecktita per metodo x_4 – Ankaŭ: sero/serumo; inokulaĵo (= jestu'u

{veljinku}). Vidu ankaŭ {jurme}, {mikce}, {jesni}, {bilma}.

jinme [jim] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el metalo de konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {cnisa}, {gasta}, {lastu}, {margu}, {nikle}, {ransu}, {romge}, {sodna}, {tinci}, {tirse}, {tunka}, {zinki}, {kunra}, {sodva}.

jinru [jir] x_1 (objekto/homo) mergiĝas/surfundiĝas/enlikviĝas/baniĝas en likvaĵo x_2 – Baniĝi (= {jirsezu'i}). Vidu ankaŭ {lumci}, {nenri}, {jinsa}.

jinsa [jis] x_1 (objekto) estas pura/nemakulita de materialo/malpuraĵo x_2 laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {lumci}, {jinru}, {curve}, {sepli}.

jinto x_1 estas puto/fonto de fluaĵo x_2 en loko x_3 – Vidu ankaŭ {krasi}, {djacu}, {fenra}.

jinvi [jiv ji'i] x_1 opinias/pensas x_2 -on [opinio] (du'u) vera pri temo/afero x_3 sur bazo x_4 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ cmavo {pe'i}, {ciksi}, {jijnu}, {nabmi}, {pensi}, {senpi}, {sidbo}, {birti}, {pinka}.

jinzi [jiz] x_1 (eco - ka) estas esenca/propra/natura eco/kvalito/aspekto de x_2 – Vidu ankaŭ {lakne}, {rarna}, {stati}, cmavo {ka'e}, {tcaci}.

jipci x_1 estas koko/malgranda kortbirdo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}.

jipno [jip ji'o] x_1 estas pinto/punkto/vertico/ekstremo/fino [0-dimensia formo] de objekto x_2 je loko x_3 – Vidu ankaŭ {mokca}, {jesni}, {fanmo}, {kojna}, {krasi}.

jirna x_1 estas korno [korporparto] de x_2 ; [metafore: pinta ekstremaĵo] – Vidu ankaŭ {jgalu}, {bongu}.

jisra x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el suko/nektaro el fonto/de tipo x_2 – Akvobaza ekstrakto el (ĝenerale) biologia fonto. Vidu ankaŭ {pinxe}, {djacu}, {grute}, {stagi}.

jitfa [jif] x_1 (du'u) estas falsa/malvera laŭ normo/epistemologio/metafiziko x_2 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ {fatci}, {stace}, {jetnu}, {cfika}.

jitro [tro] x_1 regas/jungas/direktas/kondukas x_2 -on en x_3 (ago/okazo/faro) – \$x_2\$ estas aspektoj/individuoj regataj en ago/okazo \$x_3\$; direkti (= {selzuktro}, {selzukfu'e}, {gu'etro}, {gunfu'e}, {xaktro}, {xakfu'e}) (estro/ĉefo = gunterbe'e, gunja'a, gunmi'e, gunca'i). (kp. cmavo ji'o, bapli, te bende, gidva - kiu ne nepre regas aŭ komandas, jatna, macnu, minde, ponse, ralju, rinka, sazri, turni, vlipa, xance, xlura)

jivbu x_1 teksas x_2 -on el materialo/[faden] x_3 ; x_1 plektas x_2 -on en x_3 -on – Vidu ankaŭ {fensio}, {nivji}.

jivna [jvi] x_1 konkuras kontraŭ oponento x_2 en konkuro x_3 (okazo) por gajno x_4 ; x_1 rivalas x_2 -on – Ankaŭ: \$x_2\$ kontraŭanto(j), konkuranto(j), rivalo(j); \$x_3\$ konkuro, konkurso; \$x_4\$ premio, rekompenco, rekono (gajno povas esti interna aŭ eksterna). Vidu ankaŭ {cnemu}, {jinga}, {talsa}, {bradi}, {fapro}, {kelci}.

jmaji [jaj] x_1 (mass/jo'u) kolektiĝas/kunvenas en loko x_2 el lokoj x_3 (mass/jo'u) – Ankaŭ: fokuso (= {seljmaji}). Vidu ankaŭ {crepu}.

jmifa x_1 estas rifo [malprofunda risko] el materialo x_2 en akvo x_3 – Rapidaĵoj (= {ri'erjmifa}, {ri'ercaxno}). Vidu ankaŭ {caxno}.

jmina [min] x_1 aldonas/kombinas x_2 -on al/kun x_3 , kun rezulto x_4 ; x_1 pliigas x_2 -on per kvanto x_3 – Vidu ankaŭ {zmadu}, {banro}, {sumji}, {zenba}, {setca}.

jmive [miv ji'e] x_1 vivas/estas viva laŭ normo x_2 ; x_1 estas organismo/vivaĵo – (adjektivo:) \$x_1\$ estas viva, organika. Vidu ankaŭ {lifri}, {morsi}, {stuzi}, {zvati}, {xabju}.

jo'e [jom] nelogika kunigilo: unio de aroj

jo'u [jo'u] nelogika kunigilo: konjunkcio; kaj, komune kun

joi [jol joi] nelogika kunigilo: konjunkcio; kaj, kune kun

jordo [jor jo'o] x_1 montras jordanian kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {filso}.

jorne [jon jo'e] x_1 estas kunigita/ligita/unuiĝinta kun x_2 je komuna loko x_3 ; x_1 kaj x_2 estas unuiĝo – Ankaŭ: kunligitaj/kunfiksitaĵoj per ligilo/alfiksilo \$x_3\$; ligilo/alfiksilo (= {jo'etci}, {jonvelyla'a}); trajno, sinsekvo de litigitaj objektoj (= jonpoi; porjo'e por unuopa objekto ligita al sinsekvo). Vidu ankaŭ {lasna}, {fensio}, {kansa}, {pencu}, {penmi}.

jo [jov] logika kunigilo: tanru-intermeza 'se kaj nur se'

jubme [jub jbu] x_1 estas tablo/plata solida supra surfaco el materialo x_2 , subtenita de piedoj/bazo/piedestalo x_3 – Vidu ankaŭ {ckana}, {jamfu}, {nilce}, {zbepi}, {tsina}, {stizu}.

judri x_1 estas adreso/koordinatoj de x_2 en sistemo x_3 – Vidu ankaŭ {tcita}, {cmene}, {ciste}, {stuzi}.

jufra [juf ju'a] x_1 (teksto) estas frazo/aserto/deklaro pri x_2 [temo/subjekto/predikato/fokuso] en lingvo x_3 – Frazo (= {jufpau}, {suzrelvla}, {suzvla},

{gensle}). Vidu ankaŭ {valsi}, {bangu}, {gera}, {cusku}, {smuni}.

jukni [juk] x_1 estas araneo/[krustulo/krabo/omaro/ne-insekta artropodo] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cinki}, {danlu}.

jukpa [jup] x_1 kuiras/preparas manĝaĵon x_2 per recepto/metodo x_3 (procedo) – Kuiri per varmo (= {glajjukpa}, {glaterjukpa}), baki (= {tokyjukpa}); friti (= {rasyjukpa}). Vidu ankaŭ {cupra}, {bredi}.

julne [ju'e] x_1 estas reto/filtrilo permesanta pason de x_2 , malpermesanta pason de x_3 , kun retaj ecoj x_4 – Ankaŭ: kribrilo. Vidu ankaŭ {komcu}, {ciste}, {jgena}.

jundi [jud ju'i] x_1 atentis al objekto/afero x_2 – Vidu ankaŭ {kurji}, {zvati}.

jungo [jug] x_1 montras ĉinan [mandarena, kantona, Wu-a, ktp.] kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xazdo}.

junla [jul] x_1 estas horloĝo/kronometro mezuranta tempunuojn x_2 je precizeco x_3 kun mekanismo/metodo x_4 – Vidu ankaŭ {cacra}, {mentu}, {snidu}, {tcika}, {temci}.

junri [jur] x_1 (homo) estas serioza pri x_2 (okazo/stato/ago) – Ankaŭ: solena (= {drijunri}, {ri'irjunri}, {tcejunri}). Vidu ankaŭ {tilju}, {xalbo}, {badri}, {ritli}.

junta x_1 estas la pezo de objekto x_2 en [gravita aŭ alia] kampo x_3 – Vidu ankaŭ {grake}, {linto}, {tilju}, {bunda}.

jurme [jum] x_1 estas ĝermo/bakterio/mikrobo/protozo/amebo [1-ĉela vivaĵo] de speco/difina eco x_2 – Vidu ankaŭ {vidru}.

jursa [jus] x_1 (okazo/ago/stato) estas severa por x_2 [viktimo/spertanto] – Vidu ankaŭ {gunta}, {vlile}.

jutsi [jut] x_1 estas specio de genro x_2 , familio x_3 , ktp.; [malferma strukturo de kategoriigo] – Ankaŭ: subspecio, ordo; (lokoj ne respondas al specifaj niveloj en la hierarkio; pli ĝuste, \$x_1\$ estas je pli malalta aŭ densa parto de la arbo ol \$x_2\$, \$x_2\$ estas pli malalta ol \$x_3\$, ktp.; transsalti lokon do signifas ke estas unu aŭ pli da konitaj-kaj-nespecifitaj niveloj de hierarkio inter la du); ne limigita al Linnea animalo/planto-taksonomio. Vidu ankaŭ {klesi}, {lanzu}.

ju [juv] logika kunigilo: tanru-intermeza 'egale ĉu aŭ ne'

jvinu [vin ji'u] x_1 estas la vidaĵo/panoramo de x_2 (objekto/loko) el vidpunkto x_3 – Vidu ankaŭ {catlu}, {kanla}, {viska}, {canku}, {jarco}.

kabri x_1 estas taso/pokalo/glaso/trinkpoto/vazo/ujo/[pelvo] enhavanta x_2 -on, kaj el materialo x_3 – Oni

manĝas/trinkas el kabri levante ĝin; el palta ne. Vidu ankaŭ {palta}, {citka}, {blaci}, {tansi}.

kacma x_1 estas kamerao/fotografaparato registranta bildojn de lumigtipo x_2 en medio x_3 – Vidu ankaŭ {lenjo}.

kadno x_1 montras kanadan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {bemro}, {glico}.

kafke x_1 tusas/furzas/ruktas eligante gason x_2 el orifiko x_3 – Vidu ankaŭ {bilma}, {senci}, {sputu}, {vamtu}.

kagni [kag] x_1 estas kompanio/korporacio/firmao/asocio/societo establita laŭ aŭtoritato x_2 por celo x_3 – 8c 25 Ankaŭ: entrepreno/organizaĵo (se ĉartigita). Vidu ankaŭ {kansa}, {kamni}, {banxa}, {bende}.

kajde [jde] x_1 (okazo/sperto) avertas x_2 -on (homo) pri danĝero x_3 (okazo/stato/eco) – Agenta averto (= {jdegau}, {jdezu'e}); klopodo averti ne nepre sukcesa (= {jdetoi}, {jdegautoi}, {jdezuktoi}). Vidu ankaŭ {ckape}, {nupre}, {snura}, {tcica}, {xlura}.

kajna x_1 estas breto/tabulo/bufedo ĉe/sur/alfiksita al subtenanta objekto x_2 , por celo x_3 – Vidu ankaŭ {balni}.

ka'ne [ka'e] x_1 povas/kapablas fari/esti x_2 (okazo/stato) sub kondiĉoj x_3 (okazo/stato) – Ankaŭ: havi talenton; scipovi; scii kiel uzi (= {plika'e}). (kp. stati, certu, gasnu (en sentempa potenciala senco), cmavo ka'e, cmavo nu'o, cmavo pu'i, djuno, zifre)

kakpa x_1 (aganto) fosas x_2 -on [materialo] el x_3 [fonto/truo] per membroj/ilo x_4 – Ankaŭ: \$x_1\$ tranĉas en \$x_3\$ (kun forigo de materialo). Vidu ankaŭ {katna}, {plixa}, {sraku}, {canpa}, {sraku}.

kalci x_1 estas fekaĵo/ekskremento/merdo de x_2 (besto/homo); (adjektivo:) x_1 estas feka – Vidu ankaŭ {ganxo}, {pinca}, {vikmi}, {mabla}, {festi}.

kalri [kar] x_1 (pordo/pasejo/koridoro/trairejo/enirejo) estas malfermita/ebbligas pason/aliron al x_2 far x_3 – Kiel enirejo. Vidu ankaŭ {ganlo}, {pagre}, {canko}, {vorme}.

kalsa [kas] x_1 estas kaosa/senorda en eco/aspekto x_2 (ka) – Vidu ankaŭ {cunso}, {cnici}.

kalte [kat] x_1 chasas viktimon/ĉasaĵon x_2 por celo x_3 – Fiŝkapti (= {fipkalte}). Vidu ankaŭ {jersi}, {kavbu}, {sisku}, {rivbi}.

kamju x_1 estas kolono el materialo x_2 – Spino (= {bogykamju}), vertebro (= {kamjybo'u}). Vidu ankaŭ {ckana}, {garna}, {sanli}, {slanu}.

kamni x_1 (kolektivaĵo) estas komitato kun tasko/celo x_2 de asocio x_3 – Direktoraro/ministraro (=

{trukamni}, {gritrukamni}). Vidu ankaŭ {bende}, {kagni}.

kampu [kau] x_1 (eco - ka) estas komuna/ĝenerala/universala inter membroj de aro x_2 (kompleta aro) – Vidu ankaŭ {cafne}, {rirci}, {fadni}, {cnano}, {tcaci}, {lakne}, {cmima}, {simxu}.

kanba x_1 estas kapro de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {lanme}, {sunla}.

kancu [kac] x_1 (aganto) nombras aron x_2 kun rezulto x_3 [nombro] nombrante po unuoj x_4 – (\$x_1\$ - 2\$ estas kompleta aro); Vidu ankaŭ {kanji}, {satci}, {merli}.

kandi [kad] x_1 estas pala/malbrila/neintensa en eco x_2 (ka) laŭ ricevo/mezuro de observanto x_3 – En koloroj, indikas nesaturecon, paŝtelecon, palecon (kvankam ankaŭ blabi povas indiki ian palecon). Vidu ankaŭ {blabi}, {carmi}, {klina}, {linto}, {manku}, {murse}, {ruble}, {skari}, {milxe}, {blanu}, {bunre}, {cicna}, {crino}, {grusi}, {narju}, {nukni}, {pelxu}, {xekri}, {xunre}, {zirpu}.

kanji [kaj] x_1 kalkulas/komputas x_2 -on [valoro (ni)/stato] el datenoj x_3 per procedo x_4 – Vidu ankaŭ {kancu}, {jdice}, {skami}.

kanla [kal] x_1 estas okulo [korpoparto] de x_2 ; [metafore: sensa aparato]; (adjektivo:) x_1 estas okula – Vidu ankaŭ {jvinu}, {kerlo}, {viska}, {kumte}.

△ **kanpe** x_1 atendas/antaŭvidas x_2 (okazo), kun atendita probableco x_3 (0-1); x_1 atendas/antaŭvidas ke x_2 okazu.

kanro [ka'o] x_1 estas sana/bonfarta laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {bilma}, {mikce}.

kansa [kan] x_1 estas kun/akompanas x_2 -on, en stato/kondiĉo/entrepreno x_3 (okazo/stato) – \$x_1\$ estas kune kun \$x_2\$. Vidu ankaŭ {kagni}, {jorne}, {gunma}, {girzu}, {lasna}.

kantu [ka'u] x_1 estas kvantumo/radio/elementa partiklo/plej malgranda mezurebla pliaĵo de eco/ago x_2 – Kvantuma radio (= {bonka'u}). (kp. selci por kolektivaĵoj kaj plejmultaj objektoj; ratni, gradu, gusni, nejni, linji)

kanxe [kax] x_1 estas konjunkcio, asertanta ke x_2 (du'u) kaj x_3 (du'u) ambaŭ estas veraj – Vidu ankaŭ {vlina}.

karbi [kab] x_1 [observanto] komparas x_2 -on kun x_3 en eco x_4 (ka), determinante comparon x_5 (stato) – Vidu ankaŭ {klani}, {mapti}, {sarxe}, {zmadu}, {mleca}, {dunli}.

karce x_1 estas aŭto/kamiono/kamioneto [rada motora veturilo] por porti x_2 -on, pelita de x_3 – Vidu ankaŭ {carce}, {xislu}, {marce}, {sabnu}.

karda x_1 estas karto [malgranda preskaŭ-2-dimensia formo] el materialo x_2 , formo x_3 – ($\$x_3$ formo, defaŭlte rektangula); Vidu ankaŭ {matci}, {tapla}, {plita}.

kargu x_1 (objekto/varo/eco/okazo) estas multekosta/altpreza/kara por x_2 laŭ normo x_3 – 5 $\$x_1$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumtiledado el posedo de la objekto/varo (= poskargu por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {vamji}, {dirba}, {vajni}, {jdima}, {pleji}, {canja}, {jerna}, {jinga}, {jemna}, {sfasa}, {vecnu}.

karli x_1 estas ringo/kolumo/zono/rubando ĉirkaŭ x_2 el materialo x_3 – Ankaŭ: sfinktero. Vidu ankaŭ {sruri}, {djine}.

karni x_1 estas ĵurnalo/periodaĵo/magazino/revuo kun enhavo x_2 eldonita de x_3 por publiko x_4 – $\$x_2$ povas esti temo, sed ne ĉiuj ĵurnaloj havas unusolan temon; ĉiuj havas ian principon difinantantan tion, kio estas inkluzivata, do ĉi tio ne nepre estas listo. Vidu ankaŭ {papi}, {pelji}, {tcidu}.

katna [**ka'a**] x_1 (ilo/klingo/forto) (el)tranĉas/fendas/dividas x_2 -on (objekto) en pecojn x_3 – Forto $\$x_1$ agas kiel klingo, ne sur klingo; agenta tranĉado (= {ka'argau}, {ka'arzu'e}). (kp. kakpa, sraku por tranĉado sen divido; plixa, dakfu, jinci, porpi, spofu, tunta, xrani, fatri, fendi, balre, dilcu)

kavbu [**kav**] x_1 kaptas x_2 -on per kaptilo/detenilo x_3 – Kapti ion ĵetitan (= {rerkavbu}). Vidu ankaŭ {jersi}, {kalte}, {pinfu}, {sisku}, se {rinju}.

ka [**ka**] abstraktilo de eco/kvalito: x_1 estas kvalito/eco esprimita per [bridi] – Vidu ankaŭ {ckaji}.

ke'e [**kep ke'e**] elizebla finilo: fino de grupigo de tanru (kutime elizebla) – Vidu ankaŭ cmavo {ke}.

kekti [**kec ke'i**] x_1 (homo) kompatas x_2 -on (homo) pri x_3 (abstraktaĵo) – Vidu ankaŭ {cinmo}, {xendo}.

kei [**kez**] elizebla finilo: fino de bridi-abstraktaĵo (ofte elizebla)

kelci [**kel kei**] x_1 [aganto] ludas per ludilo x_2 – Ludi ludon (= {ci'erkei}), ludi konkure (= {jvikei}). Vidu ankaŭ {jivna}, {jinga}, {zdile}.

kelvo [**ke'o**] x_1 estas x_2 kelvinaj gradoj [metra unuo] en temperaturo (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {gradu}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gociti}, {gotro}, {kilot}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

kenra [**ken**] x_1 estas kancero [maligna malsano] en x_2 – Vidu ankaŭ {bilma}, {mikce}, {spita}.

kensa [**kes**] x_1 estas kosmospaco proksime de/rilata al ĉiela korpo/regiono x_2 – Vidu ankaŭ {canlu}, {munje}, {terdi}, {tsani}.

kerfa [**kre**] x_1 estas har(ar)o/felo [korp parto] de x_2 je korpa loko x_3 – Vidu ankaŭ {skapi}, {sunla}, {pimlu}.

kerlo [**ker**] x_1 estas orelo [korp parto] de x_2 ; [metafore: sensa aparato, kolekto de informo] – Vidu ankaŭ {kanla}, {savru}, {smaji}, {tirna}, {ractu}.

ketco [**ket tco**] x_1 montras sudamerikan kulturon/naciecon/geografion laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {merko}, {xispo}, {brazo}, {gento}, {spano}.

kevena [**kev ke'a**] x_1 estas truo/kavaĵo/kaverno en x_2 ; x_1 estas konkava interne de x_2 ; x_2 estas kava je loko x_1 – Ankaŭ: puto, konkavo; kava (= {selke'a}). Vidu ankaŭ {fenra}, {kunti}, {canlu}, {canko}, {galxe}, {tubnu}.

ke [**kem**] komencas grupigon de tanru, (kaj aliaj); nuligas normalan maldekstran grupigon de tanru – Vidu ankaŭ cmavo {ke'e}.

kie [**kie ki'e**] x_1 kusenon x_2 -on per materialo x_3 ; x_1 estas kuseno/pillow [por x_2] de remburado materialo x_3 – Vidu ankaŭ {ckana}, {matci}.

kijno [**kij**] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el oksigeno (O); [metafore: subtenas vivon/brulon] – (kp. jelca, vacri, vaŝu)

kilto [**ki'o**] x_1 estas milo [1000; $1x_10^{**3}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gociti, gotro, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tercio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro, minli)

kinli [**kil**] x_1 estas akra je loko x_2 – Vidu ankaŭ {balre}, {dakfu}, {jesni}.

kisto [**kis**] x_1 montras pakistanon/paŝta kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xurdo}.

klaji [**laĵ**] x_1 estas strato/avenuo/vojo ĉe x_2 kun aliro al x_3 – Ankaŭ: koridoro; kutime ne vojo inter punktoj, sed donas aliron al lokoj laŭlonge apud ĝi. Vidu ankaŭ {naxle}, {panka}, {pluta}, {dargu}.

klaku [**kak**] x_1 ploras larmojn x_2 pri/pro kialo x_3 (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {badri}, {krixa}.

klama [**kla**] x_1 venas/iras al celita loko x_2 el deirpunkto x_3 tra vojo x_4 per rimedo/veturilo x_5 – Ankaŭ: vojaĝas, moviĝas al ... de ...; $\$x_1$ estas vojaĝanto; ($\$x_4$ kiel aro inkluzivas punktojn almenaŭ sufiĉajn por difini la vojon). Vidu ankaŭ {cadzu}, {bajra}, {marce}, {vofli}, {litru}, {muvdu}, {cpare}, cmavo {ka'a}, {pluta}, {bevri}, {farlu}, {limna}, {vitke}.

klani [lai] x_1 estas kvanto kvantigita/mezurita/nombrita per x_2 (kvantigilo) laŭ skalo x_3 (si'o) – Vidu ankaŭ cmavo {la'u}, {namcu}.

klesi [kle lei] x_1 (kolektivaĵo/si'o) estas klaso/kategorio/subgrupo/subaro de x_2 kun difina eco x_3 (ka) – Ankaŭ: tipo, specio, genro, familio, ordo, vario. Vidu ankaŭ cmavo {le'a}, {cmima}, {jutsi}, {ciste}, {girzu}, {lanzu}, {vrici}.

klina [kli] x_1 (objekto/medio) estas klara/travidebla/sen obstaklo por x_2 [transigitaĵo] – \$x_2\$ restas videbla/klara (figura uzo por 'komprenebla' estas malrekomendinda, pli bone esprimita kiel = filselĵmi). (kp. kandi, zunti - nalzu'i estas pli bona por 'nemalhelpita')

kliru x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el halogeno de tipo x_2 [kloro, fluoro, jodo, ktp.] – Ankaŭ: bromo; defaŭlte kloro. Vidu ankaŭ {xukmi}.

kliti [kit] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el argilo [humida, glueca koto] de konsisto enhavanta x_2 -on – (kp. dertu, peŝu, staku)

klupe [lup lu'e] x_1 estas ŝraŭbo/fiksilo por celo x_2 , reloj [grado, materialo] x_3 , korpo [grando, materialo] x_4 – Ankaŭ: bolto. Vidu ankaŭ {korcu}, {sarlu}, {tutci}.

kluzo [luz] x_1 (obj.) estas malstrikta/neprema/malkompakta/pufa sur x_2 (obj.) je loko x_3 – Vidu ankaŭ {tagji}, {trati}, {rinju}.

kobli [kob ko'i] x_1 estas kvanto da brasiko/laktuko/fovia legomo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {stagi}.

kojna [koj ko'a] x_1 estas [solida] tridimensia angulo/punkto [formo] ĉe/en x_2 , el materialo x_3 – Ankaŭ: pinto; angulo ekzistas en tri dimensioj sed ne nepre estas limigita al punkto; ĝi sugestas ŝanĝon en deklivo laŭ iu direkto; t.e. en iu ebenkruco. Vidu ankaŭ {jipno}, {konju}, {bliku}, {fanmo}, {jganu}, {krasi}.

kolme [kol ko'e] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el karbo/terkarbo/torfo/antracito/bitumo el fonto x_2 – Vidu ankaŭ {tabno}, {tarla}.

komcu [kom] x_1 estas kombilo [plurdenta formo] el materialo x_2 kun dentoj x_3 – Vidu ankaŭ {julne}, {forca}, {burcu}.

konju [kon ko'u] x_1 estas konuso [formo] el materialo x_2 kun vertico x_3 – Ankaŭ: elipso, elipsoido (= {konclupa}). Vidu ankaŭ {jesni}, {djine}, {sovda}, {kojna}, {jganu}.

korbi [kor koi] x_1 estas rando/margeno/bordo/limo de x_2 apud/kontraŭ x_3 – Vidu ankaŭ cmavo {koi}, {greku}, {mlana}, {jimte}, {ctebi}, {bartu}.

korcu [kro] (adjektivo:) x_1 estas malrekta/kurba/hoka/[tordita]/faldita – Vidu ankaŭ {cinje}, {klupe}, {kruvi}, {polje}, {sarlu}, {sirji}, {bargu}, {genxu}.

korka [kok] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el korko/ŝelo el arbo/speco x_2 ; [materialo] – Vidu ankaŭ {tricu}, {calku}, {skapi}, {stagi}.

kosta [kos] x_1 estas jako/jako/frako/redingoto/trikoto/mantelo/kapoto [kroma ekstera vesto] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {pastu}, {sunla}, {taxfu}.

kramu x_1 estas x_2 lokaj unuoj de areo [ne-metra] (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 , x_4 subunuoj – (pliajn subunuojn lokojn oni povas aldoni kiel \$x_5\$, \$x_6\$, ...); Vidu ankaŭ {rupnu}, {fepni}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}.

krasi [kra] x_1 (loko/okazo) estas fonto/komenco/origino de x_2 (objekto/okazo/procedo) – Ankaŭ: radiko (figura senco); (adjektivo:) \$x_1\$ estas komenca. Vidu ankaŭ {fanmo}, cmavo {ra'i}, {sabji}, {cfari}, {jipno}, {traji}, {kojna}, {genja}, {jicmu}, {sitna}, {jinto}.

krati [ka'i] x_1 reprezentas/estas agento/peranto/anstataŭanto de [forestanta] x_2 en afero/funkcio x_3 – Ankaŭ: \$x_1\$ agas por \$x_2\$. Vidu ankaŭ cmavo {ka'i}, {jansu}, {catni}, {vipsi}, {pulji}.

krefu [ref ke'u] x_1 (okazo) estas la x_3 -a reokazo/ripeto de x_2 (abstraktaĵo); x_2 okazas denove en [formo] x_1 – Ankaŭ: kazo, fojo, denove, refoje. Vidu ankaŭ {fukpi}, {rapli}, {cafne}, {fasnu}, {xruti}.

krici [kri] x_1 kredas [sen atesto/pruvo] ke kredo x_2 (du'u) estas vera/supozita pri temo x_3 – Sen objektiva ekstera evidenco; ankaŭ esti konvinkita. Vidu ankaŭ {censa}, {cevni}, {lijda}, {makfa}, {malsi}, {senpi}, {birti}.

krili x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kristalo de konsisto x_2 en formo/aranĝo x_3 – \$x_2\$ konsisto inkluzivanta \$x_2\$-on, kiu ne nepre estas kompleta specifado. Vidu ankaŭ {jemna}, {bisli}.

krinu [rin ki'u] x_1 (okazo/stato) estas kialo/pravigo/klarigo pri x_2 (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {ciksi}, {rinka}, {nibli}, {mukti}, se {jalge}, te {zakte}, cmavo {ki'u}, {bapli}.

krixa [kix ki'a] x_1 krias/ululas sonon x_2 ; x_1 estas krianto – Vidu ankaŭ {klaku}, {bacru}.

kruca [kuc] x_1 kruciĝas kun x_2 /transiras x_2 -on je loko x_3 – Vidu ankaŭ {cripu}, {ragve}.

kruji [ruj] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kremo/emulsio/pureo [denseco] de konsisto x_2 – (\$x_2\$ konsisto inkluzivanta \$x_2\$-on, kiu ne

nepre estas kompleta specifado)); Vidu ankaŭ {ladru}, {matne}.

kruvi [ruv kru] x_1 estas kurbo en x_2 , je loko x_3 , kaj difinita per aro da punktoj/eco x_4 – (adjektivo:) $\$x_1\$$ estas kurba; ($\$x_4\$$ kiel aro de punktoj estas sufiĉe specifita por identigi la ecojn de la kurbo). Vidu ankaŭ {korcu}, {bargu}, {genxu}, {linji}, {sirji}.

ku'a [kuz] nelogika kunigilo: intersekcio de aroj

ku'urdi x_1 montras kurdan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 . – Kp. {kulnrkurdi}, {bangrkurdi}, {xazdo}, {tu'urki}, {rakso}.

kubli [kub] x_1 estas kubo/regula multedro/multlatero de dimensio x_2 (def. 3), edroj/lateroj x_3 (def. 6) – (kp. kurfa - bezonata por 'kubo', bliku por fizika objekto; tanbo, tapla, tarmi)

kucli x_1 estas scivolema/interesiĝas pri x_2 (objekto/abstraktaĵo) – Demandema (= {retkucli}). Vidu ankaŭ {manci}, {sisku}, se {cinri}.

kufra [kuf] x_1 sentas komforton sub kondiĉoj/kondiĉoj x_2 – Vidu ankaŭ {cinmo}.

kukte [kuk] x_1 estas bongusta/frandaĵo por observanto/sento x_2 [homo, aŭ sensa ago] – Vidu ankaŭ {gusta}, {ralci}, {vrusi}, {cpina}.

kulnu [klu] x_1 [ideoj, kutimoj, lertoj, artoj] estas kulturo de nacio/etoso x_2 (kolektivaĵo); x_1 estas etna – (rimarku ke $\$x_2\$$ NE estas individuo; kulturo estas io dividita inter homoj kaj ne estas individua trajto). Vidu ankaŭ cmavo {ka'u}, cmavo {ku'u}, {natmi}, {cecmu}.

kumfa [kum ku'a] x_1 estas ĉambro de/en strukturo x_2 ĉirkaŭita de vandoj/muroj/plafono/planko x_3 (mass/jo'u) – Ankaŭ: kamero. Vidu ankaŭ {bitmu}, {canlu}, {zdani}.

kumte x_1 estas kamelo/lamo/alpako/vikuno/dromedaro de speco/raso x_2 – Lamo (= {tcokumte}), azia kamelo (= {zdokumte}); araba kamelo/dromedaro (= {rabykumte}). Vidu ankaŭ {sunla}, {kanla}, {xirma}, {xasli}.

kunra [kun] x_1 estas/enhavas/konsistas el mineralo de tipo/metalo elfosita el loko/vejno/mino x_3 – Vidu ankaŭ {jinme}, {bisli}, {rokci}, {jemna}.

kunti [kut] x_1 [ujo] estas malplena/vakua de x_2 [materialo]; x_1 estas vakanta – Ankaŭ: vakuo (= kunti be roda/so'ada). Vidu ankaŭ {culno}, {tisna}, {claxu}, {canlu}, {kevena}, {setca}.

kurfa [kur] x_1 estas orta formo difinita per aro da verticoj x_2 , dimensioj x_3 (defaŭlte 2) – Ankaŭ: paralelogramo, rektangulo, kvadrato; kvadrato (= {kubykurfa}, {pitkubykurfa}), kubo (= {kurkubli}), rektangulo (= {clakurfa}), rombo/

lozanĝo (= {sa'orkurfa}, {sa'orpitkubli}). Vidu ankaŭ {bliku}, {kubli}, {tapla}, salpo, {tarmi}.

kurji [kuj ku'i] x_1 zorgas pri x_2 (objekto/okazo/homo) – Ankaŭ: prizorgi, flegi, varti, gardi; $\$x_1\$$ estas gardisto de $\$x_2\$$. Vidu ankaŭ {jundi}, {cinri}, {prami}, {raktu}, {zgana}.

kurki x_1 estas amara/akra/neagrabla por observanto/sento x_2 – Vidu ankaŭ {titla}, {slari}.

kuspe [kup ku'e] x_1 ampleksas/daŭras/persistas intervalon/breĉon/areon/amplekson/etendon x_2 – Ankaŭ: kontinui. Vidu ankaŭ {ranji}, {renvi}, {tcena}, {bancu}, {cripu}, {ragve}, {vorme}, {canko}, {bitmu}, {sirji}, {jbini}, {jimte}, {preja}.

kusru [kus] x_1 (homo) estas kruela/malnobla/malbona al viktimo x_2 – Vidu ankaŭ {xendo}, {jursa}.

labno x_1 estas lupro de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gerku}.

lacpu [lap cpu] x_1 tiras/trenas x_2 -on per tenilo/je loko x_3 – Gravito (= ka {maicpu}, {maircpukai}). Vidu ankaŭ {catke}, {sakci}, {cokcu}.

laci [lac] x_1 fidas/konfidas al x_2 por efektivigi/plenumi/subteni x_3 -on (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {minde}, {nitcu}, {tinbe}.

ladru [lad] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el lakto el fonto x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas lactic/dairy – Vidu ankaŭ {lanbi}, {mabru}, {tatra}, {cirila}, {kruji}.

lafti [laf] x_1 (forto) levas/aplikas levan/subtenan forton al x_2 je loko x_3 en gravito x_4 – Ankaŭ: lifto; ($\$x_1\$$ povas esti abstraktaĵo); levi/lifti/suprenigi (= {lafmuvgau}). Vidu ankaŭ {farlu}, {plipe}.

lakne [la'e] x_1 (okazo/stato/eco) estas probabla/verŝajna sub kondiĉoj x_2 – Vidu ankaŭ {cumki}, {jinzi}, {kampu}, {tcaci}, {cunso}, {cafne}, {fadni}, {cnano}.

lakse [lak] x_1 estas kvanto da vakso [substance especially soft/moldable when warm] el fonto x_2 – Ankaŭ: parafino. Vidu ankaŭ {bifce}, {ranti}, {bidju}.

lalxu [la'u] x_1 estas lago/laguno ĉe loko/en tero/grundo x_2 – Vidu ankaŭ {daplu}, {djacu}, {rirxe}, {xamsi}, {zbani}.

lamji [lam la'i] x_1 estas apud/flanke de/en kontakto kun x_2 laŭ eco/sinsekvo x_3 en direkto x_4 – Ankaŭ: tuŝanta, kontraŭ. Vidu ankaŭ {zvati}, {cpana}, {jibni}, {diklo}, {stuzi}, {bartu}, {jbini}.

lanbi x_1 estas kvanto da proteino/albumino de tipo x_2 konsistanta el aminacidoj (sinsekvo/jo'u) – Vidu ankaŭ {ladru}, {sovda}.

lanci x_1 estas flago/standardo de x_2 /simbolas x_2 -on kun desegno x_3 sur materialo x_4 – Vidu ankaŭ

{gugde}, {jecta}.

lanka x_1 estas korbo enhavanta x_2 -on, teksita el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {vasru}, {baktu}.

lanli [la1] x_1 analizas/detale ekzamenas x_2 -on per metodo/tekniko/sistemo x_3 [procedo/ago] – Vidu ankaŭ {catlu}, {zgana}, {jarco}, {pensi}, {pinka}.

lanme [lan] x_1 estas shafo de speco/raso x_2 el oro x_3 – Vidu ankaŭ {kanba}, {sunla}.

lante x_1 estas ladskatolo/hermetike fiksita ujo por pereema enhavo x_2 , farita el x_3 – Vidu ankaŭ {botpi}, {baktu}, {tinci}.

lanxe [lax] x_1 estas en ekvilibro sub fortoj x_2 (kolektivaĵo) – (kp. midju, nutli; fapro por ekvilibrigaj/kontraŭaj fortoj, nutli)

lanzu [laz] x_1 (kolektivaĵo) estas familio kun membro(j) x_2 ligitaj laŭ normo x_3 – Ankaŭ: klano, tribo; $\$x_2$ estas en $\$x_1$, ano/membro de $\$x_1$ (selylanzu por reordigitaj lokoj); parenco (= lazmi'u - xy mintu y'y leka cmima da poi lanzu). Vidu ankaŭ {natmi}, {cmima}, {girzu}, {jutsi}, {klesi}.

larcu [lar] x_1 (procedo) estas arto [kreema aplikoj] de metio/lerteco x_2 (ideo/ago) – Vidu ankaŭ {finti}, {zbasu}, {stati}.

lasna [la'a] x_1 (aganto) ligas/kunigas/konektas/alfiksas/almetas/bindas x_2 -on al x_3 per fiksilo x_4 – Ne estas implicito ke la rezulto devas esti unuopa objekto; kvankam $\$x_2$ kaj $\$x_3$ povas esti interŝanĝeblaj, $\$x_3$ povas esti uzata por la substrato, la fiksa/pli granda objekto al kiu $\$x_2$ ligiĝas. Vidu ankaŭ {jorne}, {fenso}, {jgena}, {batke}, {dinko}, {kansa}.

lastu x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el latuno [kunmiksaĵo el kupro kaj zinko] de konsisto x_2 – Vidu ankaŭ {jinme}, {ransu}, {tunka}.

latmo [la'o] x_1 montras latinan/romanen/romanidan kulturon/imperion/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ropno}, {fraso}, {spano}, {xispo}.

latna x_1 estas lotuso, planto/floro/herbo de speco/raso x_2 simbolanta x_3 -on por kulturo/religio x_4 – Vidu ankaŭ {budjo}, {censa}, {lijda}, {spati}.

lazni x_1 (homo) estas pigra/maldiligenta/mallaborema/evitanta laboron/penon pri ago x_2 – Vidu ankaŭ {nejni}, {vreta}, {gunka}.

le'e [lem] nevereca priskribilo: la stereotipo de tiuj priskribataj kiel ...

lebna [leb le'a] x_1 prenas/akiras/gajnas/obtenas/kaptas/[forigas] x_2 -on (objekto/eco) de x_3 (posedanto) – Ankaŭ: konfiski, alproprigi. Vole akiri tiel ke $\$x_1$ gajnas posedon; $\$x_3$ estas posedanto kaj ne nur fonto, forproprigo estas implicita. (kp. punji, cpacu kie volo aŭ antaŭa posedo ne nepre estas

implicitaj, vimcu por forigo kie $\$x_1$ ne nepre gajnas posedon, canci, cliva)

lenjo [len le'o] x_1 estas lenso [fokusanta formo] fokusanta x_2 -on al fokuso x_3 per rimedo/materialo x_4 – (adjektivo:) $\$x_1$ estas optika; focusigo povas esti optika aŭ alia, do $\$x_2$ povas esti lumo, sono, X-radio, ktp., defaŭlte lumo/optika lenso; ka estas refrakto. Vidu ankaŭ {kacma}, {minra}.

lenku [lek] x_1 estas malvarma/frida laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {glare}, {bisli}.

lerci [lec] x_1 (okazo) estas malfrua laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {clira}.

lerfu [ler le'u] x_1 (la'e zo BY/vorto-bu) estas litero/cifero/simbolo en alfabeto/karaktraro x_2 simbolanta x_3 -on – Ankaŭ: $\$x_1$ glifo, runo, karaktro (ankaŭ me'o BY/vorto-bu), $\$x_2$ simbolaro; (adjektivo:) $\$x_1$ estas alfabeto/simbola; sinxa estas pli ĝenerala simbolo. Vidu ankaŭ {mifra}, {namcu}, {sinxa}, {pandi}.

li'i [liz] abstraktilo de sperto: x_1 estas la sperto de partoprenanto/observanto x_2 de [bridi] – Vidu ankaŭ {lifri}.

libjo [lib] x_1 montras libian kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {friko}, {xrabo}, {muslo}.

lidne [li'e] x_1 antaŭas/antaŭiras/malsekvas x_2 -on en sinsekvo x_3 ; x_2 sekvas/postiras x_1 -on en sinsekvo x_3 – Ankaŭ: $\$x_1$ antaŭa, antaŭiranto; $\$x_2$ posta, postiranta, sekanta (= selyli'e por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ cmavo {li'e}, {balvi}, {ralju}, {rebla}, purci por tempa {sinsekvo}, {jersi}, {porsi}, {jatna}, {farna}.

lifri [lif fri] x_1 [homo/pasivo/stato] spertas/travivas/suferas/ĝuas x_2 -on (okazo/sperto); x_2 okazas al x_1 – Ankaŭ: havi (okazojn/spertojn); (adjektivo:) $\$x_1$ estas empiria; sugestas pasivan aperton sed ne ekskludas activan (per zukte) intencon; meritita sperto: rekompenco aŭ puno (=jernyfri, zanjernyfri, maljernyfri). Vidu ankaŭ cmavo {ri'i}, {jmive}, {fasnu}, {renvi}.

lijda [jda] x_1 estas religio de kredanto(j) x_2 kun komunaj kredoj/praktikoj/doktrino x_3 – Ankaŭ: mito, kredo, tradicio, $\$x_2$ popolo, aliĝintoj; (adjektivo:) $\$x_1$, $\$x_2$, $\$x_3$ estas de religia/eklezia naturo; $\$x_2$ estas kredanto/aliĝinto/subtenanto/sekvanto de $\$x_1$ (= seljda por reordigitaj {lokoj}); $\$x_2$ estas praktikanto de $\$x_3$ (= selterjda por reordigitaj {lokoj}); $\$x_3$ estas doktrino/kredo/rito de $\$x_1$ (= $\$x_2$) (= terjda por reordigitaj {lokoj}); pastro/sacerdoto/klerika (= {jdaca'i}, {jdaka'i}, {jdaja'a});

organizita eklezio/religio (= {be'ejda}); kongregacio (= {jdabe'e}, {jdagri}). (kp. budjo, censa, cevni, crida, dadjo, jegvo, krici, latna, malsi, marde, muslo, prüi, ranmi, ritli, xriso, zekri)

limna [lim] x_1 (aganto) naĝas en fluido x_2 – Vidu ankaŭ {djacu}, {fulta}, {klama}, {litru}.

lindi [lid] x_1 estas fulmo/elektra malŝargo trafanta x_2 -on/etendiĝanta al x_2 disde x_3 – Ankaŭ: tondro (= {lidysna}). Vidu ankaŭ {dikca}.

linji [lij li'i] x_1 estas linio/inter linioj [1-dimensia formo] difinita de aro da punktoj x_2 – Radio/vektoro (farli'i aŭ porli'i). Vidu ankaŭ {kruvi}, {sirji}, {jganu}, {kantu}, {mokca}.

linsi [lin] x_1 estas cheno/kateno el materialo x_2 kun kunigaj ecoj x_3 – Vidu ankaŭ {skori}.

linto [li'o] x_1 estas malpeza laŭ normo x_2 – (kp. junta, tilju; se xalbo, kandi por metaforo)

lisri [lis] x_1 estas rakonto/fabelo pri temo/moralajo x_2 de rakontanto x_3 al aŭdantaro x_4 – Ankaŭ: legendo; rakonto ne nepre estas fikcia; $\$x_{-2}$ povas esti konvencio anstataŭ temo; ankaŭ $\$x_{-3}$ rakontas $\$x_{-1}$ -on pri $\$x_{-2}$ al $\$x_{-4}$ (= selterlisri por reordigitaj {lokoj}); rimarku ke la rakontanto ne nepre estas la aŭtoro. Vidu ankaŭ {ranmi}, {cfika}, {skicu}, {prosa}, {pemci}.

liste [ste] x_1 (fizika objekto) estas listo/katalogo/registro de sinsekvo/aro x_2 laŭ vico x_3 en medio x_4 – Ankaŭ: taglibro. ($\$x_{-2}$ estas komplete specifita); (kp. pors, girzu, cmima por mensaj objektoj kie vicigo estas de varia graveco; iu manifesta vicigo estas esenca por fizika listo, sed la specifa vicigo povas esti incidenta kaj ne intenca/celita)

litce [lic] x_1 estas x_2 litroj [metra unuo] en volumeno (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {merli}, {grake}, {mitre}, {dekpu}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kildo}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

litki [lik] x_1 estas likva/fluida, el kompozicio/materialo enhavanta x_2 -on, sub kondiĉoj x_3 – Kondiĉoj inkluzivas temperaturon kaj premon. Vidu ankaŭ {cilmo}, {djacu}, {lumci}, {runta}, {pambe}, {sudga}, {gapci}, {sligu}, {flecui}, {jduli}.

litru [li'u] x_1 vojaĝas/veturas/iras/moviĝas tra vojo x_2 per rimedo/veturilo x_3 ; x_1 estas vojaĝanto – ($\$x_{-2}$ kiel aro inkluzivas almenaŭ sufiĉajn punktojn por difini la vojon); Vidu ankaŭ {bajra}, {cadzu}, {cpare}, {tcana}, {klama}, {cliva}, {pluta}, {limna}, {muvdu}.

livga x_1 estas (la) hepato [korpoparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {rango}, {betfu}.

livla [lil] x_1 estas brulaĵo/energifonto por provizi potencon al x_2 – Vidu ankaŭ {nejni}, {xaksu}, {jelca}.

lo'e [lom] vereca priskribilo: la tipo de tiuj, kiuj vere estas ...

logji [loj] x_1 [reguloj/metodoj] estas logiko por dedukti/konkludi/rezoni pri x_2 (du'u) – Ankaŭ: (ad-jektivo:) $\$x_{-1}$, $\$x_{-2}$ estas logika. Vidu ankaŭ {nibli}.

lojbo [lob jbo] x_1 montras loĵbanan/[loglanan] lingvon/kulturon/naciecon/komunumon laŭ aspekto x_2 – Antaŭloĵbanaj formoj de loglano (= {dzejbo}). Vidu ankaŭ {bangu}, {logji}.

loldi [lol loi] x_1 estas planko/fundo/malsupro/grundo de x_2 – Etaĝo/nivelo de konstruaĵo/edifico (= {setloi}, {dijysenta}). Vidu ankaŭ {bitmu}, {drudi}, {dertu}, {dizlo}, {cnita}, {zbepi}, {sarji}, {serti}.

lorxu [lor lo'u] x_1 estas vulpo [sovaĝa hundo kun densa vosto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gerku}.

lubno [lu'o] x_1 montras libanan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xrabo}.

lujvo [luv jvo] x_1 (teksto) estas kunmetita predikato kun signifo x_2 kaj argumentoj x_3 konstruita el metaforo x_4 – Vidu ankaŭ {stura}, {cmavo}, {gismu}, {rafsi}, {smuni}.

lumci [lum lu'i] x_1 (aganto) lavas/purigas x_2 -on de malpuraĵo x_3 en/per lavmaterialo(j) x_4 – Senaganta laviĝo/puriĝo (= {cuvbi'o}, {jisybi'o}). Vidu ankaŭ {djacu}, {jinru}, {litki}, {zbabu}, {jinsa}, {curve}.

lunbe [lub] x_1 estas nuda/sen kovrilo/vestoj/[protekto] – Vidu ankaŭ {taxfu}, {bandu}.

lunra [lur] x_1 estas la luno de la tero (defaŭlte); x_1 estas grava natura satelito/luno de planedo x_2 – Vidu ankaŭ {plini}, {solri}, {terdi}, {mluni}.

lunsa [lus] x_1 kondensiĝas/likviĝas sur x_2 je temperaturo x_3 , premo x_4 ; x_1 estas roso/kondensaĵo sur x_2 – Vidu ankaŭ {cilmo}, {dunja}, {febvi}, {runme}, {bumru}.

mabla [mal] x_1 estas malestimiga/malfavora senco de x_2 uzita de x_3 ; x_3 malestimas/malbenas x_2 -on en formo x_1 – Damna, fika, merda, kondamnita. Vidu ankaŭ {palci}, {dapma}, {xlali}, {zabna}, {funca}, {ganti}, {ganxo}, {gletu}, {gutru}, {kalci}, {pinca}, {pinji}, {plibu}, {vibna}, {vlagi}, {zargu}.

mabru [mab] x_1 estas mamulo de speco x_2 – Vidu ankaŭ {danlu}, {ladru}, {tatra}, {ractu}, {xanto}, {xarju}.

macnu [cnu] x_1 (okazo/ago/procedo) estas neaŭtomata/homdirektata en funkcio x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {zmiku}, {jitra}.

makcu [ma'u] x_1 estas matura/elkreskinta/adolta/plenaĝa en evolua kvalito x_2 (ka) – Vidu ankaŭ {cifnu}, {ninmu}, {verba}, {banro}, {farvi}, {nanmu}.

makfa [maf] x_1 estas magia/supernatura/sorĉarta por x_2 , fare de homo/forto/dio x_3 – Vidu ankaŭ {krici}, {manci}.

maksi [mak] x_1 estas magneta [adjektivo] kun magneta kampo x_2 – Vidu ankaŭ {dikca}, {trina}, {xlura}.

malsi [mas] x_1 estas templo/preĝejo/sanktejo/sinagogo/sanktujo de religio x_2 ĉe loko/servanta regiono x_3 – $\$x_2\$$ povas esti okazo de formo (... adoras/omaĝas ...), do (metafore etendiĝas al) monumento (= {mojmalsi}, {si'armalsi}). Vidu ankaŭ {cevni}, {krici}, {lijda}, {ritli}.

mamta [mam] x_1 estas patrino de x_2 ; x_1 patrinas/agas patrine al x_2 ; [ne nepre biologiaj] – Vidu ankaŭ {patfu}, {sovda}, {rirni}, {rorci}, {tarbi}, {famti}, {bersa}, {jbeni}.

manci [mac] x_1 miras pri x_2 – Vidu ankaŭ {cinmo}, {makfa}, {kucli}, {spaji}, {cinri}, {banli}, {sisku}.

manfo x_1 (objekto/okazo) estas unuforma/homogena en eco x_2 (ka) – Vidu ankaŭ {prane}, {curve}, {ranji}, {vitno}, {stodi}, {dikni}, {sampu}, {traji}.

manku [man] x_1 estas malhela/mal multe lumigita – (kp. blabi, gusni, ctino; uzu je kandi aŭ xekri kun koloroj, ctino)

manri [mar] x_1 estas referenco/referenckadro/normo por observi/mezuri/determini x_2 -on, per/laŭ reguloj x_3 – ($\$x_1\$$ povas esti objekto aŭ ideo (si'o)); Vidu ankaŭ cmavo {ma'i}, {ckilu}, {merli}, {pajni}, {cimde}, {jdice}, {marde}.

mansa x_1 kontentigas/satigas taksanton x_2 en eco (ka)/stato x_3 ; x_2 taksas x_1 -on kontentiga en eco x_3 – Vidu ankaŭ {pajni}.

manti x_1 estas formiko de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cinki}, {jalra}.

mapku [map] x_1 estas ĉapo/ĉapelo/krono/kasko/kapvesto el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {taxfu}, {stedu}, {drudi}.

mapni x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kotono [tipo de ŝtofo/materialo] – Vidu ankaŭ {bukpu}.

mapti [mat] x_1 taŭgas/konformas/akordas/respondas al x_2 en eco/aspekto x_3 – Vidu ankaŭ {satci}, {tugni}, {sarxe}, {drani}, {tarmi}, {ckini}, {mintu}.

marbi [mra] x_1 estas ŝirmejo/haveno/rifuĝejo/ripozejo protektanta x_2 -on de danĝero/minaco x_3 – Vidu ankaŭ {bandu}, {ckape}, {snura}, {drudi}, {sepli}, {bitmu}, {gacri}.

marce [ma'e] x_1 estas veturilo/vehiklo portanta x_2 -on sur surfaco/medio x_3 , pelita de x_4 – Vidu ankaŭ {klama}, {matra}, {bevri}, {bloti}, {carce}, {karce}, {sabnu}, {skiji}.

marde [mad] x_1 estas la etiko/moralo/moralaj normoj/etikaj normoj de x_2 (ind./mass) pri situacio x_3 – $\$x_1\$$ kutime estos abstraktaĵo, regulo aŭ reguloj de konduto; ankaŭ principoj; ankaŭ konscienco (= {sezmarde}). Vidu ankaŭ {palci}, {vrude}, {lijda}, {manri}, {javni}, {tarti}, {zekri}.

margu [mag] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el hidrargo/merkuro (Hg); [metafore: fluida metalo] – Vidu ankaŭ {jinme}.

marji [maj mai] x_1 estas materio/ŝtofo/materialo de tipo/kompozicio enhavanta x_2 -on en formo x_3 – Ankaŭ: (adjektivo:) $\$x_1\$$ estas fizika (unu senco)/materiala. Vidu ankaŭ {morna}, {mucti}, {nejni}, {tarmi}, {dacti}.

marna x_1 estas kvanto da kanabo/juto de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {skori}, {tanko}, {sigja}, {xukmi}.

marsipane x_1 estas marcipano/enhavas marcipanon de speco/marko x_2 – Vidu ankaŭ {titspi}, {smela}.

marxa [max] x_1 [forto] frakasas/pistas/kunpremas/muelas x_2 -on en pulpon/pulvoron/pecojn/erojn/misformaĵon x_3 – (kp. daspo, peŝu, zalvi, bapli)

masno [sno] x_1 estas malrapida/malvigla en ago/stato x_2 (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {sutra}.

masti [ma'i] x_1 daŭras x_2 monatojn (defaŭlte 1 monato) laŭ normo x_3 – ĉi tiu monato (= {cabma'i}); venonta monato (= {bavla'ima'i}); pasinta monato (= {prula'ima'i}). Vidu ankaŭ {detri}, {djedi}, {jeftu}, {nanca}.

mastla x_1 estas masto de ŝipo x_2 – Rigardu {bloti}

matci x_1 estas matraco/litkuseno/remburaĵo/vataĵo [plata, mola, densa formo] el materialo x_2 – Ankaŭ: matraco = (kicymatci). Vidu ankaŭ {kicne}, {tapla}, {karda}, {ckana}.

matli x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el lino [tipo de ŝtofo/materialo] – Vidu ankaŭ {bukpu}.

matne x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el butero/margarino el fonto x_2 – Manĝebla graso, solida sed ŝmirebla je ordinaraj temperaturoj; elmilka butero (= {ladmatne}). Vidu ankaŭ {grasu}, {kruji}.

matra x_1 estas motoro/maŝino funkciiganta/pelanta/potenciganta x_2 -on – Vidu ankaŭ {marce}, {minji}, {carce}.

mavji [mav] x_1 estas kvanto da aveno [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

maxri [xri] x_1 estas kvanto da tritiko [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

mebri [meb] x_1 estas (la) frunto [elstara plata/gлата kapo/korpoparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {stedu}, {flira}.

medomoi x_1 estas via x_2 laux regulo/rilato x_3

megdo [meg] x_1 estas miliono [$1x_10^{**6}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – Vidu ankaŭ {grake}, {mitre}, {snidu}, {stero}, {delno}, {molro}, {kelvo}, {xampo}, {gradu}, {litce}, {merli}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilto}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

mei [mem mei] ŝanĝas nombron en selbri; x_1 estas <n>-opo formita el aro x_2 kun membroj x_3 – ($\$x_{-1}\$$ estas kolektivaĵo kun N eroj $\$x_{-3}\$$ konsistiganta aro $\$x_{-2}\$$; $\$x_{-3}\$$ (ne nepre kompleta nombrado) estas Inter la. membroj de $\$x_{-2}\$$); Vidu ankaŭ {cmima}, {gunma}, {cmavo} {moi}.

mekso [mek me'o] x_1 [kvantigilo/esprimo] estas matematika esprimo interpretita laŭ reguloj/konvencio x_2 – Vidu ankaŭ {cmaci}, {dilcu}, {fancu}, {frinu}, {jalge}, {namcu}, {parbi}, {pilji}.

melbi [mel mle] x_1 estas bela/plaĉa/agrabla al x_2 laŭ aspekto x_3 (ka) laŭ estetika normo x_4 – Ankaŭ: gracia. Vidu ankaŭ {pluka}, {xamgu}.

meljo [mej] x_1 montras malajan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {baxso}, {bindo}.

memimoi x_1 estas mia x_2 laux regulo/rilato x_3

menli [men] x_1 estas menso/intelektu/psiko/[konscio] de korpo x_2 – (adjektivo:) $\$x_{-1}\$$ estas mensa/psikologia fenomeno; pluraj personecoj (= so'i {menli}). Vidu ankaŭ {besna}, {morji}, {mucti}, {pensi}, {sanji}, {xanri}, {sevzi}, {xadni}.

mensi [mes me'i] x_1 estas fratino de x_2 laŭ ligilo/normo/gepatro(j) x_3 ; [ne nepre biologiaj] – Vidu ankaŭ {bruna}, {tunba}, {tamne}, {famti}.

mentu [met me'u] x_1 daŭras x_2 minutojn (defaŭlte 1 minuto) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {junla}, {cacra}, {snidu}, {tcika}.

merko [mer] x_1 apartenas al usonan kulturon/naciecon/dialekton laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {brito}, {bemro}, {ketco}, {xispo}, {glico}.

merli [mre] x_1 (aganto) mezuras/taksas x_2 -on [kvanto] kiel x_3 unuoj en skalo x_4 (si'o), kun precizeco x_5 – Vidu ankaŭ {kancu}, {rupnu}, {fepni}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}, {ckilu}, {gradu}, {satci}, {centi}, {cimde}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilto}, {kramu}, {litce}, {manri}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

mexno [mex] x_1 montras meksikan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xispo}, {bemro}, {spano}.

midju [mij] x_1 estas meze/centre de x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas centra – Vidu ankaŭ {lanxe}, {jbini}, {nutli}, {snuji}, {milxe}, {denmi}, {ralju}.

mifra [mif] x_1 estas ĉifraĵo/kriptajo/kodigita teksto el malkaŝa teksto x_2 laŭ ĉifro x_3 – $\$x_{-1}\$$ estas ĉifrita; kodo (= {termifra}). Vidu ankaŭ {mipri}, {lerfu}, {sinxa}.

mikce [mic] x_1 kuracas/flegas/akuŝas/prizorgas x_2 -on pro malsano x_3 per kuracmetodo x_4 – (adjektivo:) $\$x_{-1}\$, \$x_{-4}\$$ estas medicina; $\$x_{-2}\$$ estas paciento de $\$x_{-1}\$$ (= selmikce por reordigitaj {lokoj}); $\$x_{-2}\$$ estas kuracata de $\$x_{-1}\$$ homo/ $\$x_{-4}\$$ kuracado/metodo; sukcese kuraci/sanigi (= {sadmikce}, {sadvelmikce}), kuraciĝi/saniĝi (=sadyselmikce, ka'orbi'o por ne implici eksteran aganton/procedon, kvankam la $\$x_{-1}\$$ kaj $\$x_{-4}\$$ de mikce povas esti mem/interna); kuracado (= {velmikce}). Vidu ankaŭ {bilma}, {kanro}, {spita}.

mikri [mik] x_1 estas milionono [$1x_10^{**6}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu, litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, milti, nanvi, petso, picti, tero, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

milti [mil] x_1 estas milono [$1/1000; 1x_10^{**3}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu, litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, nanvi, petso, picti, tero, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

milxe [mli] x_1 estas milda/neekstrema/meza/ioma en eco x_2 (ka); x_1 estas ne tre x_2 – Vidu ankaŭ {mutce}, {traji}, {kandi}, {ruble}, {midju}, {nutli}, {ralci}, {traji}.

minde [mid mi'e] x_1 ordonas al x_2 ke rezulto x_3

(okazo/stato) okazu; x_3 estas ordonita – 1 (ankaŭ: $\$x_-1\$$ ordonas/ekigas/instrukcias/Incitas. $\$x_-2\$$ -on fari/okazigi $\$x_-3\$$; $\$x_-1\$$ estas komandanto; komando (= {termi'e})); Vidu ankaŭ {lacri}, {te {bende}}, {jatna}, {ralju}, {jitro}, {turni}, {tinbe}.

minji [mi'i] x_1 estas maŝino por uzo/funkcio x_2 ; [aŭtomata aparato, sen rekta kontrolo de funkcio] – Ankaŭ: maŝinaro/meĥanismo; maŝino estas ekigita de agento/forto, sed post tio ĝi plenumas sian funkcion aŭtomate; se memregata, (minji estas) estaĵo (= {zukte}). Vidu ankaŭ {cabra}, {matra}, {tutci}, {zukte}, {pilno}, {skami}.

minli x_1 estas x_2 (defaŭlte 1) longaj lokaj unuoj de distanco [ne-metra], x_3 subunuoj, normo x_4 – (pli-ajn subunuajn lokojn oni povas aldoni kiel $\$x_-5\$$, $\$x_-6\$$, ...); Vidu ankaŭ {mitre}, {kilto}, {clani}, {ganra}, {condi}, {rotsu}, {rupnu}, {fepni}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}, {kramu}.

minra [mir] x_1 reflektas/spegulas/ehhas x_2 -on [objekto/radiado] al observanto/punkto x_3 kiel x_4 – Ankaŭ: $\$x_-1\$$ estas spegulo/reflektoro/reflektilo. $\$x_-2\$$ resaltas sur $\$x_-1\$$; $\$x_-2\$$ povas esti lumo, lu'e de bildigita objekto; $\$x_-4\$$ povas esti bildo aŭ ehho aŭ $\$x_-2\$$ mem se fizika objekto; $\$x_-3\$$ povas esti vojo por resaltanta objekto; ka estas reflektito. Vidu ankaŭ {catlu}, {viska}, {lenjo}, {pensi}.

mintu [mit mi'u] x_1 estas sama/identita al x_2 laŭ normo x_3 ; (x_1 kaj x_2 interŝanĝeblaj) – (kp. panra, satci, mapti, simsa, drata, dunli, cmavo du - kiu ne havas lokon por normo, simxu)

mipri [mip] x_1 sekretigas x_2 -on kaŝitan al x_3 per metodo x_4 ; x_2 estas sekreta; x_1 kaŝas x_2 -on – Netransitiva kaŝita/sekreta, sen agento (= selcri aŭ nalterju'o); sekreta (= {selmipri}). Vidu ankaŭ {stace}, {mifra}, {sivni}, {djunjo}, {cirko}, {jarco}.

mirli x_1 estas cervo/alko de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {mabru}, {danlu}.

misno [mis mi'o] x_1 (homo/objekto/okazo) estas fama/renom/reputacia inter homoj/komunumo x_2 (kolektivaĵo) – Ankaŭ: celebrata/bone konata; (males-timiga senco:) fifama (= {malmi'o}). Vidu ankaŭ se {sinma}, {banli}.

misro x_1 montras egiptan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {friko}, {muslo}, {xrabo}.

mitre [tre] x_1 estas x_2 metroj [metra unuo] en longeco (defaŭlte 1) mezurita en direkto x_3 laŭ normo x_4 – Vidu ankaŭ {kilto}, {centi}, {dekti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {gutci}, {litce}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {minli}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti},

{zetro}.

mixre [mix xre] x_1 (kolektivaĵo) estas miksaĵo/koloido kun ingrediencoj x_2 – $\$x_-2\$$ miksiĝas en $\$x_-1\$$ -on; $\$x_-2\$$ estas en $\$x_-1\$$, ingredienco/parto/ero/elemento de $\$x_-1\$$ (= selxre por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {salta}, {te {runta}}, {stasu}, {jicla}, {sanso}.

mi [mib] pro-sumti: mi/ni la parolanto(j)/aŭtoro(j); identigita(j) per mem-vokativo – Vidu ankaŭ {sevzi}.

mlana [mla] x_1 estas flanke de x_2 kaj fronte al x_3 el vidpunkto/referenckadro x_4 – (kp. crane, trixe, pritu, zunle kiu diferencas je tio, ke la direkto de al-frontado estas la fronta kaj ne la latera flanko. La $\$x_-4\$$ de mlana povas esti la fronta aŭ malfronta flanko de $\$x_-2\$$, korbi)

mlatu [lat] x_1 estas kato de speco/raso x_2 ; (ad-jektivo:) x_1 estas kata – Vidu ankaŭ {cinfo}, {tirxu}, {gerku}.

mleca [mec me'a] x_1 estas malpli ol x_2 laŭ eco/kvanto x_3 (ka/ni) en kvanto x_4 – Ankaŭ: negativa (= {nonme'a}). Vidu ankaŭ cmavo {me'a}, cmavo {su'o}, {jdika}, {zmadu}, {traji}.

mledi [led] x_1 estas ŝimo/fungo/agariko/trufo de speco/raso x_2 parazita/kreskanta sur x_3 – Vidu ankaŭ {clika}.

mluni [lun] x_1 estas satelito/luno orbitanta x_2 kun karakterizaj ecoj x_3 , orbitaj parametroj x_4 – Vidu ankaŭ {plini}, {solri}, {lunra}.

mo'a [mob] cifero/nombro: tro malmultaj; subjektiva

mo'i [mov] indikas movojn en la spaco-tempo

moi [mom moi] ŝanĝas nombron en vican selbri; x_1 estas (n)-a membro de aro x_2 vicigita laŭ regulo x_3 – ($\$x_-2\$$ estas komplete specifita aro)

mokca [moc] x_1 estas punkto/momento [0-dimensia formo] ĉe/je tempo/loko x_2 – $\$x_-1\$$ estas sendimensia. Vidu ankaŭ {jipno}, {jganu}, {linji}, {stuzi}, {tcika}.

moklu [mol mo'u] x_1 estas (la) buŝo [korp parto] de x_2 ; (metafore: enirejo/enfluejo por konsumo) – Vidu ankaŭ {ctebi}, {denci}, {tance}.

molki [mlo] x_1 estas muelejo/fandejo/fabriko/[assembly line] plenumanta procedon x_2 – (malkiel fanri,) ne nepre produktas ion; grajnomuelejo (= {grumlo}), muelejo (= {zalmlo}, {zalmlocti}, {zalmloca'a}). Vidu ankaŭ {gasta}, {gurni}, {tirse}, {fanri}, {zalvi}.

molro [mo'o] x_1 estas x_2 grammolekuloj [metra unuo] en substanco (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu

ankaŭ {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilto}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

morji [moj mo'i] x_1 memoras/rememoras faktojn/memoraĵon x_2 (du'u) pri temo x_3 – Vidu ankaŭ cmavo {ba'anai}, {menli}, {pensi}, {sanji}, {djuno}, {notci}.

morko [mor] x_1 montras morokan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {friko}, {xrabo}, {muslo}.

morna [mon mo'a] x_1 estas/elmontras/reprezentas modelon/desegnon de formoj/okazoj x_2 aranĝitaj laŭ strukturo x_3 – (\$x_3\$ estas Modelo. por \$x_1\$ (= termontai, aŭ la pli abstrakta = termonsi'o); bildo (= gusmo'a, nenmo'a, dairmo'a, selylenmo'a, selmirmo'a, velmirmo'a, sed ankaŭ ĉiuj tiuj kun -tai anstataŭ -mo'a por la idealo)); Vidu ankaŭ {ciste}, {ganzu}, {marji}, {slilu}, {stura}, {tarmi}, {boxna}, {cimde}, {gidva}, {jimpe}, {rilti}.

morsi [mro] x_1 estas mortinta/jam ne vivas – Morti (= {mrobi'o}, {co'urji'e}). Vidu ankaŭ {jmive}, {catra}, {betri}.

mosra [mos] x_1 estas frikio/frotforto [forto kontraŭ movo] pro kontakto/interfrotiĝo inter x_2 kaj x_3 – Ankaŭ: viŝi; \$x_2\$ frotiĝas/interfrotiĝas kun/kontraŭ \$x_3\$ (= {termosra}). Vidu ankaŭ {sakli}, {sraku}, {jabre}, {satre}, {guska}, {pencu}, {spali}.

mrapi x_1 estas kvanto da sekalo [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

mribriju $x_1 = b_1$ estas poŝtoŝtupo de poŝtoŝtupo $x_2 = b_2$ ĉe $x_3 = b_3$ por poŝta sistemo $x_4 = m_5$. – Vidu ankaŭ {mrilu}, {briju}.

mrilu [mri] x_1 poŝtas [transigo tra peranta servo] x_2 -on al x_3 de x_4 per portanto/reto/sistemo x_5 – Ankaŭ: \$x_4\$ poŝtejo, poŝtujo. (kp. benji ĉe kiu la medio ne nepre estas 3a partoprenanto/servo/sistemo, kaj \$x_2\$ ne nepre konsistigas el unuopaj unuoj. notci, xatra, tcana)

mruli [mru] x_1 [ilo] estas martelo por marteli x_2 -on [celo] konsistanta el pezo/kapo x_3 pelita de x_4 – Vidu ankaŭ {tutci}.

mu'e [muf] abstraktilo de punkt-okazo: x_1 estas la okazo-kiel-punkto de [bridi]

mucti [mut] x_1 estas nemateria/nefizika/sen materia formo – (kp. marji, menli, prui, sidbo)

mudri [mud] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el ligno el arbo(j) de tipo/speco x_2 – Vidu ankaŭ {tricu}, {stani}.

mukti [muk mu'i] x_1 (ago/okazo/stato) motivas/stimulas agon/okazon x_2 , laŭ volo de x_3 ; – Ankaŭ: \$x_1\$ instigas/incitas \$x_3\$-on fari \$x_2\$-on; \$x_3\$ estas motivata de \$x_1\$ okazigi rezulton/celon \$x_2\$ (= termu'i por reordigitaj {lokoj}); (rimarku ke 'sub kondiĉoj'-BAI povas aplikiĝi kaj esti aldonita laŭkaze ĉe la nivelo de la ĉefa predikato aŭ ene de la ago \$x_2\$). (kp. cmavo mu'i, nibli, te zukte - ĝenerale pli bona por 'celo', se jalge, krinu, rinka, ciksi, djica, xlura)

mulno [mul mu'o] x_1 (okazo) estas kompleta/tuta/elfarita/finita; x_1 (objekto) iĝis tuto en eco x_2 laŭ normo x_3 – Ankaŭ: perfektigita, tuto; (adverbo:) plene, komplete, tute, absolute. Vidu ankaŭ {fanmo}, {culno}, {pagbu}, {xadba}, {prane}, {jalge}, {sumji}, {munje}, {sisti}, {xadni}.

munje [muj mu'e] x_1 estas universo/kosmo [kompleta kaj orda tutaj] de kampo/sfero x_2 difinita laŭ reguloj x_3 – Ankaŭ: mondo; universo estas speco de sistemo, kiu plene ampleksas sian kampon; ekz. 'universo de parolo', aŭ 'mondo de birdoj'; \$x_3\$ estas la reguloj/difinaj principoj kiuj distingas la universon disde aliaj universoj, aŭ disde ne-universo. Vidu ankaŭ {ciste}, {plini}, {kensa}, {mulno}.

mulpi [mup] x_1 estas ekzemplo/specimeno/instanco/kaze/ilustraĵo de komunaj ecoj x_2 de aro x_3 – Vidu ankaŭ cmavo {mu'u}, {pixra}.

murse x_1 estas [astronoma] krepusko/eklumiĝo/tagiĝo/vesperiĝo/duonlumo de tago x_2 en loko x_3 – Matena krepusko, sunleviĝo (= {cermurse}); vespera krepusko, vesperiĝo (= {vacmurse}). Vidu ankaŭ {cerni}, {kandi}, {vanci}.

murta [mur mu'a] x_1 estas kurteno/markezo/ĵaluzio/persieno por kovri/mallumigi aperturon x_2 , kaj el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {canko}, {vorme}.

muslo [mus] x_1 apartenas al la islama/mahometana/Korana kulturo/religio/nacio laŭ aspekto x_2 – Ankaŭ: muzlo. Vidu ankaŭ {jegvo}, {lijda}.

mutce [tce] x_1 estas multa/ekstrema en eco x_2 (ka), direkte al ekstremo x_3 ; x_1 estas, en x_2 , tre x_3 – Vidu ankaŭ {milxe}, {traji}, {banli}, {carmi}, {nutli}, {traji}.

muvdu [muv mu'u] x_1 (objekto) moviĝas al celita loko x_2 [for] de deirpunkto x_3 tra vojo x_4 – Ankaŭ: mova (= {comymu'u}, por la nespecifa malo de {senmova}); post muvdu, objekto forlasas/ne plu estas ĉe la deirpunkto (krom se fizike revenas tien, kiel litru aŭ slilu); agenta movo (=muvgau, muvzu'e), ne-agenta transitiva movo (= {muvri'a}), mem-pelita (= {sezmuvgau}), movo de parto de la objekto (=

{pagmu'u}), havi moveblan parton (= {muvypau}, {muvyselpau}); ŝajni moviĝi (= {mlumu'u}). (kp. rinci, klama (kiu diferencas je tio, ke la movrimedoj estas eksplicitaj), litru, cliva, fatri; dunda, benji por agenta movo kiu ne nepre implicas forproprigon de origino, preja por simila movo sen implica agento, bevri, vimcu)

muzga [muz] x_1 estas muzeo por konservi [kaj eble montranta] x_2 -on en loko x_3 – Vidu ankaŭ {citri}.

mu [mum] cifero/nombro: 5 (cifero)

na'e [nal] skala negilo: alia ol ...; ne-...; implicita skalo aŭ aro

nabmi [nam] x_1 (okazo/stato) estas problemo por x_2 en situacio/tasko/esploro x_3 – Ankaŭ: $\$x_1\$$ bezonas konsideradon de $\$x_2\$$. Vidu ankaŭ {preti}, {danfu}, {ciksi}, {jijnu}, {jinvi}, {nandu}, {pensi}, {sidbo}, {spuda}.

nakni [nak] x_1 estas virseksa/maskla/'iĉa' de speco x_2 montranta virajn trajtojn x_3 (ka); x_1 estas vira – Vidu ankaŭ {fetsi}, {bersa}.

nalci [na'i] x_1 estas flugilo [korp parto] de x_2 ; [metafore: flanka subtena surfaco] – Vidu ankaŭ {cipni}, {pimlu}, {rebla}.

namcu [nac na'u] x_1 (li) estas nombro/kvantigilo/cifero/valoro (substantivo); rilatas al valoro ne al simbolo – Vidu ankaŭ {lerfu}, {mekso}, {klani}.

nanba [nab] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el pano [fermentigita aŭ ne] farita el grajnoj x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}, {panlo}, {toknu}.

nanca [na'a] x_1 daŭras x_2 jarojn (defaŭlte 1 jaro) laŭ normo x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas jara – ĉijaro (= {cabna'a}); la venonta jaro (= {bavlamna'a}); la pasinta jaro (= {prulamna'a}). Vidu ankaŭ {detri}, {djedi}, {jeftu}, {masti}.

nandu [nad] x_1 estas malfacila/defia por x_2 sub kondiĉoj x_3 ; x_1 defias (ne-agentiva) x_2 -on – Vidu ankaŭ {frili}, {nabmi}, {jdari}, {talsa}, {tinsa}.

nanla x_1 estas knabo [juna vira homo] de aĝo x_2 nematura laŭ normo x_3 – Vorto evitinda en metaforo/ekzemplo kiel seksisma; (uzu je verba). Vidu ankaŭ {nixli}, {verba}, {nanmu}, {bersa}.

nanmu [nau] x_1 estas viro; x_1 estas vira homeca persono [ne nepre adolta] – Vorto evitinda en metaforo/ekzemplo kiel seksisma; (uzu je remna aŭ prenu). Vidu ankaŭ {ninmu}, {remna}, {prenu}, {makcu}, {nanla}, {bersa}.

nanvi [nav] x_1 estas miliardono [$1x_{10}^{**9}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu, litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti,

gotro, kilto, megdo, mikri, milti, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepti, zetro)

narge [nag] x_1 estas nukso [korp parto: mal-molŝela frukto] el planto/speco x_2 kun ŝelo x_3 kaj grajno x_4 – Ankaŭ: $\$x_4\$$ nukleo, centro (= velnarge por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {grute}, {stagi}, {jbari}, {midju}.

narju [naj] x_1 estas oranĝa [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {xunre}, {pelxu}, {solji}.

natfe [naf na'e] x_1 (du'u) kontraŭdiras/negas/refutas/neas x_2 -on (du'u) laŭ reguloj/logiko x_3 – Ankaŭ: escepto (= {nafmupli}); agenta kontraŭdiro/neo (= nafxu'a aŭ tolxu'a). Vidu ankaŭ {nibli}, {tugni}, {zanru}, {xusra}.

natmi [nat nai] x_1 estas nacio/gento/popolo de homoj x_2 ; [homoj kun komuna historio/kulturo] – Vidu ankaŭ {jecta}, {kulnu}, {lanzu}, {gugde}, {bangu}, {cecmu}.

navni x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el inerta gaso de tipo x_2 [neono/argono/radono/ksenono] – Defaŭlte neono. Vidu ankaŭ {xukmi}, {gapci}.

naxle [nax xle] x_1 estas kanalo al x_2 elde x_3 tra x_4 – $\$x_2\$/\$x_3\$$ povas esti neordigitaj. Vidu ankaŭ {pluta}, {rirxe}, {klaji}, {dargu}.

nazbi [naz zbi] x_1 estas la nazo [korp parto] de x_2 kun naztruoj(j) x_3 ; [metafore: elstarajo] – Vidu ankaŭ {degji}, {panci}, {sumne}, {tance}.

na [nar] kontraŭdira negilo de bridi; ampleksas tutan bridi; logika neo en certaj cmavo-kunmetaĵoj

nejni [nen] x_1 estas energio de tipo x_2 en formo x_3 – Radiaĵo (= {nenli'i}). Vidu ankaŭ {marji}, {tarmi}, {kantu}, {lazni}, {livla}.

nelci [nel nei] x_1 shatas x_2 (objekto/stato); x_2 estas agrabla al x_1 – (kp. cinmo, djica, pluka, prami, rigni, sinma, trina, xebni, cūna, pendo)

nenri [ner ne'i] x_1 estas en x_2 ; x_1 estas interne de x_2 [tute interne de la limoj de x_2] – Indikas tutan enhavadon. (kp. se vasru (por enhavado ne nepre tuta), jibini, zvati, cpana, sruri, senta, snuji, bartu, diklo, jibni, jinru, setca)

nerkla x_1 eniras x_2 -on de x_3 tra x_4 per x_5

nibli [nib ni'i] x_1 logike implicas/necesigas agon/okazon/staton x_2 laŭ reguloj/logiko x_3 – Vidu ankaŭ {natfe}, {rinka}, {mukti}, {krinu}, cmavo {ni'i}, {jalge}, {logji}.

nictē [cte] x_1 estas nokto de tago x_2 en loko x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas nokta – ĉinokto (= {cabycyte}); morgaŭa nokto (= bavlamcte, eĉ kiam la hodiaŭa

nokto estas ankoraŭ venonta); hieraŭa nokto (= {prulamcte}). Vidu ankaŭ {donri}, {djedi}, {tcika}.

nikle [nik] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el nikelo/alia rustimuna metalo – Vidu ankaŭ {jinme}.

nilce [ni'e] x_1 [meblo] meblas x_2 [loko] kun celo/funkcio x_3 – Vidu ankaŭ {ckana}, {jubme}, {sfofa}, {stizu}, {dacru}.

nimre x_1 estas kvanto da citro [frukto/arbo, ktp.] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}, {slari}, {slami}, {xukmi}.

ninmu [nim ni'u] x_1 estas virino; x_1 estas ina homeca persono [ne nepre adolta] – Vorto evitinda en metaforo/ekzemplo kiel seksisma; (uzu je remna aŭ prenu). Vidu ankaŭ {nanmu}, {remna}, {prenu}, {makcu}, {nixli}.

nirna [nir] x_1 estas nervo/neŭrono [korpoparto] de x_2 ; [metafore: reta konduko de informo/kontrolo] – Vidu ankaŭ ve {benji}.

nitcu [tcu] x_1 bezonas/dependas je/[volas] necesajon x_2 por celo/ago/etapo de procedo x_3 – Ne implicas mankon. Vidu ankaŭ {banzu}, {cidja}, {claxu}, {pindi}, {xebni}, {sarcu}, {lacri}, {djica}, {taske}, {xagji}.

nivji [niv] x_1 (aganto) trikas x_2 -on [tolo/drapo/objekto] el fadeno x_3 – Vidu ankaŭ {cilta}, {fenso}, {jivbu}, {pijne}.

nixli [nix xli] x_1 estas knabino [juna ina homo] de aĝo x_2 nematura laŭ normo x_3 – Vorto evitinda en metaforo/ekzemplo kiel seksisma; (uzu je verba). Vidu ankaŭ {nanla}, {verba}, {ninmu}.

ni [nil] abstraktilo de kvanto: x_1 estas kvanto de [bridi] mezurita laŭ skalo x_2 – Vidu ankaŭ {klani}.

no'e [nor no'e] skala negilo: neŭtrala punkto inter je'a kaj to'e; ne vere – Vidu ankaŭ {nutli}, {midju}, {milxe}, cmavo {na'e}, {to'e}.

nobli [nol no'i] x_1 estas nobela/aristokrata/elita/titolhava en/laŭ kulturo/socio/normo x_2 – Ankaŭ: altklasa; alta/malalta loĵbane estas malbonaj metaforoj; rimarku ke normo $\$x_2$ aplikiĝas kiam la titolo/nobelego estas ne vaste rekonita an la kulturo/socio; ĉi tio inkluzivus memalprenitajn titolojn. Vidu ankaŭ {banli}.

△ **norgo** x_1 montras norvegan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Neoficiala radiko

notci [not noi] x_1 estas mesaĝo/noto/memorando pri temo x_2 de aŭtoro x_3 por celita publiko x_4 – 8 Emfazo je mallongeco, unuopa aŭ identigebla temo (kontrasto kun xatra: la emfazo en notci estas je unuopa aŭ kohere fokusigita temo, dum la ricevantoj estas malpli difinitaj - ja nur 'celata'

publiko. xatra ne nepre havas unuopan aŭ fokusigitan temon - la responda loko estas por 'enhavo'); memororigilo/memorando/noto (= {mojnnoi}). Vidu ankaŭ {xatra}, {nuzba}, {mrilu}, {morji}.

no [non] cifero/nombro: 0 (cifero) – Nenio (= nomei, sed ankaŭ nozu'i).

nu'o [nu'o] modala aspekto: nerealigita potenciala okazo – Vidu ankaŭ {kakne}.

nukni [nuk] x_1 estas fuksina/fuksia/ruĝpurpura [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {xunre}, {zirpu}.

nupre [nup nu'e] x_1 (aganto) promesas/certigas/minacas x_2 -on (okazo/stato) al x_3 [profitanto/viktimo] – Vidu ankaŭ {kajde}, {xusra}.

nurma [num] x_1 estas kampara regiono de x_2 ; x_1 estas en la kamparo – Vidu ankaŭ {jarbu}, {rarna}, {tcadu}, {cange}.

nutli [nul nu'i] x_1 estas neŭtrala/nepartia/meza/neekstrema en skalo/malkonsento x_2 – Ankaŭ: $\$x_2$ disputo/lukto (kvankam $\$x_2$ ne estas limigita al malkonsentoj, kiuj estas nur unu manifestacio de skalaj aŭ distribuitaj valoroj kie ekzistas meza pozicio). Vidu ankaŭ {midju}, {lanxe}, {milxe}, {mutce}, cmavo {no'e}.

nuzba [nuz] x_1 (du'u) estas novaĵo/nova informo pri temo x_2 el fonto x_3 , por observanto x_4 – Vidu ankaŭ {cnino}, {notci}.

nu [nun] abstraktilo de ĝenerala okazo: x_1 estas stato/procedo/ago/punkt-okazo de [bridi] – Vidu ankaŭ {fasnu}.

pacna [pa'a] x_1 esperas/deziras x_2 -on (okazo), kun atendita probableco x_3 (0-1); x_1 esperas ke x_2 okazu – Ankaŭ: $\$x_2$ espereble okazos, laŭ espero de $\$x_1$; la valoro de $\$x_3$ estas subjektiva takso pri verŝajno laŭ $\$x_1$, kaj estas la baza determinanto de tio, ĉu pacna signifas 'esperi' aŭ 'deziri' aŭ 'atendi': espero pri objektoj/statoj kun neglektebla atendo estas deziro; se la stato estas plausibly verŝajna, temas pri espero; kiam la probableco estas subjektive proksima al 1, la sinteno estas atendo; la valoro ĝenerale esprimiĝas per neprecizaj nombroj (li piso'u ĝis piro); deziri (= {sotpa'a}), esperi (= {sorpa'a}), atendi (= {sojypa'a}). Vidu ankaŭ {djica}.

pagbu [pag pau] x_1 estas parto/peco/porcio/segmento de x_2 [kie x_2 estas tuto/kolektivaĵo]; x_2 estas parte x_1 – En parto (= {selpau}). Vidu ankaŭ cmavo {pa'u}, {mulno}, {xadba}, {spisa}, {gunma}, {rafsi}.

pagre [gre] x_1 trapasas/penetras barilon/medion/pordon x_2 al celita flanko x_3 el deirflanko x_4 – Trapasi en ambaŭ direktoj (= rolfargre, pagre

... soivo'ivo'o (kaj inverse)). Vidu ankaŭ {bitmu}, {denci}, {ganlo}, {kalri}, {vorme}, {pluta}, {canko}, {ragve}.

pajni [pai] x_1 juĝas/arbitracias determinante/decidante aferon x_2 (abstraktaĵo) – $\$x_2$ inkluzivas je: jei = regulo (jetpai), ni = kvantotakso (lairpai), ka = ecotakso (kairpai aŭ vampai), aŭ nu = arbitracii (faurpai); unuopaj okazoj de juĝado, inkluzive de specifaj decidoj/juĝoj (= {paijdi}, {jetpaijdi}, {lairpaijdi}, {kairpaijdi}, {vampaijdi}, {faurpaijdi}); ĵurio (= {pairkamni}), servi en ĵurio (= kamnypai, kiel parto de kolektivaĵo $\$x_1$). (kp. cŭna, jdice, vajni, cipra, zekri, manri, mansa)

palci [pac] x_1 estas malica/malvirta/kruela [morale malbona] laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {zekri}, {vrude}, {xlali}, {marde}, {mabla}.

palku [pak] x_1 estas pantalono [krurpartigita vesto] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {taxfu}, {pastu}, {skaci}.

palne x_1 estas pleto/plado/plata ujo [pato] kun enhavo x_2 , kaj el materialo x_3 – Plata portilo; pleto estas platfunda kaj malprofunda aŭ sen rando, kaj ĝenerale estas portebla. Vidu ankaŭ {tansi}, {patxu}, {palta}, {ckana}.

palta x_1 estas telero/plado/subtaso [plata/iom kava vazo el kie manĝi] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {ckana}, {palne}, {kabri}, {tansi}, {ckana}.

pambe x_1 estas pumpilo/injektilo [ilo/aparato] pumpanta/injektanta fluidon x_2 al x_3 el x_4 per rimedo x_5 – Fluido $\$x_2$ povas esti likvo aŭ gaso; $\$x_5$ povas esti forto; pumpilo ĝenerale kaŭzas premgradenton, tiel ke $\$x_3$ estas loko de pli malalta premo, $\$x_4$ loko de pli alta premo. (kp. gapci, litki, rinci; metafora uzo de fepri por gaso, risna por likvaĵo, rinci, tutci)

panci [pan] x_1 estasodoro/aromo eligita de x_2 kaj rimarkita de observanto/sensilo x_3 – Nedetektita eliganto estas senodora por la observanto. Vidu ankaŭ {nazbi}, {sumne}, {cpina}.

pandi [pad] x_1 (aganto) interpunkcias x_2 -on (esprimon) per simbolo/vorto x_3 kun sintaksa/semantika efiko x_4 – Vidu ankaŭ {lerfu}, {basna}, {denpa}.

panje x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sponĝo/poroza/truohava materialo ah 3 [ankaŭ: metafore uzata por koralo, grujero]; (kp. cokcu por ĝenerala sorbanto –)

panka x_1 estas parko/rezervejo administrata de komunumo/civito/ŝtato/kompanio x_2 por celo x_3 – Vidu ankaŭ {sorcu}, {zdile}, {klaji}, {purdi}.

panlo [pa'o] x_1 estas tranĉaĵo [maldika plata porcio] de x_2 (kolektivaĵo) – Vidu ankaŭ {nanba}.

panpi [pap] x_1 estas en paco kun x_2 – (kp. jamna; uzu je sarxe, smaji, tugni por plejmultaj metaforaj etendoj, cilce, jamna)

panra x_1 paralelas x_2 -on kun sola diferenca eco x_3 (ka; jo'u/fa'u termo) laŭ normo/geometrio x_4 – (ankaŭ: $\$x_1$ estas paralela al $\$x_2$, $\$x_3$ estas la sola diferenco inter $\$x_1$ kaj $\$x_2$ (= terpanra por reordigitaj {lokoj}); $\$x_1$ kaj $\$x_2$ estas egalaj/similaj/Kongruaj. paraleleco konsistas el ekstrema proksima simileco/konformeco tra la tuto de la aĵoj komparataj, ĝenerale pri pluraj ecoj, fokusiganta je unu aŭ malgranda nombro da diferencoj; Vidu ankaŭ cmavo {pa'a}, {mintu}, {simsa}, {girzu}, {vruci}.

pante [pat] x_1 protestas/kontraŭas/plendas pri x_2 (okazo/stato) antaŭ publiko x_3 per ago x_4 – ($\$x_4$ estas okazo aŭ tu'a quotation) Vidu ankaŭ {xarnu}.

panzi [paz] x_1 estas [biologia] ido/infano/gefilo/hibrido de gepatro(j) x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas fila – Vidu ankaŭ {grute}, {verba}, {bersa}, {tixnu}, se {rorci}, {patfu}.

parbi [pab] x_1 (me'o, frakcio) estas proporcio de x_2 (kvanto) rilate al x_3 (kvanto), [$x_2:x_3$] – Ankaŭ: $\$x_1$ frakcio/proporcio/kvocio; $\$x_2$ dividato/numeratoro; $\$x_3$ dividanto/denominatoro. Vidu ankaŭ {frinu}, {dilcu}, {mekso}.

pastu [pas] x_1 estas robo/tuniko/talaro/mantelo [longa/tutkorpa vesto] el materialo x_2 – Ankaŭ: surtuto, supervesto (= {paspalku}). Vidu ankaŭ {kosta}, {taxfu}, {palku}.

patfu [paf pa'u] x_1 estas patro de x_2 ; x_1 naskigas x_2 -on; x_1 agas patre al x_2 ; [ne nepre biologia] – Vidu ankaŭ {mamta}, {rirni}, {rorci}, {tarbi}, {dzena}, {famti}, {panzi}, {bersa}, {sovda}.

patlu x_1 estas terpomo [manĝebla tubero] de variaĵo/kultivo x_2 – (uzu je samcu por amelaj/tuberaj radikoj kiuj ne reproduktiĝas per tubereroj); Vidu ankaŭ {genja}, {jalna}, {samcu}.

patxu [pax] x_1 estas poto/kaldrono/urno/kuvo/tino, profunda ujo por enhavo x_2 , el materialo/ecoj x_3 – (kp. tansi, palne por profundo; baktu, botpi por malferma/kovrilhava)

pavyseljirna x_1 estas unukornulo

pa [pav] cifero/nombro: 1 (cifero)

pe'a [pev] markas figuran/nelaŭliteran uzon de parolo/teksto – En figura parolo, metaforoj povas arbitre ignori ellasitaj argumentolokoj.

pekin Pekino

pelji [ple] x_1 estas papero el fonto x_2 – Paperfolio (= plekarda se formo {gravas}, {plebo'o}). Vidu ankaŭ {karni}, {papri}, {prina}.

pelxu [pe1] x_1 estas flava/ora [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {narju}, {solji}.

pemci [pem] x_1 estas poemo/verso/poeziaĵo pri intrigo/temo/modelo x_2 de aŭtoro x_3 por celita publiko x_4 – $\$x_2\$$ povas esti konvencio anstataŭ temo. Vidu ankaŭ {prosa}, {rimni}, {rilti}, {finti}, {lisri}, {sanga}.

penbi [peb] x_1 estas plumo/skribilo kun inko x_2 aplikita per procedo x_3 – Vidu ankaŭ {ciska}, {pinsi}, {xinmo}, {pimlu}.

pencu [pec pe'u] x_1 (aganto) tuŝas x_2 -on per x_3 [loko en x_1 aŭ instrumento] je x_4 [loko en x_2] – Vidu ankaŭ {ganse}, {darxi}, {jgari}, {penmi}, {jorne}, {satre}, {mosra}, {zgana}.

pendo [ped pe'o] x_1 estas amiko de x_2 ; x_1 agas amike al x_2 (spertanto) – Vidu ankaŭ {bradi}, {xendo}, {nelci}, {prami}, {bradi}.

penmi [pen pe'i] x_1 renkontas x_2 -on en loko x_3 – Vidu ankaŭ {jorne}, {jikca}, {pencu}.

pensi [pes pei] x_1 pensas/konsideras/rezonas pri temo/koncepto x_2 – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas pensema (unu senco); $\$x_2\$$ estas mensa (unu senco)/intelektala (unu senco) (= {selpei}). Vidu ankaŭ cmavo {pe'i}, {ijjnu}, {menli}, {morji}, {sidbo}, {jinvi}, {nabmi}, {minra}, {lanli}, {besna}, {saske}, {skami}.

perli [per] x_1 estas piro [frukto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}.

petso [pet] x_1 estas mil bilionoj [$1x_10^{**15}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, picti, tertoxatsi,xecto,xexso,zepti,zetro)

pezli [pez] x_1 estas foli(ar)o de planto x_2 – Vidu ankaŭ {tricu}, {papri}, {spati}.

pi'u [piv] nelogika kunigilo: krucproduo; kartezia produkto de aroj

picti [pic] x_1 estas bilionono [$1x_10^{*-12}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, tertoxatsi,xecto,xexso,zepti,zetro)

pijne x_1 estas pinglo/kejlo (pint-forma ilo) por fiksi/trapiki x_2 -on, el materialo/eco x_3 – Vidu ankaŭ {jesni}, {nivji}, {fenso}, {dinko}, {tutci}.

pikci x_1 petegas/pledas [petas kun humilo] al x_2 por ricevi x_3 -on – Ankaŭ: petegadi; $\$x_2\$$ bonfaranto,

patrono; $\$x_3\$$ beno, favoraĵo, donaĵo, donaco. (kp. cpedu kiu estas pli ĝenerala pri maniero, pindi)

pikta x_1 estas bileto rajtiganta x_2 -on je rajto/privilegio x_3 (okazo/stato) sub kondiĉoj x_4 – Vidu ankaŭ {jaspu}.

pilji [pi'i] x_1 estas la produkto/rezulto de la multipliko de x_2 per x_3 – Vidu ankaŭ {mekso}, {sumji}, {rapli}, {jalge}.

pilka [pil pi'a] x_1 estas krusto/ŝelo/haŭto/felo/ekstera kovraĵo de x_2 – (kp. grute, calku, skapi (pilka kiel ĝenerala termino inkluzivas je skapi), gacri)

pilno [pli] x_1 uzas/utiligas x_2 -on [ilo, instrumento, aparato, maŝino, aganto, materialo] por celo x_3 – $\$x_2\$$ estas utila/produktive uzata de $\$x_1\$$ por fari $\$x_3\$$ (= selpli por reordigitaj {lokoj}); dungu/okupigi (= {le'ipli}, {lejyplicu'a}). (kp. tutci, cabra, minji, gasnu, zukte por $\$x_2\$$, cmavopi'o, sazri, jibri)

pimlu [pim pi'u] x_1 estas plumo/plumaro [korp parto] de besto/speco x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}, {naci}, {rebla}, {kerfa}, {penbi}.

pinca x_1 estas urino/piso de x_2 – Vidu ankaŭ {vikmi}, {xasne}, {kalci}, {mabla}, {festi}.

pindi [pid] x_1 estas malriĉa/povra/senhava je varoj/posedaĵoj/eco x_2 – $\$x_2\$$ estas malabunda/malsufiĉa/mankanta por $\$x_1\$$. Vidu ankaŭ {ricfu}, {claxi}, {nitcu}, {pikci}.

pinfu [pif] x_1 estas malliberulo/kaptito de x_2 , retenita/enfermita per rimedo/forto x_3 – Vidu ankaŭ {zifre}, {kavbu}, {rinju}, {ralte}, {fanta}, {cilce}.

pinji x_1 estas (la) klitorio/penisio [elstaranta reprodukta organo; korp parto] de x_2 – ĝenerale la konteksto forigas bezonon por specifo; alie: penisio (= {nakpinji}), klitorio (= {fetpinji}). Vidu ankaŭ {cinse}, {gletu}, {vibna}, {plibu}, {vlagi}, {mabla}, {ganti}.

pinka [pik] x_1 (teksto) estas rimarko/observo/komento pri temo x_2 esprimita de x_3 al publiko x_4 – Ankaŭ: $\$x_3\$$ rimarkas/mencias/diras $\$x_1\$$ -on pri $\$x_2\$$ (= terselpinka por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {jinvi}, {cusku}, {zgana}, {lanli}, {bacru}, {ciska}.

pinsi [pis] x_1 estas krajono/skribilo aplikanta plumbon/markaĵon x_2 , kun korpo/subteno [el materialo] x_3 – Ankaŭ: skribopeniko; $\$x_1\$$ stimulas substratan medion $\$x_2\$$ elmontri markojn; eksplicite signifante norman plumban krajonon (= {tabypinsi}). (kp. ciska, penbi (pinsi estas pli ĝenerala ol penbi), burcu, bakri)

pinta [pin] x_1 estas ebena/plata/horizontala en gravito/referenckadro x_2 – Vidu ankaŭ {sraji}, {plita}, {xutla}.

pinxe [pix] x_1 (aganto) trinkas trinkaĵon/likvan refreŝigaĵon x_2 el ujo/fonto x_3 – Vidu ankaŭ {cidja}, {citka}, {taske}, {tunlo}, {xaksu}, {barja}, {birje}.

pipno [pi'o] x_1 estas piano/klaviceno/sintezilo/organo; klavara muzikinstrumento – Vidu ankaŭ {zgike}.

pixra [pir xra] x_1 estas bildo/figuro/ilustracio reprezentanta/montranta x_2 -on, farita de artisto x_3 en medio x_4 – Desegnaĵo (= {xraselci'a}), \$x_1\$ de desegnas \$x_2\$-on (= xraci'a/xraci'a), bildo (= {xratia}), fotaĵo/fotografajo (= {kacmyxra}), foti/fotografi (= {kacmyterxra}, {kacmyxragau}, {kacmyxrazu'e}); skulptaĵo, reliefo (= {blixra}). Vidu ankaŭ {ciska}, {cinta}, {prina}, {mupli}, {barna}, {skina}.

pi [piz] cifero/nombro: nombrobaza punkto/komo; defaŭlte decimala

plana x_1 estas grasa/dika/korpulenta [tro dika/bulba/ŝvelinta] laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {cinla}, {rotsu}, {barda}, {punli}, {grasu}.

platu [pla] x_1 (aganto) planas planon/aranĝon/skemon x_2 por stato/procedo x_3 – Ankaŭ: inventas/organizas; \$x_2\$ figuraĵo, skemo; la strukturo aŭ aranĝo de objekto estus reprezentata kiel stato en \$x_3\$-3\$. Vidu ankaŭ {cartu}.

pleji [lej le'i] x_1 pagas/kompensas/rekompencas x_2 al ricevanto/pagato x_3 pro varoj/servoj x_4 – Ankaŭ: \$x_4\$ komercaĵoj; \$x_4\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posle'i}, posyvelyle'i por neambigua {semantiko}); lui (= {jerle'i}, {lejybera}). (kp. canja, cnemu, friti, kargu, vecnu, jdima, prali, jerna, sfasa, dunda, jinga, dapma; vidu rimarkon ĉe jdima pri distingo inter kosto/prezo/valoru, cirko, dirba)

plibu [pib] x_1 estas (la) pubo/eksteraj generiloj [korporparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {cinse}, {gletu}, {pinji}, {vibna}, {vlagi}, {ganti}, {mabla}.

plini x_1 estas planedo turnanta ĉirkaŭ x_2 kun planedaj ecoj x_3 , orbitaj parametroj x_4 – Vidu ankaŭ {lunra}, {mluni}, {terdi}, {solri}, {munje}.

plipe [pip pi'e] x_1 (aganto/objekto) saltas al x_2 el x_3 atingante alto x_4 pelita de x_5 – Lokstrukturo paralelas tiun de klama; do \$x_4\$ povas esti vojeca esprimo. Vidu ankaŭ {bajra}, {stapa}, {cpare}, {lafti}.

plise x_1 estas pomo [frukto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}.

plita [pit] x_1 estas ebena [2-dimensia formo] difinita de punktoj x_2 (aro); x_1 estas plata/[glata] – Ankaŭ: \$x_1\$ estas ebena/plata. (\$x_2\$ estas aro de

punktoj almenaŭ sufiĉaj por difini la ebenon); Vidu ankaŭ {xutla}, {sefta}, {tapla}, {karda}, {boxfo}, {pinta}.

plixa [lix] x_1 (aganto) plugas/sulkigas/kulturas [tranĉas kaj renversas] x_2 -on per ilo x_3 pelita de x_4 – Vidu ankaŭ {kakpa}, {sraku}, {katna}, {skuro}.

pluja [luj] x_1 estas kompleksa/malsimpla/komplika laŭ aspekto/eco x_2 (ka) laŭ normo x_3 – Ankaŭ: implikita, konfuza. Vidu ankaŭ {cfipu}, {banli}, {sampu}, {jgena}.

pluka [puk pu'a] x_1 (okazo/stato) plaĉas/estas agrabla/ĉarma al x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {rigni}, cmavo {pu'a}, {melbi}, {nelci}, {prami}.

pluta [lut lu'a] x_1 estas kurso/vojo/irvojo al x_2 el x_3 tra/difinita de punktoj x_4 (aro) – Kurso nur interkonectas deirpunkton kaj celon, sed ne nepre estas iel ajn plibonigita; (\$x_4\$ estas aro de punktoj almenaŭ sufiĉaj por difini la kurson). (kp. litru, naxle, tcana, dargu, klaji, ve klama; tadj, zakte por rimedoj por iu celo, klama, pagre)

polje [plo] x_1 (forto) faldas x_2 -on je loko/formanta faldo(j)n x_3 – Por agenta faldado (= {plogau}, {plozu'e}); uzu nombron en \$x_3\$-3\$, aŭ rapli, por indiki plurajn faldojn. Vidu ankaŭ {korcu}, {cinje}, {boxfo}, {boxna}.

polno [pol] x_1 montras polinezian/oceanian (geografia regiono) kulturon/naciecon/lingvojn laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {sralo}, {daplu}, {xamsi}.

ponjo [pon po'o] x_1 montras japanan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xazdo}, {daplu}.

ponse [pos po'e] x_1 posedas/havas x_2 -on laŭ leĝo/kutimo x_3 ; x_1 estas posedanto de x_2 laŭ x_3 – (\$x_3\$ ĝenerale estas grava; la koncepto estas tre vasta kiam ne limigita, kaj la naturo/interpreto de posedo estas tre kulturdependa); Vidu ankaŭ {ckini}, {ralte}, {jitro}, {steci}, {srana}, {tutra}, {turni}, {zivle}.

porsi [por poi] x_1 estas vico/sinsekvo/ordigita/listigita per apliko de komparo/reguloj x_2 al neordigita aro x_3 – Ankaŭ: (adjektivo:) \$x_1\$ estas seria. (aroj komplete specifitaj); Vidu ankaŭ cmavo {po'i}, {lidne}, {liste}, {cmima}.

porto [pot] x_1 montras portugalan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {brazo}.

prali [pal] x_1 estas profito/gajno/avantaĝo/utilon al x_2 rezultanta de ago/procedo x_3 – Ankaŭ: (fe) \$x_2\$ profitas el \$x_3\$-3\$ (= selterprali por reordigitaj {lokoj}); \$x_1\$ povas esti specifa objekto, varo (kolektivaĵo), okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio es-

tas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= sel-posprali por neambigua {semantiko}). Vidu ankaŭ {vecnu}, {cnemu}, {pleji}, {jinga}, {canja}, {sfasa}, {jerna}, {jdima}, {dunda}, {zivle}.

prami [pam pa'i] x_1 amas x_2 -on (objekto/stato) – Ankaŭ: \$x_1\$ estas ama al \$x_2\$, \$x_1\$ estas amanto de \$x_2\$ (unu senco), \$x_2\$ estas amata de \$x_1\$ (= selpa'i por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {cinmo}, {xebni}, {nelci}, {djica}, {sinma}, {pluka}, {kurji}, {pendo}, {speni}.

prane [pa'e] x_1 estas perfekta/ideala/arketipa/sendifekta/neplibonigebla en eco/aspekto x_2 (ka) – Ankaŭ: sen difekto/eraro. Vidu ankaŭ {manfo}, {curve}, {traji}, {cfla}, {mulno}.

preja [pej pe'a] x_1 disvastiĝas/etendiĝas sur x_2 -on el komenca stato x_3 – Vidu ankaŭ {tcena}, {kuspe}, {ranji}, {fatri}, {muvdu}, {benji}.

prenu [pre] x_1 estas persono/individuo (substantivo) [ne nepre homa]; x_1 montras personecon – Vidu ankaŭ {nanmu}, {ninmu}, {remna}, {zukte}, {sevzi}.

preti [ret rei] x_1 (citita teksto) estas demando pri temo x_2 de demandanto x_3 al publiko x_4 – Vidu ankaŭ {nabmi}, {danfu}, {ciksi}, {frati}, {spuda}, {cpedu}.

prije [pij] x_1 estas saĝa pri afero x_2 (abstraktaĵo) por observanto x_3 – Vidu ankaŭ {bebna}.

prina [pri] x_1 estas presaĵo/bildo sur surfaco x_2 farita per ilo/presilo/objekto x_3 – Vidu ankaŭ {cukta}, {papi}, {pelji}, {pixra}, {ciska}, {danre}, {barna}.

pritu x_1 estas dekstre de x_2 kiu frontas al/en referenckadro x_3 – Ankaŭ: \$x_3\$ estas la normo pri orientiĝo por \$x_2\$. Vidu ankaŭ cmavo {ri'u}, {mlana}, {crane}, {trixe}, {farna}, {zunle}.

prosa [ros ro'a] x_1 estas prozo pri intrigo/temo x_2 de aŭtoro x_3 por celita publiko x_4 – Ne-poezia skribita teksto, sen intenco rimo aŭ mezuro; \$x_2\$ povas esti konvencio anstataŭ temo. Vidu ankaŭ {cfika}, {lisri}, {cukta}, {pemci}, {finti}.

pruce [ruc ru'e] x_1 estas procedo kun enigoj/rimedo x_2 eligoj/rezultoj/produktoj x_3 pasanta tra paŝoj/etapoj x_4 8f 11 [x_2 rimedo (= selru'e, sed ankaŭ ru'etci, (ru'er-/ruc- aŭ selru'e-/selruc- modifantaj:) selxaksu, selsabji, livla)]; (kp. cmavo pu'e, farvi, tadj, grute, tcini –)

pruni [pun] (adjektivo): x_1 estas elasta/resaltama/risorta – Vidu ankaŭ {ckabu}, {tcena}.

pu'i [pus] modala aspekto: realigita potencialo – Vidu ankaŭ {kakne}.

pu'u [puv] abstraktilo de procedo: x_1 estas procedo de [bridi] procedanta laŭ etapoj x_2 – Vidu ankaŭ

{pruce}.

pulce [puc pu'e] x_1 estas polvo/precipitaĵo el x_2 en medio/sur surfaco x_3 – Vidu ankaŭ te {zalvi}, {danmo}, {purmo}, {sligu}.

pulji x_1 estas policano/policisto prizorgante la obeon de leĝoj/reguloj/ordono x_2 – Policisto, kiel agento de aŭtoritato (= {ca'irpulji}, {ka'irpulji}), kiel parto de polica forto (= {puljysoi}, kiel parto de {puljyselsoi}); armea policano (= {jempulji}, {bilpulji}). Vidu ankaŭ {catni}, {sonci}, {bilni}, {flalu}, {bandu}, {jemna}, {zekri}, {krati}.

pulni x_1 estas pulio [ilo] por plenumi agon/funkcion x_2 turniĝanta ĉirkaŭ akso x_3 – Vidu ankaŭ {tutci}, {xislu}, {vrage}.

punji [puj pu'i] x_1 (aganto) metas/lokiĝas x_2 -on ĉe/en/sur surfaco/loko x_3 – Vidu ankaŭ {cpacu}, {leba}, {cpana}, {batke}, {setca}.

punli [pul] x_1 estas ŝveliĝo/elstaraĵo/konveksaĵo [formo] ĉe/en/sur x_2 , el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {balji}, {cmana}, {plana}.

purci [pur pru] x_1 estas en la estinteco/pli frua/antaŭ x_2 en tempa sinsekvo; x_1 estas antaŭa; x_2 estas posta – Nur tempa vicigo (alie uzu je lidne); \$x_1\$ povas kunokazi samtempe kun \$x_2\$ se ĝi komenciĝis antaŭe, \$x_1\$ komenciĝas antaŭ ol \$x_2\$ sed kontinuas dum \$x_2\$ (= {cfaprucabna}); \$x_1\$ jam finiĝinta antaŭ ol \$x_2\$ komenciĝas (= {fampru}), \$x_1\$ kompleta antaŭ ol \$x_2\$ komenciĝas (= {mulpru}). Vidu ankaŭ {lidne}, {balvi}, {cabna}, {farna}.

purdi [puđ] x_1 estas ĝardeno/prizorgita/kultivita kampo de familio/komunumo x_2 kun plantojn/kultivon x_3 – Frukstarbejo (= {ricpurdi}). Vidu ankaŭ {foldi}, {cange}, {panka}.

purmo [pum pu'o] x_1 estas pulvoro el materialo x_2 – Faruno (= {grupu'o}, {xripu'o}). Vidu ankaŭ {pulce}, {zalvi}.

racli x_1 (ago/konduto) estas racia/sana laŭ normo x_2 – Vidu ankaŭ {fenki}.

ractu x_1 estas kuniklo/leporo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {mabru}, {kerlo}.

radno [ra'o] x_1 estas x_2 radianoj [metra unuo] en angula mezuro (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – (mezurita en gradoj (julra'o); dekstra supreniro Astronomia mezuro. (= {cacryra'o})) Vidu ankaŭ {jganu}, {kilto}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {gutci}, {litce}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {minli}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

rafsi [raf] x_1 estas afikso/prefikso/sufikso/kunmeta-formo por vorto/koncepto x_2 , formo/eco

x_3 , lingvo x_4 – Vidu ankaŭ {valsi}, {lujvo}, {pagbu}.

ragve [rav] x_1 estas trans/aliflanke de breĉo/limo x_2 ekde x_3 – ĝuste trans limo/breĉo, ĝenerale je distanco kiel eble plej mallonga trans la limo. Vidu ankaŭ {dukti}, {kuspe}, {bancu}, {kruca}, {cripu}, {pagre}.

rakso x_1 montras irakan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xrabo}.

raktu [ra'u] x_1 (objekto/homo/okazo/situacio) perturbas/maltrankviligas x_2 -on (homo) kauzante problemon x_3 – Ankaŭ: aflikti, ĝeni; $\$x_1\$/\$x_3\$$ estas zorgo por $\$x_2\%$, $\$x_2\%$ estas maltrankviligita de/zorgas pri $\$x_1\$/\$x_3\%$ (= selra'u por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {dicra}, {fanza}, {zunti}, {kurji}, {xanka}.

ralci [rac] x_1 estas delikata/subtila/rafinita en eco x_2 (ka) – Facile difektebla aŭ igebla malpli plaĉa/pura/efika. Vidu ankaŭ {jdari}, {ranti}, {tsali}, {milxe}, {kukte}.

ralju [ral] x_1 estas ĉefa/precipa/estra, plej signifa inter x_2 (aro) en eco x_3 (ka) – ĉefajo (= {ralselpa}); generalo/admiralo/prezidento/ĉefo (= ralja'a, ralterbe'e; uzu aldonajn terminojn por distingi inter ili); ankaŭ primara, unuagrada, unuaranga, precipa; ($\$x_2\%$ estas kompleta specifado de aro). Vidu ankaŭ {vajni}, {te bende}, {minde}, {lidne}, {jatna}, {jitro}, {gidva}, {midju}.

ralte [ra'e] x_1 retenas/konservas/tenas x_2 -on en sia posedo – Vidu ankaŭ {cirko}, {rinju}, {ponse}, {jgari}, {pinfu}, {stali}, {curmi}.

randa [rad] x_1 cedas al x_2 (forto/aganto) sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {jdari}, {renvi}, {ranti}, se {bapli}.

rango [rag] x_1 estas organo [korporparto] de korpo/speco x_2 plenumanta funkcion x_3 – Ankaŭ: sweetmeat (= {ragdja}). Vidu ankaŭ {besna}, {livga}.

ranji [ra'i] x_1 (okazo/stato) daŭras/persistas dum intervalo x_2 ; x_1 (eco - ka) estas konstanta dum x_2 – Vidu ankaŭ {temci}, {kuspe}, {renvi}, {cedra}, {citsi}, {manfo}, {vitci}, {cukla}, {fliba}, {preja}, {tcena}.

ranmi [ram] x_1 estas mito/legendo, kulture signifa rakonto pri x_2 en mitologio x_3 de kulturo x_4 – Ankaŭ: $\$x_1\%$ estas mita/fea rakonto; uzata adjektive por ne-homaj estaĵoj (= {ramda'u}) de rakonto/mito/legendo/religio, ekz. dragono; ferakonto (= {veryranmi}). Vidu ankaŭ {lijda}, {lisri}, {crida}.

ransu x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el bronzo de konsisto enhavanta x_2 -on – Vidu ankaŭ {jinme}, {tunka}, {lastu}.

ranti [ran] x_1 estas mola/ceda/nerezista al forto x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {ralci}, {jdari}, {lakse}, {randa}, {gradu}.

ranxi [rax] x_1 estas ironia/kontraŭa al atendo x_2 en stato/eco/aspekto x_3 – Vidu ankaŭ {dukti}, {frica}, {cizra}.

rapli [rap] x_1 [ago] ripetiĝas por x_2 (kvanto) fojoj – Praktiki (= {rapyzu'e}, {rapxelcli}, {rapyzukmo'i}). Vidu ankaŭ cmavo {roi}, {cafne}, {krefu}, {fukpi}, {pilji}, {xruti}.

rarna [rar] x_1 estas natura/spontana/instinkta, ne [konscie] kaŭzita de homo(j) – Vidu ankaŭ {rutni}, {jinzi}, {nurma}, {stati}.

ratcu x_1 estas rato de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {smacu}.

ratni [rat] x_1 estas atomo de elemento/atomnombro x_2 de isotopa nombro/atoma pezo x_3 – (kp. kantu por baza unuo de eco aŭ ago; selci por baza fizika subunuo, ĝenerale de kolektivaĵo)

rebla [reb] x_1 estas (la) vosto/apendico [korporparto] de x_2 ; [metafore: trenata, sekvanta porcio/alpendaĵo] – Vidu ankaŭ {nalci}, {pimlu}, se {lidne}, {trixe}, {birka}, {jimca}.

rectu [rec re'u] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el viando/karno el fonto/besto x_2 – Vidu ankaŭ {sluji}.

remna [rem re'a] x_1 estas homo; (adjektivo:) x_1 estas homa – Vidu ankaŭ {nanmu}, {ninmu}, {prenu}.

renro [rer re'o] x_1 ĵetas/lanĉas x_2 -on al/en direkto x_3 (pelo interna al x_1) – (kp. cecla (pli ĝenerala termino), danti)

renvi [rev re'i] x_1 eltenas/tolas/suferas/daŭras/travivas/persistas/rezistas x_2 -on por intervalo/daŭro x_3 – Ankaŭ: eldaŭri, resti; $\$x_1\%$ persistas/daŭras por daŭro $\$x_3\%$; (adjektivo:) $\$x_1\%$ estas rezistema/daŭrema. Vidu ankaŭ {ranji}, {kuspe}, {randa}, {lifri}, {stali}, {temci}.

respa [res] x_1 estas reptilio/rampulo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {danlu}, {banfi}, {since}.

re [rel] cifero/nombro: 2 (cifero)

ricfu [rif cfu] x_1 estas riĉa je varoj/posedaĵoj/aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {solji}, {banzu}, {dukse}, {pindi}.

rigni [rig] x_1 estas naŭziga/abomena/malbongusta por x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {djica}, {nelci}, {trina}, {vamtu}, {xebni}, {pluka}.

rijno [rij] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el arĝento (Ag); [metafore: valora, malbriliga] – Vidu ankaŭ {solji}.

rilti [ril] x_1 (sinsekvo/neteksta cito) estas ritmo/takto de muziko/esprima formo x_2 – Ne nepre oscila/regula figuro. Vidu ankaŭ {damri}, {pemci}, {tonga}, {zgike}, {slilu}, {dikni}, {sanga}, {morna}.

rimni [rim] x_1 rimas/aliteracias kun x_2 en lingvo/fonetiko x_3 , konforma sonrespondo x_4 (ka) – Larĝa senco de rimo - ia ajn interresponda konformo de sono. Vidu ankaŭ {pemci}, {sanga}.

rinci x_1 likvaĵo/fluido dreniĝas/kribriĝas el fonto x_2 tra drenilo/kribrilo x_3 pro forto x_4 – $\$x_4\$$ ĝenerale estas gravito. Vidu ankaŭ {pambe}, {tisna}, {setca}, {flec}, {muvdu}, {ganxo}, {rirxe}.

rinju [ri'u] x_1 estas detenita/gardita per detenilo x_2 kontraŭ x_3 (okazo) – Ankaŭ: $\$x_2\$$ estas limigo por $\$x_1\$$, $\$x_2\$$ retenas/detenas/gardas $\$x_1\$$ -on de $\$x_3\$$ (= selri'u por reordigitaj {lokoj}); agenta deteno (= {ri'urgau}, {ri'urzu'e}). Vidu ankaŭ {zifre}, {ralte}, {pinfu}, {kavbu}, {fanta}, {jgari}, {jimte}, {bapli}, {curmi}, {kluza}, {tagji}.

rinka [rik ri'a] x_1 (okazo/stato) kaŭzas efikon x_2 (okazo/stato) sub kondiĉoj x_3 – $\$x_1\$$ estas materiala kondiĉo por $\$x_2\$$; $\$x_1\$$ okazigas $\$x_2\$$ -on. Vidu ankaŭ {gasnu}, {krinu}, {nibli}, te {zukte}, se {jalge}, {bapli}, {jintro}, cmavo {ri'a}, {mukti}, {ciksi}, {xruti}.

rinsa x_1 (aganto) salutas/[bonvenigas]/respondas al alveno de x_2 en maniero x_3 (ago) – (kp. friti por bonveno/gastameco, cmavo coi, cmavo co'o)

rirci x_1 [membro] estas rara/malofta/nekutima/eksterordinara en eco x_2 (ka) inter membroj de x_3 (aro) – ($\$x_3\$$ estas kompleta specifado de aro); (kp. cizra, fadni, cafne, kampu, cnano - la ĝenerala malo de iu/ĉiu el ĉi tiuj konceptoj)

rirni [rir] x_1 estas gepatro de/edukas/nutras x_2 -on; x_1 mentoras/agas gepatre al infano/protektato x_2 – Vidu ankaŭ {rorci}, {mamta}, {patfu}, {sidju}, {dzena}, {famti}, {verba}, {bersa}.

rirxe [ri'e] x_1 estas rivero en lando x_2 , drenanta akvofonton x_3 enverŝiganta en x_4 -on – (kp. flecu, senta por plejmultaj metaforaj aspektoj; daplu, djacu, lalxu, xamsi, rinci, naxle)

rismi [ris] x_1 estas kvanto da rizo [tipo de greno] de speco/kultivo x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

risna x_1 estas (la) koro [korpoparto] de x_2 ; [metaforoj pri emocio/formo NE estas kulture neŭtralaj] – Emocia 'koro' (= {cnise'i}). Vidu ankaŭ {pambe}, {ciblu}.

ritli [ri'i] x_1 estas rito/ceremonio kun celo x_2 , laŭ kutimo/en komunumo x_3 , kun formo/reguloj x_4 – (ankaŭ: $\$x_1\$$ estas formala, Leĝa. $\$x_1\$$ estas rutina);

$\$x_4\$$ devigoj/kutimoj; Vidu ankaŭ {lijda}, {malsi}, {flalu}, {javni}, {tcaci}, {clite}, {junri}.

rivbi [riv] x_1 evitas [sorton] x_2 -on (okazo) per ago/stato x_3 (okazo) – Ankaŭ: ĉirkaŭiri, resti for de; ($\$x_1\$$ ĝenerale estas objekto, sed povas esti okazo). (kp. bandu kiu estas ne nepre sukcesa, fanta, kiu estas agenta, se jersi kiu implicas kontraŭantan aganton, sisku, kalte, fapro)

roi [rom roi] ŝanĝas nombron en kvantigitan modifilon de tempa intervalo; defaŭlte tempa – Vidu ankaŭ {rapli}.

rokci [rok ro'i] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el roko/ŝtono de tipo/konsisto x_2 el loko x_3 – $\$x_2\$$: konsisto inkluzivanta $\$x_2\$$ -on, kiu ne nepre estas kompleta specifado. Vidu ankaŭ {kunra}, {jemna}, {canre}.

romge [rog] x_1 estas ege reflektema/polurita ne-malbriliga metala surfaco, de metalo x_2 [ofte kromo] – Vidu ankaŭ {jinme}.

ropno [ron ro'o] x_1 montras eŭropan kulturon/naciecon/geografion/hindeŭropajn lingvojn laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {brito}.

rorci [ror] x_1 generas/naskigas x_2 kun x_3 – Vidu ankaŭ {grute}, {gutra}, {rirni}, se {panzi}, {mamta}, {patfu}, {tarbi}, {bersa}, {ferti}, {jbena}, {sovda}.

rorlei x_1 estas generacio de x_2

rotsu [rot tsu ro'u] x_1 estas dika laŭ dimensio/direkto x_2 laŭ normo x_3 ; [iom longa laŭ plej malgranda dimensio] – Ankaŭ: korpulenta. Vidu ankaŭ {barda}, {cinla}, {ganra}, {clani}, {condi}, {plana}, {gutci}, {minli}.

rozgu [roz zgu] x_1 estas rozo [floro - karakterizita de pika tigo/aromo] de speco/raso x_2 – Ne ĉiuj rozoj estas rozkoloraj; evitu uzon por koloro, kiu povas esti labyxu'e. Vidu ankaŭ {spati}, {xunre}.

ro [rol] cifero/nombro: ĉiu, ĉiuj

ruble [rub ble] x_1 estas malforta/febla en eco/kvalito/aspekto x_2 (ka) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {carmi}, {vlipa}, {tsali}, {kandi}, {kandi}, {milxe}.

rufsu [ruf] x_1 estas malglata/raspa/[grajna] en tekseco/reguleco – Delikata/fajntekseca (= {tolrufsu}). Vidu ankaŭ {xutla}, {tengu}, {vitci}.

runme [rum] x_1 fandiĝas [iĝas likva el solida stato] je temperaturo x_2 kaj premo x_3 – $\$x_1\$$ kuras (= {rumfle}). Vidu ankaŭ {dunja}, {febvi}, {lunsa}, {bisli}.

runta x_1 solviĝas en solvilo x_2 formante solvaĵon/[suspension] x_3 sub kondiĉoj x_4 – Suspensio (= {pucytyrunta}, {pu'exre}). Vidu ankaŭ {litki}, {mixre}, {sligu}, {sudga}.

rupnu [rup ru'u] x_1 estas mezurita en pligranda monunuo (dolaro/eŭro/rublo) kiel x_2 (kvanto), mona sistemo x_3 – Ankaŭ: pundo, rupeo, franko, marko, eno; \$x_1\$ estas ĝenerale prezo/kosto/valoro. Vidu ankaŭ {jdini}, {sicni}, {jdima}, {vecnu}, {fepni}, {dekpu}, {gutci}, {minli}, {merli}, {bunda}, {kramu}.

rusco [ruk ru'o] x_1 montras rusan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {softo}, {slovo}.

rutni [run] x_1 estas artefarita; x_1 estas farita/kaŭzita de homoj/se kulnu x_2 – Vidu ankaŭ {rarna}, se {zbasu}, {gundi}, {slasi}.

sabji [sab] x_1 [fonto] provizas/havigas/liveras x_2 -on [provizo/varo] al x_3 [ricevanto] – Agenta provizo (= {sabgau}, {sabzu'e}). Vidu ankaŭ {krasi}, {sorcu}.

sabnu x_1 estas kajuto de veturilo x_2 – Vidu ankaŭ {bloti}, {marce}, {vinji}, {karce}.

sacki x_1 estas alumeto [brulig-rimedo] farita el x_2 – Vidu ankaŭ {fagri}, {jelca}.

saclu x_1 (me'o) estas [decimala/binara] ekvivalento de frakcio x_2 (me'o) en bazo x_3 (kvanto) – ŝanĝo de frakcioj al decimala notacio. Vidu ankaŭ {namcu}, {frinu}.

sadjo [djo] x_1 montras saŭdaraban kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xrabo}.

sacki [sak] x_1 (relative malalta premo) sučas fluidon/gason x_2 el x_3 (relative alta premo) – Ankaŭ: suĉi objekton/fluidon (= sakcpu aŭ sakmuvgau). Vidu ankaŭ {cokcu}, {lacpu}, {flecū}.

sakli [sal] x_1 glitas sur x_2 – \$x_2\$ estas glitiga por \$x_1\$ (= selsakli por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {mosra}, {fulta}, {skiji}, {xutla}.

sakta [sat] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sukero [dolĉa manĝebla] el fonto x_2 de konsisto x_3 – Ankaŭ: sukrozo, fruktozo, glikozo, galaktozo, laktozo, ktp.; sakarino/suker-anstataŭaĵo (basysakta aŭ satybasti, ticysakta); \$x_3\$: konsisto inkluzivanta \$x_3\$-3\$, kiu ne nepre estas kompleta specifado. Vidu ankaŭ {silna}, {titla}.

salci [sla] x_1 festas/celebras/solenas/honorigas x_2 -on (okazo/abstraktaĵo) per ago/[festo] x_3 – (\$x_3\$-3\$ (kaj nunsla) festivalo/festo/celebrado/okazo/foiro/Ferio (iuj sencoj). ne limigita al la festeca interpreto de 'celebri': funebro (= {mrobixsla})); Vidu ankaŭ sinma,{jbenaj}.

salpo [sa'o] x_1 estas deklivo/kruta/klinita kun angulo x_2 rilate al horizontalo/kadro x_3 – Ankaŭ:

kruta (= {tcesa'o}); kutime implicas nereakta. Vidu ankaŭ {kurfa}, {tutci}.

salta x_1 (kolektivaĵo) estas kvanto da salato [manĝaĵo] kun ingrediencoj/eroj inkluzivantaj x_2 -on – \$x_2\$ estas en \$x_1\$, ingredienço/parto/ero de \$x_1\$. Vidu ankaŭ {mixre}, {stasu}.

samcu x_1 estas kvanto da kasavo/manihoto/tapioko/ignamo [manĝebla amela radiko] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {patlu}, {genja}, {jalna}.

sampu [sap] x_1 estas simpla/nemiksita/malkompleksa/malkomplika en eco x_2 (ka) – Vidu ankaŭ {pluja}, {curve}, {frili}, {manfo}.

sance [sna] x_1 estas sono produktita/eligita de x_2 – \$x_2\$ sonas (netransitiva verbo). Vidu ankaŭ {savru}, {tirna}, {voksa}, {siclu}, {slaka}.

sanga [sag sa'a] x_1 kantas x_2 -on [kanto/himno/melodio/melodiaj sonoj] antaŭ publiko x_3 – Melodio (= {sagzgi}, {ralsagzgi}), harmonio (= {saxsagzgi}), harmonii/kanti harmonion (= {saxsa'a}), kanto (= {selsa'a}). Vidu ankaŭ {pemci}, {rimni}, {rilti}, {siclu}.

sanji [saj] x_1 estas konscia pri/distingas/perceptas/rekonas x_2 -on (objekto/abstraktaĵo) – Ankaŭ: \$x_1\$ scias pri \$x_2\$ (unu senco); konscio implicas iom da mensa ago preter nura sensa detekto, kaj povas ankaŭ aplikiĝi al mensaj rilatoj ne detektitaj de la sensoj. Vidu ankaŭ {menli}, {morji}, {ganse}, {sipna}, {cikna}.

sanli [sa'i] x_1 staras [estas vertikale orientigita] sur surfaco x_2 subtenita de membroj/subteno/piedestalo x_3 – \$x_1\$ estas staranta; \$x_1\$ staras; \$x_1\$ estas vertikala/rekta; \$x_1\$ riverencas/kliniĝas (= {krosa'i}, {krosa'ibi'o}, {plosa'i}); referenckadro estas (proksimume) perpendikulare al la surfaco, kaj ne al gravita kampo. Vidu ankaŭ {kamju}, {sraji}, {tuple}, {zbepi}, {sarji}.

sanmi [sai] x_1 (kolektivaĵo) estas manĝaĵo konsista el pladoj inkluzivanta x_2 -on – \$x_2\$ estas plado de manĝoservico \$x_1\$ (= selsai por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {barja}, {stasu}, {gusta}, {sanso}.

sanso x_1 estas saŭco/suko por uzo kun x_2 , enhavanta ingrediencojn inkluzivantajn x_3 -on – \$x_3\$ estas en \$x_1\$, ingredienço/parto/ero de saŭco \$x_1\$. Vidu ankaŭ {sanmi}, {mixre}, {stasu}.

santa x_1 estas (pluv/sun)ombrelo ŝirmanta x_2 -on kontraŭ x_3 , el materialo x_4 , subtenita de x_5 – Vidu ankaŭ {carvi}, {solri}.

sarcu [sa'u] x_1 (abstraktaĵo) estas necesa/nepre por daŭrigi staton/procedon x_2 sub kondiĉoj x_3 3m 57

[ankaŭ: fakte necesa, neceso, kondiĉo, antaŭkondiĉo]; (kp. cmavo sau, nitcu -)

sarji [sra] x_1 apogas/subtenas/[helpas] x_2 -on kontraŭ forto/opozicio x_3 per rimedo x_4 - Ankaŭ: helpas; (adjektivo:) \$x_1\$ estas fidinda (tiu fidindeco povas esti dumtempa; ĉi tiu ne estas la kutima senco de 'fidinda'); (\$x_2\$ estas objekto/okazo). Vidu ankaŭ {bradi}, {darlu}, {fapro}, {sidju}, {tugni}, {bongu}, {ckana}, {cpaŭ}, {loldi}, {sanli}, {selfu}.

sarlu x_1 estas spiralo/helico/[vortico] [formo] kun limoj x_2 , de dimensio x_3 - Vidu ankaŭ {klupe}, {korcu}, {tarmi}.

sarxe [sax] x_1 estas harmonia/konkordanta/en akordo kun x_2 en eco x_3 (ka) - Vidu ankaŭ {satci}, {panpi}, {mapti}, {tugni}, {ckini}.

saske [ske] x_1 (faktaro) estas scienco pri temo x_2 bazita sur metodologio x_3 - Ne limigita al scienco laŭ scienca metodo, sed rilata al iu ajn korpo de kohera scio kolektita per konsekvenca metodologio. Vidu ankaŭ {datni}, {fatci}, {djuno}, {cipra}, {pensi}, {jimpe}.

satci x_1 [mezuro] estas preciza je grado x_2 laŭ eco/kvanto x_3 (ka/ni) - Vidu ankaŭ {sarxe}, {dunli}, {merli}, {mapti}, {kancu}, {mintu}.

satre [sa'e] x_1 (aganto) frotas/karesas x_2 -on per x_3 - Karesi (= {pamsa'e}). Vidu ankaŭ {mosra}, {pencu}.

savru [sav vru] x_1 estas bruoj [sensa enigo sen utila informo] por x_2 via sensory channel x_3 - Vidu ankaŭ {sance}, {cladu}, {kerlo}, {smaji}, {tirna}, {siclu}.

sazri [saz] x_1 funkciigas x_2 -on [aparato/maŝino] kun celo/uzo/funkcio x_3 - Vidu ankaŭ {gidva}, {xlura}, {pilno}, {tutci}, {jitro}, {gunka}.

sefta [sfe] x_1 estas surfaco/faco/edro/latero [limigita formo] de objekto x_2 , je flanko x_3 , eĝoj x_4 - Ankaŭ: \$x_4\$ estas limoj. Vidu ankaŭ {crane}, {flira}, {plita}, {bliku}.

selci [sle] x_1 estas ĉelo/atomo/unuo/molekulo de x_2 ; x_1 estas nedividebla, plej baza subunuo de x_2 - (\$x_2\$ ĝenerale estas kolektiveca); (kp. kantu por ecoj, agoj; ratni, gradu)

selfu [sef se'u] x_1 (aganto) servas x_2 -on per servo x_3 (ago); x_1 estas servanto de x_2 faranta x_3 -on - Vidu ankaŭ {sidju}, {sarji}, {gunka}.

semto [sme] x_1 montras semidan [metafore: mezorianta] lingvon/kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 - Semida inkluzivas araban, hebrean, aramean, kaj etiopan, inter aliaj. Vidu ankaŭ {xrabo}.

senci [sec] x_1 ternas (netransitiva verbo) - Vidu ankaŭ {bilma}, {kafke}.

senpi [sen] x_1 dubas/estas skeptika pri la vero de x_2 (du'u) - Ankaŭ: \$x_2\$ estas dubinda (= selsenpi por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {jinvi}, {krici}, {djuno}, {birti}.

senta [set] x_1 estas tavolo [formo] de x_2 [materialo] en strukturo/kontinuo x_3 - Vidu ankaŭ {flecū}, {nenri}, {rirxe}, {sepli}, {snuji}, {jbini}, {bitmu}, {sruri}, {serti}.

senva [sev sne] x_1 sonĝas/revas pri x_2 (fakto/ideo/okazo/stato); x_2 estas sonĝo/revo de x_1 - Sonĝo/revo (= {selsne}). Vidu ankaŭ {sipna}, {xanri}.

sepli [sep sei] x_1 estas aparta de x_2 , apartigitaj de vando/muro/breĉo/intervalo/apartiga medio x_3 - Ankaŭ: malkune (= {jiksei}); sola (= rolsmisi signifas apartan aŭ malkiel ĉiu alia de sia speco; pavysei, seirpavmei signifas unu sola - ne uzu ekzemple kiam parolante pri du homoj kiuj estas solaj); \$x_3\$ - 3\$ spaco. (kp. bitmu, snuji, senta, fendi, curve, jinsa, bitmu, marbi)

serti [ser] x_1 estas ŝtuparo por supreniri strukturon x_2 kun ŝtupoj x_3 - Vidu ankaŭ {stapa}, {loldi}, {senta}.

setca [se'a] x_1 (aganto) enmetas/enigas/intermetas/insertas x_2 -on en x_3 -on/inter membrojn de x_3 6f 37 [inserto ne nepre implicas signifan gradon de plenigo; injekti (= je'erse'a), injektilo (= se'arterje'e, je'erse'atci, jestu'u aŭ tu'urjesni); ankaŭ verŝi, pufigi, ŝveligi, remburi, farĉi, plenigi]; (kp. rinci, tisna, punji, jbini, nenri, jmina, culno, kunti, catlu -)

sezvi [sez se'i] x_1 estas memo de x_2 - Vidu ankaŭ cmavo {mi}, {prenu}, {menli}, {jgira}.

se [sel] 2-a revicigo; interŝanĝas 1-an/2-an lokojn
sfani x_1 estas muŝo [malgranda nepikanta fluganta insekto] de speco/raso x_2 - Vidu ankaŭ {cinki}, {bifce}.

sfasa [sfa] x_1 (aganto) punas x_2 -on pro rompo/malrespekto x_3 (okazo/stato/ago) per puno x_4 (okazo/stato) - Ankaŭ: skurĝi, korekti (unu senco). Vidu ankaŭ {cnemu}, {pleji}, {venfu}, {zekri}, {canja}, {dunda}, {jdima}, {jerna}, {kargu}, {prali}, {dapma}, {cirko}, {jinga}.

sferies Svedujo

sfofa [sfo] x_1 estas sofo/kanapo (substantivo) - Vidu ankaŭ {nilce}.

sfubu [sub su'u] x_1 plonĝas [maniero de regata falado] al x_2 de x_3 - Vidu ankaŭ {farlu}, {farlu}.

si'o [siz] abstraktilo de ideo/koncepto: x_1 estas la koncepto de x_2 de [bridi] - Vidu ankaŭ {sidbo}.

siclu [sil] x_1 [sonfonto] siblas/fajfas/faras siblan sonon/noton/tonon/melodion x_2 – Vidu ankaŭ {sance}, {tonga}, {sanga}, {zgike}, {savru}.

sicni [si'i] x_1 estas monero liverita de x_2 kun valoro x_3 de konsisto enhavanta x_4 -on – Vidu ankaŭ {fepni}, {jdini}, {rupnu}.

$\triangle$ **sicpi** x_1 estas pluvo/likva precipitaĵo de materialo/konsisto enhavanta x_2 -on – {bratu}, {snime}, {carvi}

sidbo [sib si'o] x_1 (idea abstraktaĵo) estas ideo/koncepto/penso pri x_2 (objekto/abstraktaĵo) de pensanto x_3 – Ankaŭ: (adjektivo:) $\$x_1\$$ estas ideala/ideeca. Vidu ankaŭ {ciksi}, {jijnu}, {mucti}, {jinvi}, {nabmi}, {pensi}, {xanri}, cmavo {si'o}.

sidju [dju] x_1 helpas objekton/homon x_2 fari/atingi/daŭrigi okazon/agon x_3 – Vidu ankaŭ cmavo {si'u}, {rirmi}, {sarji}, {vipsi}, {ferti}, {selfu}.

sigja [sig] x_1 estas cigaro/cigaredo farita el tabako/fumebla substanco x_2 fare de x_3 – Vidu ankaŭ {danmo}, {jelca}, {tanko}, {marna}.

silka [sik] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el silko produktita de x_2 – Vidu ankaŭ {curnu}, {bukpu}, {cilta}.

silna x_1 estas porcio/kvanto da salo el fonto x_2 , de konsisto enhavanta x_3 -on – Vidu ankaŭ {sakta}.

simlu [mlu] x_1 ŝajnas havi econ x_2 por observanto x_3 sub kondiĉoj x_4 – Sugesti kredon/observon (= {mlugau}, {mluti'i}); simili (= {smimlu}, {mitmlu}). Vidu ankaŭ {catlu}, {viska}, {simsa}, {zgana}, {ganse}, {jarco}.

simsa [smi] x_1 estas simila/paralela al x_2 laŭ eco/kvanto x_3 (ka/ni) – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas portreto/figuro de $\$x_2\$$; $\$x_1\$$ kaj $\$x_2\$$ estas similaj; simileco kaj paraleleco diferas precipe pri emfazo. Vidu ankaŭ {dunli}, {frica}, {mintu}, {panra}, {simlu}, {vrici}.

simxu [sim si'u] x_1 (aro) havas membrojn kiuj reciproke faras x_2 -on (okazo) – Membroj de $\$x_1\$$ faras unu al la alia $\$x_2\$$, returne faras $\$x_2\$$ -on. Vidu ankaŭ {kampu}, {mintu}.

since x_1 estas serpento de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {curnu}, {danlu}, {respa}, {vindu}.

sinma [si'a] x_1 estimas/respektas/adoras x_2 -on [objekto de respekto] – Ankaŭ: $\$x_2\$$ estas respektata/estimata/celebrata (= selsi'a por reordigitaj {lokoj}). Vidu ankaŭ {banli}, {censa}, {misno}, {nelci}, {prami}, {salci}, {jgira}.

sinso x_1 estas la trigonometria sinuso de angulo/arkosinuso x_2 – Vidu ankaŭ {tanjo}.

sinxa [sni] x_1 estas signo/simbolo/signalo reprezentanta/aludanta/signifanta x_2 -on por observanto x_3

– Ankaŭ: $\$x_1\$$ signas $\$x_2\$$ -on; (adjektivo:) $\$x_1\$$ estas signifa/grava; signali agon (= {sniti'i}), kunsignifo (= se {sibyti'isni}, {sibyti'ismu}). Vidu ankaŭ {lerfu}, {tcita}, {barna}, {mifra}, {smuni}.

sipna [sip] x_1 dormas – Vidu ankaŭ {senva}, {tatpi}, {cikna}, {sanji}.

sirji [sir] x_1 estas rekta/direkta linio/segmento/intervalo inter x_2 kaj x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas linia – Vidu ankaŭ {korcu}, {linji}, {kruvi}, {kuspe}.

sirxo [six] x_1 montras sirian kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xrabo}.

sisku [sis] x_1 serĉas (eco) x_2 -on inter aro x_3 (kompleta specifado de aro) – Se temas pri serĉo de objekto aŭ okazo, uzu je tu'a en $\$x_2\$$. Vidu ankaŭ {cirko}, {kalte}, {kavbu}, {kucli}, {rivbi}, {manci}, {facki}.

sisti [sti] x_1 [aganto] ĉesas/haltas/finas agon/procedon/staton x_2 [ne nepre ĝin kompletiganta] – Vidu ankaŭ {fanmo}, {mulno}, {cfari}, {denpa}, {fliba}.

sitna [sit] x_1 citas/aludas al/referencas fonton x_2 por informo/frazo x_3 (du'u) – Vidu ankaŭ {krasi}.

sivni [siv] x_1 estas privata/[sekreta/konfidenca] por x_2 ; x_1 estas nepublika/kaŝita – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas sekreta (unu senco); $\$x_2\$$ kunscias $\$x_1\$$ -on (= selsivni por reordigitaj {lokoj}); ekskludon eblas esprimi per na'e(bo) en $\$x_2\$$: ekskludita/nekunscianta (= {nalselsivni}). (kp.gubni,mipri)

skaci x_1 estas jupo/kilto el materialo x_2 [vesto malferma je la malsupro; ne krurpartigita] – Jupa vesto povas esti tutlonga (pastu), sed devas pendu sub la zono kun subteno de super aŭ ĉe la zono. Vidu ankaŭ {taxfu}, {palku}.

skami [sam] x_1 estas komputilo por celo x_2 – Vidu ankaŭ {kanji}, {minji}, {pensi}.

skapi [kap] x_1 estas felo/ledo el x_2 – Vidu ankaŭ {pilka}, {calku}, {kerfa}.

skari [ska] x_1 estas/aspektas de koloro/nuanco x_2 laŭ percepto/vido de x_3 sub kondiĉoj x_4 – Kondiĉoj povas inkluzivi lumigon, ĉirkaŭaĵon, ktp.. Vidu ankaŭ {blanu}, {bunre}, {cicna}, {cinta}, {crino}, {grusi}, {narju}, {nukni}, {pelxu}, {xunre}, {zirpu}, {carmi}, {kandi}, {xekri}, {blabi}.

skicu [ski] x_1 priskribas x_2 -on (objekto/okazo/stato) al publiko x_3 kun priskribo x_4 (eco) – Vidu ankaŭ {lisri}, {tavla}.

skiji [sij] x_1 estas skio/glitilo por surfaco (el materialo) x_2 subtenanta skianto/glitanto/sledo/kargo x_3 – Vidu ankaŭ {sakli}, {marce}, {cutci}.

skina [kin] x_1 estas kinaĵo/filmo pri x_2 [intrigo/temo/ago], de kinisto x_3 , por publiko x_4 – Ankaŭ: motion picture; \$x_2\$ povas esti konvencio anstataŭ temo; kartuno/animacio (= selxraci'a {skina}); televida spektaklo (= tivyskina, sendepende se daŭro, fakta enhavo, ktp.). Vidu ankaŭ {tivni}, {vidni}, {pixra}, {finti}.

skori [sko] x_1 estas ŝnuro/kablo/kordo/plektaĵo el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {cilta}, {jgena}, {marna}, {bikla}, {linsi}.

skoto [kot ko'o] x_1 montras gaelan/skotan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Irlanda (= {sicko'o}), skota (= {sunko'o}), kelta (= {dzeke'o}), kimra (= {nanko'o}), bretona (= {fasko'o}); ĉar la skota/gaela estas nur la norda branĉo de la keltaj triboj, multaj preferus iun fu'ivla por kelta; naciismo povus ankaŭ postuli apartan fu'ivla por irlandia. Vidu ankaŭ {brito}, {glico}.

skuro [ku'o] x_1 estas sulko/tranĉejo [formo] en objekto/surfaco x_2 – Vidu ankaŭ {plixa}.

slabu [sau] x_1 estas konita/malnova por observanto x_2 en trajto x_3 (ka) laŭ normo x_4 – Ankaŭ: maljuna, kun \$x_2\$ = la mondo, vivo, ekzisto (= loi nu {zasti}); en uzo ĉi tio iam estis kutima defaŭlto por elipso. Tamen slabu ne estas la malo de 'juna' (= {nalci'o}, {tolci'o}), malnova (= {tolni'o}); ankaŭ antikva (= {tcesau}), aĝo (= {nilsau}); \$x_2\$ alkutimiĝis al \$x_1\$ (= selsau por reordigitaj {lokoj}); historia (= cirsau, cirseldedra; ankaŭ vaipru). (kp. clani, citno, cnino, se djuno; ne la malo de citno, djuno)

slaka x_1 estas silabo en lingvo x_2 – Vidu ankaŭ {sance}, {valsi}, {bangu}.

slami x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el acido de konsisto x_2 ; (adjektive:) x_1 estas acida – \$x_2\$ konsisto inkluzivanta \$x_2\$-on, kiu ne nepre estas kompleta specifado. Vidu ankaŭ {slari}, {nimre}.

slanu x_1 estas cilindro [formo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {kamju}, {gunro}.

slari [sar] x_1 estas acida [gusto] por observanto x_2 – Vidu ankaŭ {slami}, {titla}, {kurki}, {nimre}.

slasi [las] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el plasto/polimero de tipo/eroj x_2 – Vidu ankaŭ {rutni}, {boxfo}, {bukpu}.

sligu [lig] x_1 estas solida, el kompozicio/materialo enhavanta x_2 -on, sub kondiĉoj x_3 – Kondiĉoj inkluzivas temperaturon kaj premon. Vidu ankaŭ {runta}, {litki}, {gapci}, {jdari}, {dunja}, {pulce}, {jduli}.

slilu [sli] x_1 oscilas/vibras je frekvenco x_2 tra aro/sinsekvo de statoj x_3 (kompleta specifo) – Ankaŭ:

(esprimebla jen per desku jen per slilu): tien kaj reen, reciproka (movo), rotacias, turniĝas. Vidu ankaŭ {dikni}, {rilti}, {morna}, {desku}, {janbe}, {boxna}.

sliri x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sulfuro/sulfo (S); [metafore: malbonodoro, vulkana] – Vidu ankaŭ {xukmi}, {panci}, {pelxu}.

slovo [lov lo'o] x_1 montras slavan lingvon/kulturon/etoson laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {softo}, {rusko}, {vukro}.

sluji [slu] x_1 estas muskolo [korpoparto] kontrolanta x_2 -on, de korpo x_3 ; [metafore: iloj de fizika potenco] – (adjektivo:) \$x_1\$/\$x_2\$/\$x_3\$ estas muskola (malsamaj sencoj). Vidu ankaŭ {rectu}, {xadni}, {zajba}.

sluni x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el cepoj de tipo/kultivo x_2 – Vidu ankaŭ {stagi}.

smacu x_1 estas muso de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {ratcu}.

smadi x_1 divenas/konjektas x_2 -on (du'u) vera pri temo x_3 ; [epistemologio] – Ankaŭ: \$x_1\$ imagas ke \$x_2\$ estas vera; vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ {djuno}, {facki}, {jijnu}, {sruma}.

smaji [sma] x_1 (fonto) estas silenta/senbrua/[kvieta] je observopunkto x_2 laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {kerlo}, {panpi}, {savru}, {tirna}.

smani x_1 estas simio/paviano/ĉimpanzo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {mabru}, {danlu}.

smoka [smo] x_1 estas ŝtrumpeto [fleksebla vesto por piedo kaj malsupro de la kruro] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {cutci}, {taxfu}.

smuci [muc] x_1 estas kulero/ŝovelilo (ilo) por uzo x_2 , el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {dakfu}, {forca}, {tutci}.

smuni [mun smu] x_1 estas signifo/interpreto de x_2 rekonita/akceptita de x_3 – Referenca signifo (=sel-sni, snismu). Vidu ankaŭ {jimpe}, {sinxa}, {valsi}, {tanru}, {gismu}, {lujvo}, {cmavo}, {jufra}.

snada [sad] x_1 [aganto] sukcesas/atingas/kompletas x_2 -on rezulte de peno/klopodo/provo x_3 – (adjektivo:) \$x_1\$ estas sukcesa; \$x_2\$ (okazo/stato/atingo). Vidu ankaŭ {fliba}, {troci}, {jgira}.

snanu [nan] x_1 estas sude de x_2 laŭ referenckadro x_3 – Vidu ankaŭ {berti}, {stuna}, {stici}, {farna}.

snidu [nid] x_1 daŭras x_2 sekundojn (defaŭlte 1 sekundo) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {cacra}, {junla}, {mentu}, {tcika}, {centi}, {dekti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilto}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

snime [si'e] x_1 konsistas el/enhavas/estas kvanto/etendo da neĝo – Vidu ankaŭ {bratu}, {carvi}, {bisli}.

snipa [nip] x_1 algluiĝas/alfiksiĝas al x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas alglua/guma – Rimarku ke x_1 estas la algluiĝa surfaco; x_2 ne nepre estas glua. Vidu ankaŭ {tarla}, {viknu}.

snuji [nuj] x_1 estas sandviĉo/tavolaro [ne limigita al manĝaĵo] de x_2 sandviĉita inter x_3 – Vidu ankaŭ {midju}, {nenri}, {sepli}, {senta}, {jbini}, {bitmu}, {sruri}.

snura [nur nu'a] x_1 estas sekura de minaco x_2 (okazo) – Vidu ankaŭ {ckape}, {kajde}, {marbi}, {terpa}, {xalni}, {bandu}.

snuti [nut] x_1 (okazo/stato) estas akcidenta/neintenca je parto de x_2 ; x_1 estas akcidento – Vidu ankaŭ {zukte}, {cunso}.

so'a [soj] cifero/nombro: preskaŭ ĉiu (cifero/nombro)

so'e [sop] cifero/nombro: plejmultaj

so'i [sor so'i] cifero/nombro: multaj

so'o [sos] cifero/nombro: kelkaj

so'u [sot] cifero/nombro: malmultaj

sobde [sob so'e] x_1 estas kvanto da sojo [greno/fabo] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {dembu}, {gurni}.

sodna x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el alkalia metalo de tipo x_2 [defaŭlte natrio] – Ankaŭ: kalio, litio, cesio. Sodo. Vidu ankaŭ {jilka}, {jinme}.

sodva [sod] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sodakvo de gusto/brando x_2 – Vidu ankaŭ {jilka}, {jinme}.

softo [sof] x_1 montras rusian [ankaŭ: de rusia impero/Sovetunio] kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {rusko}, {vukro}, {slovo}.

solji [slo] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el oro (Au); [metafore: valora, peza, nereaga] – Vidu ankaŭ {ricfu}, {rijno}, {narju}, {pelxu}.

solri [sol] x_1 estas la suno de hejma planedo x_2 (defaŭlte la tero) de raso x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas suna – 'hejma planedo' rilatas al planedo kiu estas hejmo de raso, sed ne nepre la origina hejmo de specio se tiu specio loĝas en multaj mondoj. Vidu ankaŭ {gusni}, {lunra}, {mluni}, {plini}, {santa}, {terdi}, {tarci}.

sombo [som so'o] x_1 semas/plantas x_2 -on [kultivo/plantoj] ĉe/en x_3 – Vidu ankaŭ {crepu}, {tsiju}.

sonci [son soi] x_1 estas soldato/militisto/batalanto de armeo x_2 – Vidu ankaŭ {bilni}, {damba}, {jenmi}, {xarci}, {pulji}.

sorcu [soc sro] x_1 estas provizo/reservo de materialoj/energio x_2 en tenejo x_3 – x_3 ne nepre es-

tas ujo, sed povus esti nur limigo de pozicio/loko; ekz. amaso. La sumti indikas kiel la provizo estas identigita kaj distingita de aliaj okazoj de la konservita x_2 kiuj ne apartenas al la provizo. (kp. panka; vreji por konservo de informado; sabji por provizo aŭ konservo ne nepre ligita al pozicio, banxa, panka)

sorgu [sog] x_1 estas kvanto da sorgo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

sovda [sov so'a] x_1 estas ovo/spermo/poleno/gameto de/el organismo [patrino/patro] x_2 – (nur malbona metaforo pro nespecifo de sekso kaj specio): ovoforma (= pevyso'aseltai, sed prefere: claboi); ovo, specife ina (= {fetso'a}), de birdo (= {cpifetso'a}, {cpiso'a}), de kokino (= jipcyfetso'a, jipcyso'a. (sed rimarku ke loĝbano ne postulas specifecon, same kiel esperanto por lakto aŭ ovo; sovda funkcias en plejmultaj kontekstoj); Se fekundigita, do tsiju aŭ tarbi. (kp. ganti, gutra, mamta, patfu, rorci, tsiju, lanbi, tarbi; ankaŭ djine, konju por formo, tarbi)

so [soz] cifero/nombro: 9 (cifero)

spaji [paj] x_1 (okazo/ago) surprizas x_2 -on; x_1 estas neatendita [kaj ĝenerale subita] por x_2 – Ankaŭ: atendo (= {nalspaji}), alarmo (= {tepspaji}). Vidu ankaŭ {manci}, {jenca}, {bredi}, {suksa}.

spali x_1 (aganto) poluras objekton/surfacon x_2 per poluro x_3 , aplikata per ilo x_4 – Vidu ankaŭ {mosra}, {sraku}, {xutla}.

spano [san] x_1 montras hispanlingvan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Metafora limigo al Hispanio kontraste kun xispo (komparebla al la distingo inter glico kaj merko/sralo/brito/kadno); Hispanio (= {sangu'e}); hispaniaj lingvoj, precipe la kastilia de Hispanio (= {sansanbau}). (kp.xispo, ketco, mexno, gento)

spati [spa] x_1 estas planto/herbo/kreskaĵo/vegetaĵo de speco/raso/kultivo x_2 6c 68 [ankaŭ: (adjektivo:) x_1 estas vegeta]; (kp. genja, grute, gurni, latna, rozgu, stagi, tricu, tsiju, tujli, xruba, xrula, pezli, srasu –)

speni [spe] x_1 estas edz(in)o de x_2 laŭ leĝo/kutimo/tradicio/sistemo/konvencio x_3 – Vidu ankaŭ {prami}, {gletu}.

spisa [spi] x_1 [objekto/substanco] estas peco/porcio/partiklo de x_2 [substanco] – Vidu ankaŭ {pagbu}.

spita x_1 estas hospitalo/malsanulejo/sanatorio traktanta pacientojn x_2 por kondiĉo/vundoj/malsano x_3 4c 20 [azilo (loko kie x_2 de spita estas lenu mrobi'o = mrospita)]; (kp. bilma, mikce –)

spofu [pof po'u] x_1 estas nefunkcianta/

neutiligebla/rompita por funkcio x_2 – Rompi, malfunkciigi (= {pofygau}, {pofyzu'e}); akcidente rompiĝi, rezulte de okazo, neagenta (= {pofyja'e}, {nutpo'uja'e}). Vidu ankaŭ {daspo}, {katna}, {porpi}, se {xrani}, {cikre}.

spoja [poj po'a] x_1 eksplodas/perforte rompiĝas/diskreviĝas en pecojn/energion/fragmentojn x_2 – Vidu ankaŭ {cecla}, {jakne}, {jbama}.

spuda [spu] x_1 respondas al homo/objekto/okazo/situacio/stimulo/incito x_2 per respondo x_3 – \$x_3\$ ankaŭ respondo. Se \$x_2\$ estas homo/objekto, ĝi kutime bezonas je tu'a indikanta ke la respondo estas al tiu homo/objekto faranta ion. tu'a povas ne esti necesa se la homo/objekto mem estas la stimulo, kaj ne io kion ĝi faras. Vidu ankaŭ {cusku}, {preti}, {nabmi}, {danfu}, {frati}, {cpedu}.

sputu [put pu'u] x_1 kraĉas/sputas x_2 -on [precipe likvon] el x_3 al x_4 aa 8 [salivo/kraĉaĵon/sputaĵon (= molselpu'u)]; (kp. jetce, kafke, vantu –)

sraji [raj] x_1 estas vertikala/staranta/orientigita rekte supren kaj malsupren en referenckadro/gravito x_2 – Vidu ankaŭ {sanli}, {pinta}.

sraku [rak] x_1 [grata/raspa/skrapa/tranĉa objekto/ilo] gratas/erozias/tranĉas x_2 -on – (kp. guska, katna, mosra, plixa, kakpa (malkiel kakpa, sraku ne implicas forigitan materialon), spali)

sralo x_1 montras aŭstralian kulturon/naciecon/geografion/dialekton laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {glico}.

srana [ra'a] x_1 temas pri/rilatas/koncernas al x_2 – Ankaŭ: \$x_1\$ estas afero/traktas pri \$x_2\$; povas esti simetria, kvankam \$x_1\$ estas konvencie pli specifa aŭ limigita en amplekso ol \$x_2\$. Vidu ankaŭ cmavo {ra'a}, {ckini}, {ponse}, {steci}.

srasu [sas] x_1 estas ero/etendo de herbo/razeno de speco x_2 6c 47 [herbobedo/razenejo (= sasfoi)]; (kp. spati –)

srera [sre] x_1 eraras estante/farante eraron x_2 (okazo), sub kondiĉoj x_3 laŭ normo x_4 – Vidu ankaŭ {drani}, kiu estas {neagenta}, {cfla}, {fliba}.

srito x_1 montras sanskritan/vedan lingvon/kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {xindo}, {xurdo}.

sruma [ru'a] x_1 supozas x_2 -on (du'u) vera pri temo x_3 ; [epistemologio] – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. Vidu ankaŭ {smadi}, {birti}.

sruri [rur ru] x_1 ĉirkaŭas/encirkligas/enfermas x_2 -on en direkto/dimensio/ebeno x_3 – (jinsru =) \$x_1\$-

1\$ estas ringo/zono/rimeno ĉirkaŭ \$x_2\$ preskaŭ tuta enhavado en iu(j) dimensio(j). Vidu ankaŭ {karli}, {senta}, {snuji}, {vanbi}, se {nenri}, se {jbini}, {bartu}, {djine}.

stace [sac] x_1 estas honesta/malferma/malkaŝa kun x_2 pri afero/fakto x_3 – Ankaŭ: rekta. Vidu ankaŭ {tcica}, {jetnu}, {jitfa}, {mipri}.

stagi x_1 estas manĝebla porcio x_2 de planto x_3 ; x_1 estas legomo – Rimarku ke ankaŭ fruktoj kaj nuksoj estas legomoj; ĝenerale ĉi tiu vorto uziĝos jen por la ĝenerala kategorio de manĝeblaj plantoj, jen por nefruktaj legomoj (= {nalrutstagi}). Vidu ankaŭ {grute}, {kobli}, {narge}, {sluni}, {spati}, {sunga}, {tamca}.

staku [tak] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el keramiko fare de x_2 , de konsisto x_3 , en formo x_4 – Farita el bakita argilo aŭ alia nemetala solido; \$x_1\$-3\$: konsisto inkluzivanta \$x_3\$-on, kiu ne nepre estas kompleta specifado. Vidu ankaŭ {kliti}.

stali [sta] x_1 restas/daŭras kun x_2 – Vidu ankaŭ {vitno}, {zasni}, {ralte}, {stodi}, {xabju}, {stuzi}, {renvi}.

stani x_1 estas (la) tigo/trunko [korporparto] de planto/speco x_2 ; [metafore: precipa subteno] – Vidu ankaŭ {tuple}, {mudri}.

stapa [tap] x_1 paŝas sur surfaco x_2 per membroj x_3 – Vidu ankaŭ {bajra}, {plipe}, {cadzu}, {serti}.

stasu x_1 estas kvanto da supo/stufaĵo [manĝaĵo] kun ingrediencoj inkluzivantaj x_2 -on – \$x_2\$ estas en \$x_1\$, ingredienco/parto/ero de \$x_1\$. Vidu ankaŭ {sanmi}, {mixre}, {salta}, {sanso}.

stati x_1 havas talenton/naturan lertecon por fari/esti x_2 – Vidu ankaŭ {jinzi}, {certu}, {rarna}, {larcu}, {kakne}.

stebe [seb] x_1 frustriĝas/sentas frustron pri x_2 (abstraktaĵo); x_2 frustras x_1 -on – Vidu ankaŭ {cinmo}.

steci [tec te'i] x_1 (ka) estas specifa/partikulara/speciala/difina eco de x_2 inter x_3 (aro) – (\$x_2\$ estas membroj/individuoj de subaro de \$x_3\$; objekto kies rilato estas specifa/difina de subaro aŭ individuoj (= tecra'a, ankaŭ kp. cmavo po'e, (\$x_2\$ estas ankaŭ speciala por \$x_1\$)); ankaŭ: aparte/forte/specife rilata); (\$x_3\$ estas komplete specifita aro); Vidu ankaŭ {srana}, se {ponse}, {ckini}, {tcila}, {tutra}.

stedu [sed] x_1 estas (la) kapo [korporparto] de x_2 ; [metafore: plej supra porcio] – Kranio (= {sedbo'u}). Vidu ankaŭ {drudi}, {mebri}, {xedja}, {besna}, {flira}, {mapku}.

stela [tel] x_1 estas seruro/sigelo/riglilo por sigeli x_2 -on per serura mekanismo x_3 – Vidu ankaŭ {ckiku}.

stero [te'o] x_1 estas x_2 steradianoj [metra unuo] en solida angulo (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kiloti}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

stici [sic] x_1 estas okcidente de x_2 laŭ referenckadro x_3 – Vidu ankaŭ {stuna}, {berti}, {snanu}, {farna}.

stidi [sid ti'i] x_1 (aganto) proponas/inspiras ideon/agon x_2 al publiko x_3 – Okazo kiu inspiras/sugestas/estas sugesta (= {faurti'i}, {sidyfau}). Vidu ankaŭ cmavo {ti'i}, {tcica}, {xlura}.

stika [tik] x_1 (okazo) alĝustigas/reguligas/ŝanĝas x_2 -on (ka/ni) en kvanto/grado x_3 – Nerezulta, kaŭza ŝanĝo; agenta alĝustigi (= {tikygau}, {tikyzu'e}). (kp. cenba kiu ne nepre estas kaŭza, galfi kiu estas kaŭza kaj rezulta, binxo kiu ne nepre estas kaŭza sed jes estas rezulta,zasni,stodi)

stizu [tiz] x_1 estas seĝo/tabureto/sidilo/benko, meblo aŭ porcio de meblo por sidi – Vidu ankaŭ {nilce}, {zutse}, {jubme}, {ckana}.

stodi [sto] x_1 estas konstanta/nevaria/senŝanĝa en eco x_2 (ka) responde al stimulo/kondiĉoj x_3 – Ankaŭ: stabila/konsekvenca/firma/regula. Vidu ankaŭ {cenba}, {stika}, {stali}, {vitno}, {manfo}, {zasni}, {tinsa}, {jdari}.

stuna [sun] x_1 estas oriente de x_2 laŭ referenckadro x_3 – Vidu ankaŭ {stici}, {berti}, {snanu}, {farna}.

stura [tur su'a] x_1 estas strukturo/aranĝo/organizo de x_2 [aro/sistemo/komplekso] – ($\$x_2$ %, se aro, estas komplete specifita); Vidu ankaŭ {ganzu}, {morna}, {ciste}, {lujvo}, {greku}, {gera}.

stuzi [tuz stu] x_1 estas esenca/neforigebla pozicio/sidloko de x_2 (objekto/okazo) – ĝenerale uzita por kutime senmovaj objektoj/okazoj, por doni iliaj 'konstantaj' lokoj. Vidu ankaŭ cmavo {tu'i}, {jmive}, {diklo}, {zvati}, {tcini}, {xabju}, {jibni}, {judri}, {lamji}, {mokca}, {stali}.

su'e [sup su'e] cifero/nombro: maksimume (ĉiu); ne pli ol

su'o [suz su'o] cifero/nombro: almenaŭ (iu); ne malpli ol – Vidu ankaŭ {cmalu}, {mleca}.

su'u [suv] abstraktilo ĝenerala ne specifa: x_1 estas [bridi] kiel nespecifa abstraktaĵo de tipo x_2 – Vidu ankaŭ {sucta}.

sucta [suc] x_1 (si'o) estas abstrakta/ĝeneraligita/idealigita de x_2 [konkretaĵo] laŭ reguloj x_3 – Vidu ankaŭ {fatci}, {xanri}.

sudga [sud] x_1 estas seka de likvaĵo x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas senakva – Vidu ankaŭ {cilmo}, {litki}, {runta}.

sufti [sfu] x_1 estas hufo [korpoparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {xirma}.

suksa [suk] x_1 (okazo/stato) estas subita/abrupte ŝanĝiĝas je etapo/punkto x_2 en procedo/eco/funkcio x_3 – Ankaŭ: abrupta, nekontinua. Vidu ankaŭ {spaji}, {vitci}, {vlile}.

sumji [suj] x_1 estas matematika sumo/rezulto/totalo de x_2 plus x_3 – Vidu ankaŭ {jmina}, {jalge}, {mulno}, {pilji}.

sumne x_1 (spertanto) flaras (transitiva verbo) x_2 -on; x_2 odoras por observanto x_1 – Vidu ankaŭ {nazbi}, {panci}, {cpina}, {ganse}, {zgana}.

sumti [sum su'i] x_1 estas argumento de predikato/funkcio x_2 plenigante loko x_3 (tipo/nombro) – ($\$x_1$ % kaj $\$x_2$ % estas tekstoj); Vidu ankaŭ {bridi}, {darlu}, {gismu}.

sunga [sug] x_1 estas kvanto da ajlo [bulbo] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {stagi}.

sunla [sul] x_1 estas kvanto da/farita el/konsistas el lano [prema krispa haro] el besto/speco/fonto x_2 – Vidu ankaŭ {kosta}, {kumte}, {lanme}, {kanba}, {bukpu}, {kerfa}.

surla [sur] x_1 malstreĉiĝas/ripozas estante/farante x_2 -on (ago) – Vidu ankaŭ {dunku}, {tatpi}, {cando}, {vreta}.

sutra [sut] x_1 estas rapida/hastas farante/estante/kaŭzante x_2 -on (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {masno}.

tabno [tab] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el karbono/karbo/grafito/[diamanto](C); x_1 estas organika – Vidu ankaŭ {kolme}.

tabra x_1 estas trumpeto/korno/korneto/trombono/klariono [metala-blova-anĉa muzikinstrumento] – Vidu ankaŭ {zgike}.

tadji x_1 [procedo] estas metodo/tekniko por fari x_2 -on (okazo) sub kondiĉoj x_3 – Ankaŭ: praktiko; stilo/maniero/konduto (= {tratadji}); modelo (= montadji, tadjymo'a, aŭ platadji, tadjypla). Vidu ankaŭ {ciste}, {pruce}, {zukte}, {pluta}, cmavo {tai}.

tadni [tad] x_1 studas x_2 -on; x_1 estas studento/lernanto/klerulo; (adjektivo:) x_1 estas klerula – Vidu ankaŭ {ckule}, {cilre}, {ctuca}.

tagji [tag] x_1 estas strikta/alĝustigita/malpufa/prema/streĉita sur x_2 laŭ dimensio/direkto x_3 je loko x_4 – Vidu ankaŭ {trati}, {jarki}, {kluza}, {rinju}.

talsa [tal] x_1 (homo) defias x_2 -on pri eco x_3 – (kp. jinga, damba, darlu, jivna, nandu por defia okazo/

situacio)

tamca x_1 estas tomato [frukto/legomo/planto] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {grute}, {stagi}.

tamji [taj] x_1 estas dikfingro [korp parto] en membro x_2 de x_3 ; [metaforo bazita sur relativa formo] – Polekso (specife mana = xantamji), pieda dikfingro (= {jmatamji}). Vidu ankaŭ {degji}, {tance}, {xance}, {jamfu}.

tamne x_1 estas kuzo de x_2 laŭ ligilo/rilato x_3 ; [ne-tuja familia membro, defaŭlte sama generacio] – Probable preferinda por metaforaj gefratoj (super bruna). Vidu ankaŭ {dzena}, {fanti}, {mensi}, {bruna}, {tunba}.

tanbo [ta'o] x_1 estas tabulo [3-dimensia longa plata rektangulo] el materialo x_2 – Vidu ankaŭ {bliku}, {kubli}.

tance [tac] x_1 estas (la) lango [korp parto] de x_2 ; (metafore: simila al nazbi, tamji, degji) – Vidu ankaŭ {moku}, {bangu}, {nazbi}, {tamji}, {degji}.

tanjo x_1 estas la trigonometria tangento de angulo/arkotangento x_2 – Vidu ankaŭ {sinso}.

tanko x_1 estas kvanto da tabako [folio] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {sigja}, {marna}.

tanru [tau] x_1 estas binara metaforo formita per x_2 modifanta x_3 -on, kun signifo x_4 en uzo/instanco x_5 – ($\$x_2\$$ kaj $\$x_3\$$ ambaŭ estas tekstoj aŭ ambaŭ konceptoj si'o) Vidu ankaŭ {gismu}, {smuni}.

tansi [tas] x_1 estas pato/pelvo/baseno/kuvo/tino, malprofunda ujo por enhavo x_2 , el materialo/eco x_3 – Vidu ankaŭ {baktu}, {palne}, {palta}, {patxu}, kabri por pelvo kutime levita por {uzo}, {botpi}.

tanxe [tax ta'e] x_1 estas skatolo/kofro/kesto por enhavo x_2 , kaj el materialo x_3 – Vidu ankaŭ {bakfu}, {botpi}, {cutne}, {dacru}.

tapla x_1 estas plato/kahelo/tegolo/bloko [formo] el materialo x_2 , formo x_3 , diko x_4 – Plato estas 3-dimensia objekto, relative unuforma kaj signifa en la 3a dimensio, sed sufiĉe maldika por ke ĝia formo en la ceteraj du dimensioj estu signifa trajto; 'cityblock' koncepte estas plato; poligono (= taplytai aŭ kardytai - formita kiel proksimume-2-dimensia bloko, liĵ-clupa - maŝo konsistiĝanta el linioj). (kp. bliku, kubli, matci; karda, por kiu la 3a dimensio estas negrava, bliku, kurfa, matci, plita, tarmi)

tarbi x_1 estas embrio/zigoto/feto/fekundigita ovo kun patrino x_2 , kaj patro x_3 – Vidu ankaŭ {gutru}, {mamta}, {patfu}, {sovda}, {rorci}, {tsiju}, {grute}.

tarci [tar] x_1 estas stelo/suno kun stelaj ecoj x_2 – Vidu ankaŭ {solri}, {tsani}.

tarla x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el gudo/asfalto el fonto x_2 – (kp. kolme, peŝu, snipa)

tarmi [tam tai] x_1 [idealo] estas la koncepta formo de objekto/abstraktaĵo/manifestaĵo x_2 – Ankaŭ: desegno/sablono; $\$x_1\$$ estas la matematika aŭ teoria ideala formo, dum $\$x_2\$$ estas objekto/okazo manifestanta tiun formon; ekz. cirkla/cirklo-forma (= {cukseltai}) vs. cirklo (=cuktai, dum sola cukla estas ambigua); modelo (= {ci'ersaptai}, {saptai}, {ci'ersmitai}, {smitai}). (kp. nejni, morna; te marji por fizika formo, tapla, bliku, kubli, kurfa, cukla, mapti, morna, sarlu)

tarti [tra] x_1 kondutas sin en maniero x_2 (okazo/eco) sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {cnano}, {frati}, {tcaci}, {cilce}, {jikca}, {marde}.

taske x_1 soifas por x_2 ; x_1 bezonas/volas trinkaĵon/fluajon/lubrikaĵon x_2 – Vidu ankaŭ {nitcu}, {djica}, {xagji}, {pinxe}.

tatpi [ta'i] x_1 estas laca pro peno/situacio x_2 (okazo); x_1 bezonas/volas ripozi – Vidu ankaŭ {cikna}, {sipna}, {surla}.

tatru [tat] x_1 estas mamo [korp parto] de x_2 ; [metafore: elstaraĵo liveranta likvaĵo] – Mampinto (= {tatyji'o}). Vidu ankaŭ {ladru}, {mabru}.

tavla [tav ta'a] x_1 parolas al x_2 pri temo x_3 en lingvo x_4 – Ne limigita al voĉa parolo, sed tio estas implicita de $\$x_4\$$ sen konteksto pri alia konversacir- imedo (uzu je cusku, casnu, skicu, ciksi por pli malforta implico de voĉa komunikado); konversacii/diskuti/babili(=simta'a,simsku,vricysimta'a por konversacio ne klare limigita per temo). Vidu ankaŭ {bacru}, cusku por efektiva {esprimo}, {casnu}, {darlu}, {skicu}, {ciksi}, {bangu}.

taxfu [taf ta'u] x_1 estas vestaĵo/kostumo por vestado de x_2 (sekso/speco/korp parto) kun funkcio x_3 – Ankaŭ: $\$x_2\$$ povas porti/portas $\$x_1\$$ -on; rilatas al io destinita kiel vesto, ne al io nur okaze portita (tio ne nepre estas tiel por dasni). Vidu ankaŭ {creka}, {cutci}, daski,dasni,gluta,{kosta}, mapku,{palku}, {pastu}, {skaci}, {smoka}, {lunbe}.

ta [taz] pro-sumti: tiu/tio/tie; demonstrativo; indikas aĵon/lokon proksiman de la alparolato

tcaci [cac] x_1 estas kutimo/[rito/rutino] de x_2 sub kondiĉoj x_3 – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas kutima/ordinara. Vidu ankaŭ {fadni}, {kampu}, {lakne}, {jinzi}, {ckaji}, {cnano}, {tarti}, {ritli}, {javni}, {zekri}.

tcadu [tca] x_1 estas urbo de metropolo x_2 , en politika unuo x_3 , servanta postregionon/regionon x_4 – Vidu ankaŭ {jarbu}, {nurma}, {cecmu}, {jarbu}.

tcana x_1 estas stacio/nodo de/en transporta/komunikada/distribua sistemo/retaĵo x_2 – $\$x_2\$$ povas esti reprezentita per aro de veturiloj de sistemo. Vidu ankaŭ {dargu}, {litru}, {pluta}, {trene}, {ciste}, ve {mrilu}, {tivni}, {cradi}, ve {benji}, {fonxa}, {dikca}, {fatri}.

tcati x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el teo infuzita el folioj x_2 – Vidu ankaŭ {ckafi}.

tcena [ten] x_1 streĉiĝas/etendiĝas/sterniĝas en amplekson x_2 laŭ dimensio x_3 ekde malstreĉa amplekso x_4 – Vidu ankaŭ {kuspe}, {pruni}, {preja}, {ranji}, {trati}.

tcica [tic] x_1 (okazo/sperto) trompas/misgvidas/erarigas/miskondukas x_2 -on en x_3 -on (okazo/stato) – Agenta trompado (= {ticygau}, {ticyzu'e}); $\$x_3\$$ povus esti ago aŭ kredo de $\$x_2\$$; difekta intenco aŭ rezulto ne implicita (= malticyzu'e por tia difekta {intenco}); memtrompi (=sezytcica); trompi en misgvidan agon (= {ticyxlu}); trompita kredo (= {tickri}); mensogi/diri malveron (= {ticysku}, {jifsku}), blanka mensogo (= {zanticysku}). Vidu ankaŭ {stace}, {xlura}, {stidi}, {kajde}.

tcidu [tid] x_1 [aganto] legas x_2 -on [teksto] de surfaco/dokumento/legaĵo x_3 ; x_1 estas leganto – Vidu ankaŭ {ciska}, {cukta}, {karni}.

tcika x_1 [horoj, minutoj, sekundoj] estas la horo de stato/okazo x_2 en tago x_3 ĉe loko x_4 – (tempaj unuoj en $\$x_1\$$ estas specifitaj kiel nombroj apartigitaj per pi'e); Vidu ankaŭ cmavo {ti'u}, {cacra}, {cerni}, {detri}, {donri}, {djedi}, junla,nicte,mentu,{snidu}, temci,{vanci}, {dirba}, {mokca}.

tcila [til] x_1 estas detalo/trajto/apartaĵo de x_2 – Vidu ankaŭ {diklo}, {steci}.

tcima [tim ti'a] x_1 estas vetero ĉe loko/regiono x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas meteorologa – Klimato (= {citsyti'a}, {timymo'a}). Vidu ankaŭ {brife}, {bumru}, {carvi}, {dilnu}, {bratu}.

tcini x_1 [stato/eco] estas stato/situacio/kondiĉo/konjunkturo/pozicio/cirkonstanco de x_2 – Karakterizaj ecoj aŭ ĉirkaŭaĵo de objekto/okazo/procedo etapo aŭ stato kiuj estas tipe/potencie nur portempaj. Vidu ankaŭ {stuzi}, {zvati}, {vanbi}, ve {pruce}, {ckaji}, {zasni}.

tcita x_1 estas etikedo de x_2 montranta informon x_3 – Vidu ankaŭ {sinxa}, {cmene}, {judri}.

temci [tem tei] x_1 estas tempodaŭro/intervalo/periodo/[forpasita tempo] ekde tempo/okazo x_2 ĝis tempo/okazo x_3 – Ankaŭ: aĝo/forpasita tempo (= {niltei}). Vidu ankaŭ {cacra}, {cedra}, {citsi}, {ranji}, {tcika}, {junla}, {renvi}.

tenfa [tef] x_1 estas la eksponencialo de bazo x_2 altigata ĝis potenco/eksponento x_3 – Vidu ankaŭ {dugri}.

tengu [teg te'u] x_1 (eco-ka) estas tekseco de x_2 – Vidu ankaŭ {rufsu}, {xutla}.

terdi [ted] x_1 estas la tero/hejma planedo de raso x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas tera – (kp. lunra, plini, solri, kensa, tsani; dertu por grundo, koto, krom kiam uzita por esprimi fizika relativa referenckadro Ekz. sur la grundo, la grundo sub niaj piedoj. tsani)

terpa [tep te'a] x_1 timas x_2 -on (okazo/tu'a objekto) – Ankaŭ: $\$x_1\$$ sentas teruron pri $\$x_2\$$; $\$x_2-$ 2\$ estas timiga/teruriga al $\$x_1\$$ (= selte'a por reordigi {lokojn}). Vidu ankaŭ {snura}, {xalni}, {xanka}, {virnu}.

terto [tet] x_1 estas biliono [$1x_10^{**12}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, xatsi,xecto, xexo,zepti,zetro)

te [ter] 3-a revicigo; interŝanĝas 1-an/3-an lokojn
tigni [tig] x_1 prezentas x_2 -on [prezento] antaŭ publiko x_3 – Vidu ankaŭ {jarco}.

tikpa [tip] x_1 piedfrapas x_2 -on je loko x_3 , per piedo x_4 – Vidu ankaŭ {tunta}, {darxi}.

tilju [tij] x_1 estas peza en maso/pezo laŭ normo x_2 – (kp. linto; carmi, se junri por metaforo, bunda, junta)

tinbe [tib] x_1 obeas/sekvas ordonon/regulon x_2 faritan de x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas obeema – Vidu ankaŭ {minde}, {lacri}, {javni}, {flalu}, {zekri}.

tinci x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el stano (Sn); [metafore: malmultekosta aŭ falsa metalo] – Vidu ankaŭ {gunma}, {lante}, {boxfo}, {cnisa}, {jinme}.

tinga x_1 estas rigida/nefleksebla/rezista en direkto x_2 kontraŭ forto x_3 sub kondiĉoj x_4 – Ankaŭ kelkfoje: firma, malmola; ne limigita al fizikaj fortoj; ekz. mensa rigideco. Vidu ankaŭ {bapli}, {jdari}, {nandu}, {torni}, {trati}, {xarnu}, {danre}, {stodi}.

tirna [tin] x_1 aŭdas x_2 -on kontraŭ fono/bruo x_3 ; x_2 estas aŭdebla; (adjektivo:) x_1 estas aŭda – Vidu ankaŭ {kerlo}, {sance}, {smaji}, {savru}, {voksa}, {ganse}, {zgana}.

tirse [tir] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el fero (Fe); [metafore: forta, daŭranta, malbriliga] – Vidu ankaŭ {jinme}, {gasta}, {molki}.

tirxu x_1 estas tigro/leopardo/jaguaro de speco/raso x_2 kun felaj strioj/makuloj x_3 – Granda kato rekonita

per la markoj, metafore: strioj, tigraj markoj. Vidu ankaŭ {mlatu}.

tisna [tis] x_1 (objekto) pleniĝas/remburiĝas/pufiĝas/ŝveliĝas per materialo x_2 ; x_2 verŝiĝas en x_1 -on – Implicas ke ioma grado de pleniĝo rezultos; agenta pleniĝo (= {tisyse'a}, {tisygau}, {tisyzu'e}); pufiĝi/ŝveliĝi/bloviĝi (= {gacytisna}, agenta {gacyse'a}); en-verŝi (= {liktisna}, agenta {likse'a}). (kp.culno, kunti, rinci, setca)

titla [tit] x_1 estas dolĉa/sukera por observanto x_2 – Vidu ankaŭ {sakta}, {slari}, {kurki}.

tivni [tiv] x_1 brodkastas/elsendas televidan programon x_2 per medio/stacio/kanalo x_3 al televidilo x_4 – Ankaŭ: \$x_1\$ estas brodkastanto; \$x_2\$ programo (kolektivaĵo), programero/spektaklo (ind.). Vidu ankaŭ {cradi}, {skina}, {vidni}, {benji}, {tcana}.

tixnu [tix ti'u] x_1 estas filino de patro/patrino/gepatroj x_2 ; [ne nepre biologiaj] – Vidu ankaŭ {bersa}, {panzi}.

ti [tif] pro-sumti: ĉi tiu/tio/tie; demonstrativo; indikas aĵon/lokon proksiman de la parolanto

to'e [tol to'e] skala negilo: kontraŭo, mal- – Vidu ankaŭ {dukti}, {natfe}, cmavo {na'e}, {no'e}.

toknu [tok] x_1 estas forno [enfermaĵo por varmigi sian enhavon] por baki/varmigi/sekigi x_2 -on – Vidu ankaŭ {nanba}.

toldi [tod] x_1 estas papilio/tineo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cinki}.

tonga [tog to'a] x_1 estas tono/noto de frekvenco/piĉo x_2 el fonto x_3 – Vidu ankaŭ {rilti}, {zgike}, {janbe}, {siclu}.

tordu [tor to'u] x_1 estas mallonga laŭ dimensio/direkto x_2 (defaŭlte plej longa dimensio) laŭ mezurnormo x_3 – Vidu ankaŭ {cmalu}, {jarki}, {caxno}, {cinla}, {clani}.

torni [ton to'i] x_1 tordiĝas sub pezo/forto/tordiĝo x_2 – Vidu ankaŭ {tinsa}, {trati}.

traji [rai] x_1 estas superlativa en eco x_2 (ka), la x_3 -a ekstremo (defaŭlte ka zmadu) inter aro/amplekso x_4 – Ankaŭ: \$x_1\$ estas plej \$x_3\$-a en \$x_2\$ inter \$x_4\$; \$x_1\$ estas la \$x_3\$-a ekstremo de \$x_4\$; \$x_1\$ estas ekstrema; \$x_1\$ estas simple \$x_3\$. (kp. cmavo rai, jimte, milxe, mutce, rimarku kontrasto kun milxe kaj mutce anstataŭ kun mleca kaj zmadu, kiu estas valoroj por \$x_3\$, banli, curve, fanmo, krasi, manfo, prane)

trano x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el nitrogeno/amoniako/nitrato – Vidu ankaŭ {vacri}.

trati x_1 estas streĉita en direkto x_2 – Vidu ankaŭ {tinsa}, {torni}, {tagji}, {tcena}, {kluza}.

trene [ren re'e] x_1 estas trajno [veturilo] kun vagonoj/unuoj x_2 por reloj/sistemo/fervojo x_3 , pelita de x_4 – Rela veturilo aŭ trajno de veturiloj; ankaŭ metroo (tu'unre'e), rulportilo, tramvojo (= {lajre'e}), roller coaster; monorelo (= {dadre'e}); kablo-vagono, ĉiel-vagono, ski-levo (= {cildadre'e}). (kp.tcana)

tricu [ric] x_1 estas arbo de speco/kultivo x_2 – Vidu ankaŭ {cindu}, {ckunu}, {pezli}, {mudri}, {spati}.

trina [tri] x_1 altiras/allogas x_2 -on (homo/okazo) per eco/kvalito x_3 (ka) – Ankaŭ: \$x_1\$ estas alloga por \$x_2\$. Vidu ankaŭ {djica}, {nelci}, {rigni}, {xlura}, {maks}.

trixe [rix ti'e] x_1 estas malantaŭ x_2 kiu frontas al/en referenckadro x_3 – Ankaŭ: \$x_3\$ estas la normo pri orientiĝo por \$x_2\$; spino (= {rixybo'u}, {rixybo'ukamju}). Vidu ankaŭ {crane}, {rebla}, {mlana}, {pritu}, {zunle}.

troci [toc toi] x_1 provas/klopodas/penas fari/atingi x_2 -on (okazo/stato/eco) per ago/metodo x_3 – Ankaŭ: eksperimenti. Vidu ankaŭ {fliba}, {snada}, {cipra}.

tsakura x_1 estas sakuro de speco/raso x_2 . – Vidu ankaŭ {xrula}, {mudri}, {tricu}.

tsali [tsa] x_1 estas forta/potenco/[rezista/firma] en eco/kvalito x_2 (ka) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {ralci}, {ruble}, {carmi}, {vlipa}.

tsani [tan] x_1 estas amplekso de ĉielo ĉe loko x_2 ; [ĉiela] 4h 88 (kp. gapru, kensa, tarsi, terdi –)

tsapi x_1 estas spico/kondimento kaŭzanta guston/efikon x_2 (okazo/eco) – Ankaŭ: \$x_1\$ gustigas \$x_2\$ (tu'a). Vidu ankaŭ {vrusi}.

tsiju [tsi] x_1 estas semo(j)/sporo(j) [korporparto] de organismo x_2 por produkti idojn x_3 – Ankaŭ: ĝerma ĉelo; implicas efektiva potencialo por memevoluo; semoj ĝenerale enhavas embrion kaj nutraĵon, kaj do inkluzivus fekundigitan ovon. Vidu ankaŭ {tarbi}, {demb}i, {grute}, {jbari}, {sombo}, {spati}, {sovda}.

tsina [sin] x_1 estas estrado/scenejo/platformo/kajo/[eŝafodo] ĉe x_2 subtenanta x_3 -on, el materialo x_4 – 0 \$x_3\$ objekto/okazo. Vidu ankaŭ {greku}, {jubme}.

tubnu [tu'u] x_1 estas tubo/kava cilindro [formo] el materialo x_2 , kavo el materialo x_3 – Ankaŭ: maniko, ŝtrumpo. Vidu ankaŭ {kevna}, {canlu}.

tugni [tug tu'i] x_1 [homo] konsentas kun homo(j)/pozicio/flanko x_2 ke x_3 (du'u) estas vera pri afero x_4 – Vidu ankaŭ {sarxe}, {mapti}, {darlu}, {natfe}, {panpi}, {sarji}.

tují [túj] x_1 estas tulipo (difinita per florformo) de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {spati}.

tumla [tum tu'a] x_1 estas tereno/terspaco/amplekso de tera supraĵo en loko x_2 ; x_1 estas tereno – (kp. vacri, xamsi; tuta, kiu ne nepre estas tera, gugde, xamsi)

tunba [tub] x_1 estas gefrato de x_2 laŭ ligilo/normo/gepatro(j) x_3 – Vidu ankaŭ {bruna}, {mensi}, {tamne}.

tunka [tuk] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el kupro (Cu); [metafore: ruĝeca, elektra kondukilo] – Vidu ankaŭ {jinne}, {lastu}, {ransu}.

tunlo [tul tu'o] x_1 glutas – (\$x_1\$ engutas Manĝaĝon/trinkaĵon. \$x_2\$ (= tulpinxe, tulcti, ctitu'o (la lastaj du estas pli ĝeneralaj - por manĝaĵo aŭ trinkaĵo); engluti/malaperigi en si (= {galxycti}, {galxynerbi'o}, {galxygre}); Vidu ankaŭ {citka}, {pinxe}, {galxe}.

tunta [tun] x_1 (objekto, ĝenerale pinta) pikas/pikfrapas/pintpuŝas x_2 -on (spertanto) – Agenta (= {tungau}, {tunzu'e}). Vidu ankaŭ {balre}, {dakfu}, {darxi}, {fanza}, {jicla}, {katna}, {tikpa}.

tuple [tup tu'e] x_1 estas kruro [korporparto] de x_2 ; [metafore: subtenanta branĉo] – Vidu ankaŭ {stani}, {zbepi}, {jamfu}, {jimca}, {sanli}.

turni [tru] x_1 regas super popolo/teritorio/kampo/subuloj x_2 – \$x_2\$ ne nepre estas kompleta specifo de la regataro; regni/regi (= {noltru}); reĝo/reĝino/suvereno (= {nolraitru}); pura demokratio (= {roltrusi'o}), reprezenta demokratio (= {rolka'itrusi'o}), vicreĝo (= {ka'itru}), pura komunismo (=guntrusi'o), direktoraro, direktkomitato (= {trukamni}); registaro (= trugunma, trugri (emfazo de la membroj), truci'e (emfazo de la organizo)). Vidu ankaŭ {catni}, {minde}, {tutra}, {jecta}, {gugde}, {ponse}, {jitro}.

tutci [tci] x_1 estas ilo/rimedo/instrumento uzita por fari x_2 -on; [formo determinas funkcion] – (kp. cabra, minji, se pilno, zukte, sazri, basic tool types: salpo, pulni, cfine, klupe, jendu, xislu, vraga; utensils: forca, smuci, dakfu; specifics: balre, mruli, cinza, garna, pijne, pambe, canpa, pilno, vraga)

tutra [tut] x_1 estas teritorio/kampo/spaco de/apartena al/regita de x_2 – Vidu ankaŭ {catni}, {turni}, {jecta}, {gugde}, {ponse}, {steci}, {tumla}.

tu [tuf] pro-sumti: tiu/tio/tie for; demonstrativo; indikas ion for de kaj parolanto kaj alparolato

vacri [var] x_1 estas kvanto da aero/ĝenerale gasa atmosfero de planedo x_2 , de konsisto enhavanta x_3 -on – (kp. gapci, kijno, trano, tumla, vaŝu, xamsi)

vajni [vaj vai] x_1 (objekto/okazo) estas grava/signifa por x_2 (homo/okazo) laŭ aspekto/pro kialo x_3 (nu/ka) – Vidu ankaŭ {banli}, {ralju}, {vamji}, {dirba}, {kargu}, {pajni}.

valsi [val vla] x_1 estas vorto signiganta/kaŭzanta x_2 -on en lingvo x_3 ; (adjektivo: x_1 estas leksikona/vorta) – Vidu ankaŭ {slaka}, {bangu}, {cmavo}, {cmene}, {gismu}, {jufra}, {rafsi}, {smuni}.

vamji [vam va'i] x_1 (ni) estas la valoro de x_2 [valoraĵo(j)] por x_3 por uzo/takso x_4 – Ankaŭ: \$x_2\$ valoras \$x_1\$-on al \$x_3\$; (por homa \$x_2\$:) \$x_2\$ meritas (unu senco), (adjektivo:) \$x_2\$ estas inda (= selva'i por reordigitaj {lokoj}); meriti rekompenco (= {nemselva'i}); ricevi meritan rekompenco (= {vamselne'u}); \$x_2\$ povas esti specifa objekto, varo, okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posyva'i}, posyselva'i por neambigua {semantiko}). (kp. jdima, jerna, vecnu, dirba, janta, kargu, pleji; see note at jdima on cost/price/value distinction, vajni)

vamtu [vat] x_1 vomas/elĵetas el si x_2 -on; [perforta] digesta elĵeto – (\$x_2\$ estas negasa); Vidu ankaŭ {rigni}, {jetce}, {kafke}, {sputu}.

vanbi [vab] x_1 (ind./mass) estas parto de medio/ĉirkaŭaĵo/konteksto de x_2 – Vidu ankaŭ cmavo {va'o}, {sruri}, {jibni}, {jbini}, {ferti}, {tcini}.

vanci [vac] x_1 estas vespero [de fin-de-laboro ĝis dormo tipa por loko] de tago x_2 en loko x_3 – ĉi tiu vespero (= {cabvanci}); morgaŭa vespero (= {bavlamvanci}); hieraŭa vespero (= {prulamvanci}). Vidu ankaŭ {cerni}, {murse}, {tcika}.

vanju [van] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el vino el frukto/vinberoj x_2 – Vidu ankaŭ {barja}, {birje}, {xalka}, {jikru}, {fusra}.

vasru [vas vau] x_1 enhavas/entenas/enfermas enhavon x_2 interne; x_1 estas vazo enhavanta x_2 -on – (ankaŭ: ricevi, ujo; ne nepre kompleta enhavado; \$x_2\$ estas Entenita. en \$x_1\$ (= selvau por reordigitaj {lokoj})); Vidu ankaŭ {bartu}, {jbini}, {nenri}, {zvati}, {cpaŝa}, {botpi}, {lanka}.

va [vaz] loka distanco: meza distanco; tie

ve'e [ve'e] loka intervalo: ĉie, la tuta spaco (rafsi reprezentas ian ajn spacan intervalon) – at 0

vecnu [ven ve'u] x_1 [vendanto] vendas x_2 -on [varo/servo/komercaĵo] al aĉetanto x_3 por kvanto/kosto/elspezo x_4 – \$x_1\$ estas vendisto; \$x_3\$ aĉetas \$x_2\$-on de \$x_1\$ (= terve'u por reordigitaj {termoj}); \$x_4\$ estas la prezo de \$x_2\$ por \$x_3\$ (= volve'u por reordigitaj {termoj}); por vendado (= {fitselve'u},

{selvenfriti}); \$x_2\$ povas esti specifa objekto, varo, okazo, aŭ eco; pedante, por objektoj/varoj, ĉi tio estas sumti-levado el posedo de la objekto/varo (= {posyve'u}, posyselve'u por neambigua {semantiko}). (kp. canja, dunda, janta, pleji, jerna, kargu, prali, zarci, vamji, jdimaj; see note at jdimaj on cost/price/value distinction, fepni, friti, jerna, rupnu)

venfu [vef] x_1 venĝas/reprezas kontraŭ x_2 (homo) pro malbono x_3 (nu) per venĝo x_4 (nu) – Vidu ankaŭ {sfasa}, {cnemu}.

vensa [ves] x_1 estas printempo [varmiĝanta sezono] de jaro x_2 en loko x_3 ; (adjektivo:) x_1 estas printempa – Vidu ankaŭ {citsi}, {crisa}, {critu}, {dunra}.

verba [ver ve'a] x_1 estas infano/junulo [juna homo] de aĝo x_2 , nematura laŭ normo x_3 – Ne nepre homa. Vidu ankaŭ {cifnu}, {makcu}, {citno}, {panzi}, {nanla}, {nixli}, se {rirni}, {bersa}.

ve [vel] 4-a revicigo; interŝanĝas 1-an/4-an lokojn

vibna [vib] x_1 estas (la) vagino [korporparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {cinse}, {gletu}, {pinji}, {plibu}, {vlagi}, {mabla}.

vidni x_1 estas ekrano/videomonitoro/katodradia tubo [maŝino] plenumanta funkcion x_2 – Vidu ankaŭ {skina}, ve {tivni}.

vidru [vir] x_1 estas viruso de speco/raso/difina eco x_2 kapabla infekti x_3 -on – Vidu ankaŭ {jurme}.

vifne [vif] (adjektivo:) x_1 estas freŝa/bonstata – Vidu ankaŭ {fusra}.

vikmi [vim vi'i] x_1 [korpo] ekskrecias forĵetaĵon x_2 el fonto x_3 per rimedo/tra vojo x_4 – Vidu ankaŭ {cigla}, {kalci}, {pinca}, {xasne}.

viknu [vik] x_1 estas viskoza sub kondiĉoj x_2 – Vidu ankaŭ {denmi}, {snipa}.

vimcu [vic vi'u] x_1 deprenas/forigas/subtrahas x_2 -on el x_3 kun rezulto/restaĵo x_4 – Ankaŭ: alproprigi, konfiski; forproprigo estas esenca. Vidu ankaŭ {lebna}, {muvdu}, {cpacu}, {canci}, {cliva}, {jdika}.

vindu [vid] x_1 estas venena/toksa por x_2 – Vidu ankaŭ {since}.

vinji [vij] x_1 estas avio/aviadilo [flugveturilo] por porti pasaĝerojn/kargon x_2 , pelita de x_3 – Vidu ankaŭ {vofli}, {sabnu}.

vipsi [vip] x_1 estas vic-/subulo laŭ aspekto [aŭ organizaĵa principo] x_2 (ka) de ĉef-/superulo x_3 – Vidu ankaŭ {krati}, {sidju}.

virnu [vri] x_1 estas brava/sentima/kuraĝa en ago x_2 (okazo) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {terpa}, {darsi}.

viska [vis vi'a] x_1 vidas/vide perceptas x_2 -on sub kondiĉoj x_3 – \$x_3\$ povas inkluzivi ĉirkaŭan lumigon, fonon, ktp. kio povas influi al tio, kion oni perceptas; rimarku ke esperanta "vidi" povas signifigi "kompreni, koni". (kp. catlu, jvinu, kanla, minra, simlu, djuno, jimpe, zgana, ganse)

vitci [vit] x_1 estas neregula/okaza/intermita en eco/action/aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {ranji}, {rufsu}, {suksa}.

vitke [vi'e] x_1 estas gasto/vizitanto de x_2 je loko/okazo x_3 ; x_1 vizitas x_2 -on/ x_3 -on – Vidu ankaŭ {friti}, {klama}, {zasni}, {xabju}, {zvati}.

vitno [vi'o] x_1 estas porĉiama/konstanta/daŭra/[eterna] en eco x_2 (ka) laŭ normo x_3 [tempodaŭro/atendanto] – Vidu ankaŭ {stodi}, {cimni}, {zasni}, {manfo}, {stali}.

vi [viz] loka distanco: mallonga distanco; ĉi tie – Vidu ankaŭ {stuzi}, {zvati}, {jibni}.

vlagi [lag] x_1 estas (la) vulvo [korporparto] de x_2 – Vidu ankaŭ {cinse}, {gletu}, {pinji}, {plibu}, {vibna}, {mabla}.

vlile [vil] x_1 estas perforta okazo/stato/ago – Vidu ankaŭ {suksa}, {jursa}.

vlina x_1 estas logika disjunkcio/alternio, asertanta ke x_2 (du'u) kaj/aŭ x_3 (du'u) estas veraj – Vidu ankaŭ {kanxe}, cmavo {a}, {ja}, {gi'a}, {gu'a}.

vlipa [vli] x_1 havas potencon por kaŭzi x_2 -on sub kondiĉoj x_3 ; x_1 estas potenca laŭ aspekto x_2 sub x_3 – Ankaŭ: havas region. Vidu ankaŭ {tsali}, {jitra}, {ruble}.

vofli [vol voi] x_1 flugas [en aero/atmosfero] per leva/pela rimedo x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}, {klama}, {vinji}.

voksa [vok vo'a] x_1 estas voĉo/parolsono de individuo x_2 – Vidu ankaŭ {sance}, {tirna}, {bacru}.

△ **volve** x_1 revenas al x_2 el x_3 ; x_1 movas reen al x_2 el x_3 . – Rigardu ankaŭ {volvygau} - 'redoni', {benji}, {krefu}, {rapli}, {rinka}.

volvygau x_1 (aganto) redonas x_2 -on al elira/antaŭa stato x_3 elde x_4 ; x_2 revenas/reiras al x_3 de x_4 – x_3 povas esti loko aŭ homo aŭ okazo/situacio; tiu lasta povas ankaŭ esti esprimata per {krefu} aŭ {rapli} kaj kaŭzativo kiel {rinka}/{rikygau}). Vidu ankaŭ {benji}, {krefu}, {rapli}, {rinka}.

vorme [vor vro] x_1 estas pordo/enirejo inter x_2 kaj x_3 de strukturo x_4 – Rimarku: emfazo sur vojeco; solida pordo (= vrogai/vrobi'u/vrozu'itci). Vidu ankaŭ {canko}, {ganlo}, {kalri}, {murta}, {pagre}, {bitmu}, {kuspe}.

vo [von] cifero/nombro: 4 (cifero)

vruga [vra] x_1 estas levilo [de aparato] por fari x_2 -on [funkcio/ago], kun pivoto/apogpunkto x_3 kaj brako x_4 – Vidu ankaŭ {tutci}, {pulni}.

vreji [rej vei] x_1 estas registro de x_2 (datenoj/faktoj/du'u) pri x_3 (objekto/okazo) konservita en medio x_4 – Vidu ankaŭ {sorcu}, {datni}, {papi}.

vrete [vre] x_1 kuŝas/sin apogas/ripozas sur x_2 – Vidu ankaŭ {cpana}, {surla}, {zutse}, {ckana}, {lazni}.

vruci x_1 (set/mass/ind.) estas diversa/multspeca/sortimenta en eco x_2 (ka) – Vidu ankaŭ {klesi}, {girzu}, {frica}, {simsa}, {panra}.

vrude [vud vu'e] x_1 estas virta/sankta/[morale bona] laŭ normo x_2 – Sankta (= {cesyvu'e}). Vidu ankaŭ {palci}, {xamgu}, {marde}, {zabna}.

vrusi [vus vu'i] x_1 (ka) estas gusto de/eligita de x_2 ; x_2 gustas x_1 -e – Ankaŭ: $\$x_2\$$ gustas je spicaĵo $\$x_1\$$, $\$x_1\$$ estas spica gusto de $\$x_2\$$ (= {tsapyvu'i}); vrusi povas ampleksi la sensojn de gustumo kaj flaro, ĉar ĉi tiu lasta estas signifa parto de la gustumo. Vidu ankaŭ {kukte}, {tsapi}, {cpina}, {panci}.

vukro [vur vu'o] x_1 montras ukrainan lingvon/kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {slovo}, {softo}.

vu [vuz] loka distanco: longa distanco; tie for – Vidu ankaŭ {darno}, {cmavo {vi}}, {va}.

xa'anze x_1 estas Hansa/Hansana/apartenas al la Hansa Ligo laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {canja}, {bijgri}, {bloti}, {dotco}, {baurnudusu}.

xabju [xa'u] x_1 loĝas en loko/loĝejo/nesto/hejmo x_2 – Vidu ankaŭ {ginka}, {zdani}, {zvati}, {stuzi}, {jmive}, {stali}, {vitke}.

xadba [xab] x_1 estas precize/proksimume duono de x_2 laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {mulno}, {pagbu}.

xadni [xad] x_1 estas (la) korpo/kadavro de x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas korpa – (kp. menli, prui, sluji, mulno, cutne)

xagji x_1 estas malsata; x_1 bezonas/volas manĝon/brulaĵon/energifonton x_2 – Vidu ankaŭ {cidja}, {citka}, {djica}, {nitcu}, {taske}.

xagri x_1 estas ŝalmo/hobojo/klarneto/saksofono [anĉa muzikinstrumento] kun anĉo/langeto x_2 – Vidu ankaŭ {zgike}.

xajmi [xam] x_1 estas komika/amuza al x_2 en eco/aspekto x_3 (nu/ka); x_2 trovas x_3 -on amuza pri x_1 – Ankaŭ: $\$x_1\$$ estas komikisto (= {xampre}, xamseljibri por profesia {komikisto}). ($\$x_1\$$ povas esti homo/objekto aŭ abstraktaĵo; estu singarda pri ebla sumti-levigo); Vidu ankaŭ {bebna}, {cisma}, {cmila}, {fenki}, {zdile}.

xaksu [xak] x_1 (okazo) foruzas/konsumas/[malŝparas] x_2 -on [rimedo] – Forĵetaĵo (= feŝaksu, duŝaksu). Vidu ankaŭ {citka}, {festi}, {daspo}, {livla}, {pinxe}.

xalbo x_1 estas frivola/malserioza pri x_2 (abstraktaĵo) – Vidu ankaŭ {junri}, {linto}.

xalka [xal] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el alkoholo de tipo x_2 el fonto/procedo x_3 – Vidu ankaŭ {birje}, {jikru}, {vanju}.

xalni x_1 (homo) panikas pro krizo x_2 (okazo/stato) – Vidu ankaŭ {ckape}, {snura}, {terpa}, {xanka}.

xamgu [xag xau] x_1 (objekto/okazo) estas bona/utila/agrabla/[akceptebla] por x_2 laŭ normo x_3 – Akceptebla (= {mlixau}, {norxau}, {xaurselcru}). Vidu ankaŭ {melbi}, {xlali}, {vrude}, {zabna}.

xampo [xap xa'o] x_1 estas x_2 amperoj [metra unuo] en kurento (defaŭlte 1) laŭ normo x_3 – Vidu ankaŭ {dikca}, {flec}, {centi}, {decti}, {dekto}, {femti}, {gigdo}, {gocti}, {gotro}, {kilito}, {megdo}, {mikri}, {milti}, {nanvi}, {petso}, {picti}, {terto}, {xatsi}, {xecto}, {xexso}, {zepti}, {zetro}.

xamsi [xas] x_1 estas maro/oceano/golfo/[atmosfera] de planedo x_2 , el fluido x_3 – Ankaŭ: atmosfera (= {varxamsi}, {varsenta}). Vidu ankaŭ {daplu}, {djacu}, {lalxu}, {rirxe}, {tumla}, {vacri}, {zbani}, {ctaru}.

xance [xan xa'e] x_1 estas mano [korporparto] de x_2 ; [metafore: manipulilo] – Vidu ankaŭ {birka}, {degji}, {jitro}, {xlura}, {jamfu}, {tamji}.

xanka x_1 estas nervoza/maltrankvila/malpaciencia pri x_2 (abstraktaĵo) sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {xalni}, {terpa}, {raktu}.

xanri [xar] x_1 [koncepto] estas fantazia/imagita de x_2 – Ankaŭ: (adjektivo:) $\$x_1\$$ estas mensa (unu senco), $\$x_1\$$ estas nerealita (unu senco); spite la sinonimo, rimarku ke tio ke $\$x_2\$$ estas imagata ne implikas ke ĝi ne ekzistas en la reala mondo; la difino estas verkita tiel ke oni povas paroli pri imagitaj aferoj sen aserti ke ili vere ekzistas. Vidu ankaŭ {fatci}, {senva}, {sucta}, {zasti}, {cfika}, {dacti}, {menli}, {sidbo}.

xanto x_1 estas elefanto de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {mabru}, {barda}.

xarci [xac xa'i] x_1 estas armilo por uzi kontraŭ x_2 fare de x_3 – Kanono (= {celxa'i}). Vidu ankaŭ {jenmi}, {sonci}, {catra}.

xarju [xaj] x_1 estas porko/apro de speco/raso x_2 – Porkino (= {fetxarju}), virporko (= {nakxarju}), porkaĵo (= {xajre'u}), porkido (= {citxarju}). Vidu ankaŭ {mabru}, {cange}.

xarnu x_1 estas obstina/vole kontraŭanta/rezistanta x_2 -on pri x_3 (okazo/stato) – $\$x_2\$$ povas esti homo, stato aŭ kondiĉo, aŭ forto; la esenco estas vola rezisto. Vidu ankaŭ {tinsa}, {pante}, {bapli}, {fapro}.

xasli x_1 estas azeno de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {xirma}, {kumte}.

xasne x_1 estas ŝvito el korpo x_2 , ekskreĉiita de glando/organo x_3 – Vidu ankaŭ {pinca}, {vikmi}, {cigla}.

xatra [xa'a] x_1 estas letero/[mesaĝo] por celita(j) ricevanto(j) x_2 de aŭtoro x_3 kun enhavo x_4 – (kp. notci, kiu has places in a different order; la emphasis in xatra estas on la communication inter author kaj recipient, kaj not la content, kiu in a letter may not easily be categorized to a 'subject'; ciska, mrilu, papri)

xatsi [xat] x_1 estas trilionono [$1x_10^{**18}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xecti, xecto, xexso, zepti, zetro)

xazdo [xaz zdo] x_1 montras azian kulturon/naciecon/geografion laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {polno}, {friko}, {jungo}, {rusko}, {ropno}.

xa [xav] cifero/nombro: 6 (cifero)

xebni [xen xei] x_1 malamas/malestimas x_2 -on (objekto/abstraktaĵo) – Vidu ankaŭ {djica}, {nitcu}, {rigni}, {prami}, {nelci}.

xebro [xeb bro] x_1 montras hebrean/judan/izraelan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {filso}.

xecto [xet cto] x_1 estas cento [100; $1x_10^{**2}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xexso, zepti, zetro)

xedja [xej xe'a] x_1 estas (la) makzelo [korp parto] de x_2 – Vidu ankaŭ {stedu}.

xekri [kek xe'i] x_1 estas nigra/tre malhela [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {blabi}, {grusi}, {manku}, {skari}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {blanu}, {bunre}, {cicna}, {crino}, {narju}, {nukni}, {pelxu}, {xunre}, {zirpu}.

xelso [xes] x_1 montras grekan/helenan kulturon/naciecon/lingvon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {latmo}, {ropno}.

xendo [xed xe'o] x_1 (homo) estas afabla al x_2 en ago/konduto x_3 – Vidu ankaŭ {cinmo}, {kecti}, {pendo}, {kusru}.

xenru [xer xe'u] x_1 bedaŭras (abstraktaĵon) x_2 -on – Ankaŭ: $\$x_1\$$ sentas rimorson/memriproĉon pri $\$x_2\$$ (= {zugyxe'u}). (kp. cmavo .u'u, zungi)

xexso [xex] x_1 estas triliono [$1x_10^{**18}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, dekto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, zepti, zetro)

xe [xel] 5-a revicigo; interŝanĝas 1-an/5-an lokojn

xindo [xin] x_1 montras hindan lingvon/kulturon/religion laŭ aspekto x_2 – Defaŭlte ne inkluzivas la urduan; bharaata naciecon povas esti implicita (kiam limigita per xingu'e). Vidu ankaŭ {srito}, {xurdo}, {bengo}.

xinmo [xim] x_1 estas kvanto da inko de koloro/pigmento x_2 por skribilo x_3 – Vidu ankaŭ {penbi}.

xirma [xir xi'a] x_1 estas ĉevalo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {sufti}, {xasli}, {kumte}.

xislu [xil xi'u] x_1 estas rado [ilo] de aparato/veturilo x_2 , farita el materialoj/kun ecoj x_3 – Vidu ankaŭ {carce}, {karce}, {pulni}, {tutci}.

xispo [xip] x_1 montras hispanamerikan kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Temas pri hispanlingvaj latinamerikaj landoj, ne Brazilo/Gujano. Vidu ankaŭ {merko}, {mexno}, {spano}, {ketco}, {bemro}, {gento}.

xlali [xla] x_1 estas malbona por x_2 laŭ normo x_3 ; x_1 estas neakceptebla por x_2 – Zorge distingu malbona/neakcepteblan okazon disde malbona/neakceptebla aganto: $\$x_1\$$ faras malbone (= lenu ko'a gasnu cu xlali kaj ne ĝenerale ko'a xlali). Vidu ankaŭ {palci}, {mabla}, {xamgu}, {betri}.

xlura [xlu] x_1 (aganto) influas/logas/tentas x_2 -on fari agon/staton x_3 per influo/minaco/logo x_4 – Ankaŭ: impresi; $\$x_4\$$ estas alloga (= trivelxlu por reordigo de {lokoj}); $\$x_3\$$ povas esti jam atingita ago/stato, aŭ provo fari agon/enigi staton). ($\$x_3\$$ kaj $\$x_4\$$ ĝenerale estas okazoj aŭ statoj); Vidu ankaŭ {djica}, {mukti}, {trina}, {jitro}, {sazri}, {tcica}, {xance}, {stidi}, {kajde}, {maksi}.

xotli [xol xoi] x_1 estas hotelo/gastejo/loĝdomo en loko x_2 administrata de x_3 – Vidu ankaŭ {barja}, {gusta}.

xrabo [rab] x_1 montras araban kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {sadjo}, {semto}, {lubno}, {rakso}, {sirxo}.

xrani [xai] x_1 (okazo) vundas/difektas viktimon x_2 en eco x_3 (ka) kun rezulta vundo x_4 (stato) – Vidu ankaŭ {cortu}, {daspo}, {spofu}, {katna}, {porpi}.

xriso [xis xi'o] x_1 apartenas al la kristanan religion/kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {jegvo}, {lijda}.

xruba [xub] x_1 estas kvanto da fagopiro/rabarbo de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {spati}.

xruki [xuk] x_1 estas meleagro [manĝaĵo/birdo] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {cipni}.

xrula [rul] x_1 estas floro [korp parto] de planto/speco x_2 ; (adjektivo:) x_1 estas flora – Vidu ankaŭ {spati}.

xruti [xru] x_1 (aganto) redonas x_2 -on al elira/antaŭa stato x_3 elde x_4 ; x_2 revenas/reiras al x_3 de x_4 – ({se'ixru} por aganto reportanta sin mem al antaŭa loko/situacio: renombri lokojn en lujvo); ($\$x_3$ povas esti loko aŭ homo aŭ okazo/situacio; tiu lasta povas ankaŭ esti esprimata per {krefu} aŭ {rapli} kaj kaŭzativo kiel {rinka}/{rikygau}). Vidu ankaŭ {benji}, {krefu}, {rapli}, {rinka}.

xukmi [xum xu'i] x_1 estas instanco de sub-stanco/kemiaĵo/drogo x_2 (individuo aŭ kolektivaĵo) kun pureco x_3 – Vidu ankaŭ {curve}, {cidro}, {marna}, {nimre}.

xunre [xun xu'e] x_1 estas ruĝa/karmezina [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {nukni}, {narju}, {rozgu}, {zirpu}.

xurdo [xur xu'o] x_1 montras urduan lingvon/kulturon/naciecon laŭ aspekto x_2 – Vidu ankaŭ {kisto}, {srito}, {xindo}.

xusra [xus xu'a] x_1 (aganto) asertas/proklamas/deklaras x_2 -on (du'u) vera [uzebla por epistemologio de aŭtoritato] – Ankaŭ: $\$x_1$ diras/pretendas scii ke $\$x_2$. Vidu ankaŭ natfe kiu estas propozicia kaj {neagenta}, {nupre}.

xutla [xul] x_1 estas glata/ebena/[mola/silka] en tekseco/reguleco – Vidu ankaŭ {plita}, {rufsu}, {tengu}, {dikni}, {pinta}, {sakli}, {spali}.

za'i [zaz] abstraktilo de stato: x_1 estas kontinua stato de [bridi] – Vidu ankaŭ {zasni}, {zasti}, {tcini}.

za'o [za'o] intervala konturo de okazo: kontinuant post la kompleto; superfektivo | --> – Vidu ankaŭ {dukse}.

zabna [zan za'a] x_1 estas favora/estimiga senco de x_2 uzita de x_3 – Vidu ankaŭ {funca}, {mabla}, {xamgu}, {vrude}.

zajba [zaj] x_1 gimnastikas/faras gimnastikan ekzercon x_2 ; x_1 estas gimnastikisto – Vidu ankaŭ {sluji}, {dansu}.

zalvi [zal] x_1 [individua aŭ aro da malmolaj surfacoj] pistas/pulvorigas x_2 -on en pulvoron x_3 – Po-

vas bezoni tanru-on kun mosra. Vidu ankaŭ {daspo}, {purmo}, {marxa}, {pulle}, {canre}, {molki}.

zanru [zar zau] x_1 aprobas/favoras/apogas planon/agon x_2 (objekto/okazo) – Vidu ankaŭ cmavo {zau}, {natfe}.

zarci [zac zai] x_1 estas bazaro/maklerejo/vendejo vendanta/komercanta x_2 -on, administrita/partoprenita de x_3 3m 290 [ankaŭ: magazeno, foirejo, kooperativo, butikoj; la koncepto estas la funkcio de vendado/interŝanĝo kunigita kun loko, pli orientigita al la pli vasta koncepto de vendplaco ol la budoj/butikoj kiuj konsistigas ĝin, kvankam tiuj ne estas ekskluditaj (= zaisle); x_3 povas inkluzivi kaj posedantojn kaj klientojn en iuj merkatoj, sed plejparte rilatas nur al la partoprenantoj]; (kp. vecnu, canja, dinju, banxa –)

zargu [zag za'u] x_1 estas (la) pugo/postaĵo [korp parto] de x_2 ; [metafore: ronda surfaco, subteno] – Vidu ankaŭ {ganxo}, {mabla}.

zasni [zas] x_1 estas provizora/dumtempa/maldaŭra/efemera/ŝanĝigonta en eco x_2 laŭ normo/atendo de x_3 – Vidu ankaŭ {vitno}, {stodi}, {cenba}, {galfi}, {binxo}, {stika}, {stali}, {tcini}, {vitke}.

zasti [zat za'i] x_1 ekzistas/estas reala/efektiva por x_2 laŭ metafiziko x_3 – Vortoj uzeblaj por epistemologio tipe havas du'u-argumenton. $\$x_1$ estas fizika (unu senco). Vidu ankaŭ {fatci}, {xanri}.

zbabu [bab] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el sapo el fonto x_2 de konsisto enhavanta x_3 -on – Vidu ankaŭ {lumci}, {fonmo}.

zbani x_1 estas golfo en/de marbordo x_2 – Vidu ankaŭ {lalxu}, {xamsi}.

zbasu [zba] x_1 faras/konstruas/kunigas/fabrikas/kreas x_2 -on el materialoj/partoj/eroj x_3 – Ne uzebla por esprimi kaŭzon. Vidu ankaŭ {cupra}, {larcu}, {rutni}, {finti}, {gundi}.

zbepi [zbe] x_1 estas piedestalo/bazo/podio subtenanta x_2 -on (objekto/okazo), el materialoj/ecoj x_3 – Pallet (= {lafyzbe}). Vidu ankaŭ {jamfu}, {jicmu}, {jubme}, {tuple}, {ckana}, {cpana}, {loldi}, {sanli}.

zdani [zda] x_1 estas nesto/domo/kuŝejo/[hejmo] de/por x_2 – Hejmo (= {tercnizda}), domo (konstruaĵo) (= {zdadi'u}). Vidu ankaŭ {dinju}, {ginka}, {kumfa}, se {xabju}.

zdile [zdi] x_1 (abstraktaĵo) distras/amuzas x_2 -on pro eco/aspekto x_3 ; x_3 estas kio amuzas x_2 -on pri x_1 – (ankaŭ: $\$x_1$ plaĉe okupas $\$x_2$ -on; $\$x_1$ estas amuzaĵo/Ludo. por $\$x_2$; $\$x_2$ estas amuzita de $\$x_1$; $\$x_2$ amuziĝas farante $\$x_1$); Vidu ankaŭ {cinri}, {panka}, xajmi por {funny}, {kelci}.

ze'e [ze'e] tempa intervalo: ĉiam, la tuta tempo (rafsi reprezentas ian ajn tempan intervalon)

ze'o [zev ze'o] loka rilato/direkto; trans/pli malproksime ol...

zekri [zer zei] x_1 (okazo/stato) estas punebla krimo/[tabuo/peko] por popolo/kulturo/juĝantaro/jurio x_2 – Tabuo (= {kluzei}, {cacyzei}); peko (= {madzei}, {jdamadzei}); herezo (= {jdazei}). Vidu ankaŭ {flalu}, {sfasa}, {zungi}, {palci}, {lijda}, {pajni}, {javni}, {tcaci}, {marde}, {pulji}, {tinbe}.

zenba [zen ze'a] x_1 pliiĝas/pligrandiĝas laŭ eco x_2 en kvanto x_3 – Vidu ankaŭ {jdika}, {zmadu}, {banro}, {jmina}.

zepti [zep] x_1 estas miltrilionono [$1x_10^{**21}$] de x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, decto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zetro)

zetro [zet] x_1 estas mil trilionoj [$1x_10^{**21}$] da x_2 laŭ dimensio/aspekto x_3 (defaŭlte unuoj) – (kp. grake, mitre, snidu, stero, delno, molro, kelvo, xampo, gradu. litce, merli, centi, decti, decto, femti, gigdo, gocti, gotro, kilto, megdo, mikri, milti, nanvi, petso, picti, tertio, xatsi, xecto, xexso, zepi)

ze [ze] cifero/nombro: 7 (cifero)

zgana [zga] x_1 observas/[rimarkas]/rigardas x_2 -on per senso/rimedo x_3 sub kondiĉoj x_4 – Vidi/rigardi (= {vi'azga}); gardisto/sentinelo (= {zgaku'i}, {jdekui}). Vidu ankaŭ cmavo {ga'a}, {ganse}, {viska}, {catlu}, {tirna}, {pencu}, {sumne}, {kurji}, {canci}, {catlu}, {jarco}, {lanli}, {pinka}, {simlu}.

zgike [zgi gi'e] x_1 estas muziko ludata/produktata de x_2 (okazo) – Okazo x_2 povas esti homo ludanta instrumenton, kantanta, muzika fonto funkcia/vibranta, ktp.; instrumento (= {zgica'a}); ludi instrumenton (= {zgica'apli}, {zgiterca'a}, {selzgigau}, {selzgizu'e}); kanto (= {sagzgi}, {selsa'a}); voĉo, uzita muzike (= {zgivo'a}); komponita muziko (= {finzgi}). Vidu ankaŭ {damri}, {dansu}, {flani}, {janbe}, {jgita}, {pipno}, {rilti}, {tabra}, {tonga}, {xagri}, {siclu}.

zi'o [zil] pro-sumti: forstrekas lokon de sumti el la strukturo de selbri; ŝanĝas semantikon de selbri

zifre [zif zi'e] x_1 estas libera por fari/esti x_2 (okazo/stato) sub kondiĉoj x_3 – Ankaŭ: nelimigita, nemalhelpita, senĝena; (adjektivo:) sendependa; (adverbo:) vole, volonte, libere, laŭvole; (potential:) x_1 vole faras x_2 . Vidu ankaŭ {pinfu}, {rinju}, {bilga}, {curmi}, {kakne}, {frili}.

zinki [zin zi'i] x_1 estas kvanto da/enhavas/konsistas el zinko (Zn); [metafore: malmola metalo] – Vidu ankaŭ {jinme}.

zirpu [zir zi'u] x_1 estas purpura/violkolora [koloradjektivo] – Vidu ankaŭ {skari}, {blabi}, {xekri}, {kandi}, {carmi}, {nukni}, {blanu}, {xunre}.

zivle [ziv vle] x_1 (aganto) investas rimedojn x_2 en investo x_3 atendanta profiton x_4 (objekto(j)/okazo) – (ankaŭ: ties up/Riski/vetludi. x_1 estas investanto; x_2 estas investitaj aktivoj de x_1 ; obligacio (= {jerterve})); Vidu ankaŭ {prali}, {canja}, {jbera}, {dejni}, {ponse}.

zmadu [zma mau] x_1 estas pli ol x_2 laŭ eco/kvanto x_3 (ka/ni) en kvanto x_4 – Ankaŭ: positiva (= {nonmau}). Vidu ankaŭ cmavo {mau}, {mleca}, {zenba}, {jmina}, {bancu}, {dukse}, {traji}.

zmiku [zmi] x_1 estas aŭtomata en funkcio x_2 sub kondiĉoj x_3 – Vidu ankaŭ {macnu}.

zo'a [zon zo'a] loka rilato/direkto; preter/pasante laŭ ... – Vidu ankaŭ {pencu}, {tanjo}.

zo'i [zor zo'i] loka rilato/direkto; maltrans/pli malproksime ol ... – Vidu ankaŭ {nenri}, {setca}.

zu'o [zum] abstraktilo de ago: x_1 estas ago de [bridi] fare de x_2 – Vidu ankaŭ {zukte}.

zukte [zuk zu'e] x_1 estas vola estulo faranta agon x_2 kun celo x_3 – Ankaŭ: entrepreni, fari; agenta kaŭzo kun volo/celo. Vidu ankaŭ cmavo {zu'e}, {bapli}, {gunka}, {jalge}, {krinu}, {mukti}, {rinka}, {snuti}, {gasnu}, {fasnu}, {minji}, {prenu}, {ciksi}, {jibri}, pilno, pluta, tadj, {tutci}.

zumri [zmu] x_1 estas kvanto da maizo [greno] de speco/raso x_2 – Vidu ankaŭ {gurni}.

zungi [zug] x_1 sentas kulpon/mempropon pri x_2 (abstraktaĵo) – (kp. cmavo .u'u, cinmo, xenru, zekri)

zunle [zul] x_1 estas maldekstre/live de x_2 kiu frontas al/en referenckadro x_3 – Ankaŭ: x_1 estas la normo por orientiĝo de x_2 . Vidu ankaŭ cmavo {zu'a}, {pritu}, {mlana}, {crane}, {trixe}, {farna}.

zunti [zun zu'i] x_1 (okazo/stato) malhelpas/blokas/obstrukcas x_2 -on (okazo/stato/procedo) pro kvalito x_3 (ka) – a 39 Ne nepre kaŭzanta ĉeson. Vidu ankaŭ {fanta}, {dicra}, {fliba}, {fanza}, {raktu}, {klina}, {bandu}, {cfipu}, {ganlo}.

zutse [zut tse] x_1 sidas sur surfaco x_2 – Vidu ankaŭ {stizu}, {cpana}, {vreta}.

zvati [zva] x_1 (objekto/okazo) ĉeestas je x_2 (okazo/loko) – Momenta pozicio de movebla objekto/ago. (kp. precipe stuzi por esenca/nealiigebla loko, jbini, nenri, se vasru, cpana, diklo, jibni, cabna, lamji, tcini, xabju, jmive, jundi, vitke)

ni'o ni'o 2

fanva fo la'o zoi Esperanto zoi

.001 mili- milti
.01 centi- centi
.1 deci- decti
0 nul no
1 unu pa
10 deka- dekto
100 hekto- xecto
1000 kilo- kilto
1E-12 piko- picti
1E-15 femto- femti
1E-18 ato- xatsi
1E-21 zepto- zepti
1E-24 jokto- gocti
1E-6 mikro- mikri
1E-9 nano- nanvi
1E12 tera- tertio
1E15 peta- petso
1E18 eksa- xexso
1E21 zeta- zetro
1E24 jota- gotro
1E6 mega- megdo
1E9 giga- gigdo
2 du re
2-a revicigo se
3 tri ci
3-a revicigo te
4 kvar vo
4-a revicigo ve
5 kvin mu
5-a revicigo xe
6 ses xa
7 sep ze
8 ok bi
9 naŭ so
abelo bifice
abstraktaĵo sucta

abstraktilo de ago zu'o
abstraktilo de bridi du'u
abstraktilo de eco ka
abstraktilo de koncepto si'o
abstraktilo de kvanto ni
abstraktilo de okazo nu
abstraktilo de procedo pu'u
abstraktilo de punkt-okazo mu'e
abstraktilo de sperto li'i
abstraktilo de stato za'i
abstraktilo de vereco-valoro jei
abstraktilo nespecifa su'u
acida slari
acido slami
adreso judri
aero vacri
afabla xendo
afero cuntu
afikso rafsi
afrika friko
agi zakte
ajlo sunga
akcidenta snuti
akiri cpacu
akra kinli
akreo kramu
akso jendu
akvo djacu
aldoni jmina
algluiĝi snipa
alia drata
alkalo jilka
alkoholaĵo jikru
alkoholo xalka
almenaŭ su'o
alta galto

altiri trina
alumeto sacki
alĝeria jerxo
alĝustigi stika
amara kurki
amaso derxi
amelo jalna
amfibio banfi
amiko pendo
ampero xampo
ampleksi kuspe
analizi lanli
anaso datka
angla glico
angori dunku
angulo [dudimensia] jganu
angulo [tridimensia] kojna
ankoraŭ za'o
ansero gunse
anstataŭi basti
antarktika dzipo
antaŭi lidne
antaŭurbo jarbu
anuso ganxo
aparato cabra
aparta sepli
apogi sarji
aprobi zanru
apud lamji
araba xrabo
araneo jukni
arbo tric
are kun ce
argentina gento
argilo kliti
argumento sumti
arko bargu
armeo jenmi
armilo xarci
artefarita rutni
artikolo gadri
arto larcu
arĝento rijno
asekuri binra
aserti xusra
ataki gunta
atendi denpa
atendi (antaŭvidi) kanpe
atenti jundi
atomo ratni

auŝtralia sralo
aveno mavji
averti kajde
aviadilo vinji
azeno xasli
azia xazdo
aĉa mabla
aŭ (tanru) ja
aŭdaci darsi
aŭdi tirna
aŭtomata zmiku
aŭtoritato catni
aŭto karce
aŭtuno critu
baleno balnema
balkono balni
banana speco badna₂
banano badna₁
bando bende
banko banxa
batali damba
bazaro zarci
bazo jicmu
bebo cifnu
bedaŭri xenru
bela melbi
bengala bengo
bero jbari
besto danlu
bezoni nitcu
bido bidju
bieno cange
biero birje
bildo pixra
bileto pikta
birdo cipni
blanka blabi
blato jalra
bloko bliku
blua blanu
bluverda cicna
boato bloti
boli febvi
bombo jbama
bona xangu
bongusta kukte
botelo botpi
bovo bakni
brako birka
branĉo jimca

brasiko kobli
brava virnu
brazila brazo
bremsi jabre
breto kajna
brita brito
brizo brife
bronz ransu
broso burcu
brulaĵo livla
bruli jelca
bruna bunre
bruo savru
brusto cutne
budhisma budjo
bulbo balji
butero matne
butono batke
buŝo moklu
cedi randa
cendo fepni
cepo sluni
cerbo besna
certa birti
cervo mirli
cigaro sigja
cilindro slanu
citi sitna
citro nimre
danci dansu
danki ckire
danĝera ckape
dato detri
daŭri ranji
debati darlu
decidi jdice
decimala punkto/komo pi
decimala saclu
defendi bandu
defii talsa
dekli salpo
dekstra pritu
delikata ralci
demand preti
densa denmi
dento denci
depre vimcu
detalo tcila
detenita rinju
detrui daspo

devigi bapli
devi bilga
deziri djica
diferenci frica
dika rotsu
dikfingro tamji
dimensio cimde
dio cevni
diplomato jansu
direkto farna
diri cusku
disjunkcio vlina
diskuti casnu
distribuiĝi fatri
distri zdile
disvastiĝi preja
diveni smadi
diversa vrici
dividi fendi
doloriĝi cortu
dolĉa titla
doni dunda
dormi sipna
dramo draci
dreniĝi rinci
dubi senpi
duono xadba
ebena pinta
ebeno plita
ebla cumki
edzo speni
efektive ca'a
egale ĉu aŭ ne (tanru) ju
egali dunli
egipta misro
ek- co'a
ekgrupigo ke
ekrano vidni
ekscii facki
ekskrecii vikmi
eksplodi spoja
eksponencialo tenfa
ekster bartu
ekvilibra lanxe
ekzemplo mupli
ekzisti zasti
elasta pruni
elcento ce'i
eldiranto bacru₁
eldiri bacru

eldiro bacru₂
elefanto xanto
elektro dikca
eliri barkla
elteni renvi
embarasita burna
embrio tarbi
emfazi basna
emociiĝi cinmo
energio nejni
enhavi vasru
eniri nerkla
enmeti setca
envii jilra
en nenri
epoko cedra
erari srera
esenca jinzi
esperi pacna
estimi sinma
estinta purci
esti du
estonta balvi
estrado tsina
etikedo tcita
eviti rivbi
evolui farvi
eŭropa ropno
fabo dembi
facila frili
fadeno cilta
fagopiro xruba
fajro fagri
fakto fatci
faldi polje
fali farlu
falsa jitfa
fama misno
familio lanzu
fandiĝi runme
fantazia xanri
farbo cinta
fari gasnu
favora zabna
fekaĵo kalci
fekunda ferti
felo skapi
fendo fenra
fenestro canko
feo crida

fermita ganlo
fero tirse
festi salci
fidi lacri
fieri jgira
figo figre
figura pe'a
fikcio cfika
filino tixnu
filo bersa
fingro degji
finiĝante co'u
fino de abstraktaĵo kei
fino de grupigo ke'e
fino fanmo
firma jdari
fiŝo finpe
flago lanci
flanko mlana
flari sumne
flava pelxu
floro xrula
flosi fulta
flugilo nalci
flugi vofli
fluo flecu
fluto flani
fojoj roi
folio pezli
fonto krasi
foriri cliva
forkonsumi xaksu
forko forca
formiko manti
formo tarmi
forno toknu
forta tsali
fosi kakpa
frakasi marxa
frakcio frinu
franca fraso
frapi darxi
fratino mensi
frato bruna
frazo jufra
fremda fange
freneza fenki
freŝa vifne
frikcio mosra
frivola xalbo

fromaĝo cirla
fronta crane
frostiĝi dunja
froti satre
frua clira
frukto grute
frunto mebr
frustriĝi steba
fukcia nukni
fulmo lindi
fumo danmo
funkciigi sazri
funkcio [matematika] fancu
funto bunda
gaja gleki
gajni jinga
galono dekpu
ganto gluta
gaso gapci
gasto vitke
gefrato tunba
gelatenajo jduli
gemo jemna
generacio rorlei
generi rorci
geno jgina
genuo cidni
gepatro rirni
germana dotco
gimnastiki zajba
gitaro jgita
glacio bisli
glando cigla
glata xutla
gliti sakli
gluti tunlo
golfo zbani
gorĝo galxe
grado gradu
gramatiko gerna
grammolekulo molro
gramo grake
granda barda
grandioza banli
grasa plana
graso grasu
grati sraku
grava vajni
greka xelso
greno gurni

grimaci frumu
grimpi cpare
griza grusi
grundo dertu
grupo girzu
gudro tarla
gusto vrusi
guto dirgo
gvidi gidva
hajlo bratu
Hansa xa'anze₁
harmonia sarxe
haro kerfa
haveno marbi
hazarda cunso
hebrea xebro
helpi sidju
hepato livga
herbo srasu
heredi cerda
hidrargo margu
hidrogeno cidro
hinda xindo
hispanamerika xispo
hispana spano
historio citri
hoko genxu
homo remna
honesto stace
honti ckeji
hordeo bavmi
horloĝo junla
horo [kioma] tcika
horo cakra
hospitalo spita
hotelo xotli
hufo sufti
humila cumla
hundo gerku
ideo sidbo
ido panzi
ilo tutci
implici nibli
imposta cteki
indonezia bindo
industrio gundi
infano verba
influi xlura
informo datni
inko xinmo

ino fetsi
insekto cinki
instrui ctuca
insulo daplu
intensa carmi
interagi jikca
interesi cinri
interpunkcii pandi
interrompi dicra
intersekcio ku'a
inter jbini
interŝanĝi canja
intesto canti
intuiciei jijnui
inversa fatne
investi zivle
io 1 da
iraka rakso
ironio ranxi
islama muslo
iu selbri 1 bu'a
iĝi binxo
jako kosta
japana ponjo
jaro nanca
jehovisma jegvo
jetaĵo danti
jordania jordo
juna citno
jupo skaci
juĝi pajni
kadro greku
kafo ckafi
kaj (tanru) je
kajuto sabnu
kalkuli kanji
kamelo kumte
kamerao kacma
kampara nurma
kampo foldi
kanabo marna
kanada kadno
kanalo naxle
kancero kenra
kandelao delno
kanti sanga
kaoso kalsa
kapitano jatna
kapo stedui
kapro kanba

kapti kavbu
karakteriziĝi ckaji
kara dirba
karbono tabno
karbo kolme
karto karda
kasavo samcu
kato mlatu
kaŭzi rinka
kaŭĉuko ckabu
kelkaj so'o
kelvino kelvo
kemiaĵo xukmi
keramiko staku
kialo krinu
kinaĵo skina
kirli jicla
kisi cinba
klara klina
klarigi ciksi
klaso klesi
klerismo aufklerunge
klingo balre
kloro kliru
knabino nixli
knabo nanla
koiti gletu
kojno cfine
koko jipci
kolektiĝi jmaji
kolera fengu
kolizii janli
kolono kamju
koloro skari
kolo cnebo
kolumo karli
kombilo komcu
komenciĝi cfari
komika xajmi
komitato kamni
kompanio kagni
kompari karbi
kompati kekti
kompleksa pluja
kompleta mulno
kompreni jimpe
komputilo skami
komuna kampu
komune kun jo'u
komunumo cecmu

kondensiĝi lunsu
konduti tarti
konfuzi cfipu
konifero ckunu
konita slabu
konjunkcio kanxe
konkuri jivna
konscia sanĵi
konsenti tugni
konstanta stodi
konstruas zbasu
konstruaĵo dinju
kontentigi mansa
konto janta
kontraŭi fapru
konuso konju
kopio fukpi
korbo lanka
korko korka
korno jirna
koro risna
korpo xadni
kosmospaco kensa
kotono mapni
kovrilo gacri
krajono pinsi
kraĉi sputu
kredi krici
kremo kruĵi
krepusko murse
kreski banro
kreto bakri
krii krixu
krimo zekri
kristalo krili
kristana xriso
kromo [elemento] romge
kruciĝi kruca
krucproduo pi'ŭ
kruela kusru
kruro tuple
krusto pilka
kubo kubli
kubuto gutci
kudri fenso
kui jukpa
kulero smuci
kulturo kulnu
kune kun joi
kune gunma

kunigita jorne
kuniklo ractu
kunmetaĵo lujvo
kun kansa
kupro tunka
kuraci mikce
kurbo kruvi
kurda ku'urdi
kuri bajra
kurso pluta
kurteno murta
kuseno kicne
kutimo tcaci
kuzo tamne
kuŝi vreta
kvadrato kurfa
kvanto klani
kvantumo kantu
kverko cindu
kvieta cando
kvociento dilcu
la stereotipa le'e
la tipa lo'e
labori gunka
laca tatpi
ladskatolo lante
lago lalxu
lakto ladru
lando gugde
lango tance
lano sunla
lanĉi cecla
larĝa ganra
latina latmo
latuno lastu
lavi lumci
laŭta cladu
legi tcidu
legomo stagi
lenso lenjo
leono cinfo
lernejo ckule
lerni cilre
letero xatra
levilo vruga
levi lafti
leĝo flalu
libana lubno
libera zifre
libia libjo

libro cukta
ligilo bo
ligi lasna
ligno mudri
likva litki
limo jimte
lingvo bangu
linio linji
lino matli
lipo ctebi
listo liste
litero lerfu
lito ckana
litro litce
logaritmo dugri
logiko logji
loka diklo
longa clani
lotuso latna
logi xabju
lojbana lojbo
ludi kelci
lumo gusni
luno lunra
lupo labno
magia makfa
magneta maksii
maizo zumri
maksimume su'e
makulo cfila
makzelo xedja
mal- to'e
malaj-indonezia baxso
malaja meljo
malalta dizlo
malamiko bradi
malami xebni
malantaŭ trixe
malaperi canci
malbeni dapma
malbona xlali
maldekstra zunle
maldika cinla
malebligi fanta
malfacila nandu
malfermita kalri
malforta ruble
malfrua lerci
malglata rufsu
malgranda cmalu

malhela manku
malhelpi zunti
malica palci
mallargâ jarki
malliberulo pinfu
mallonga tordu
malmultaj so'u
malo dukti
malpeza linto
malplena kunti
malpliigi jdika
malpli mleca
malprofunda caxno
malproksima darno
malrapida masno
malrekta korcu
malriĉa pindi
malsana bilma
malsata xagji
malseka cilmo
malstreĉigi surla
malstrikta kluza
malsukcesi fliba
maltrans zo'i
malvarma lenku
malĝojanto badri₁
malĝoja badri
malĝojiĝanto badri₂
mamo tatru
mamulo mabru
mano xance
manĝaĵo sanmi
manĝi citka
mapo cartu
marcipano marsipane₁
marcipanspeco marsipane₂
marko barna
maro xamsi
martelo mruli
masto (*de ŝipo*) mastla
matematiko cmaci
mateno cerni
materio marji
matraco matci
matura makcu
maŝino minji
maŝo clupa
meblo nilce
medio vanbi
mejlo minli

meksika mexno
meleagro xruki
melono guzme
membro cmima
memori morji
mem sevzi
menso menli
mergiĝi jinru
mesaĝo notci
metalo jinme
meti punji
metodo tadji
metro mitre
MEX matematika esprimo meksa
mezkvanto cnano
mezo midju
mezuri merli
mia memimoi
miksaĵo mixre
milda milxe
milio cunmi
militeca bilni
militi jamna
mineralo kunra
minuto mentu
miri manci
mito ranmi
mi mi
modelo morna
modifita predikato tanru
modifi galfi
moki ckasu
mola ranti
monato masti
monero sicni
mono jdini
monto cmana
montri jarco
moralo marde
mordi batci
moroka morko
mortigi catra
mortinta morsi
motivo mukti
motoro matra
moviĝi movdu
muelejo molki
multaj so'i
multa mutce
multekosta kargu

multipliko pilji
muro bitmu
muskolo sluji
musko clika
muso smacu
muzeo muzga
muziko zgike
muŝo sfani
nacio natmi
nadlo jesni
najlo dinko
naskiĝi jbeni
natrio sodna
natura rarna
nazo nazbi
naĝi limna
naŭziga rigni
ne- na'e
neaŭtomata macnu
nebulo bumru
necesa sarcu
nefunkcianta spofu
negi natfe
nemateria mucti
neono navni
nerealigita potencialo nu'o
neregula vitci
nervoza xanka
nervo nirna
nespecifa bridi co'e
nesto zdani
neta cnici
nevica interspaco bi'i
ne na
neĝo snime
neŭtrala nutli
nigra xekri
nikelo nikle
nitrogeno trano
nobela nobli
nodo jgena
nokto nicti
nombri kancu
nombro namcu
nomo cmene
nordamerika bemro
nordo berti
norvega (*popolo*) norgo
Norvegio (*lando*) norgo
nova cnino

novaĵo nuzba
nubo dilnu
nuda lunbe
nukso narge
nuliga sumti zi'o
nun ca
nutraĵo cidja
obei tinbe
objekto dacti
observi zgana
obstina xarnu
odoro panci
oferi friti
oficejo briju
ofico jibri
ofta cafne
okazi fasnu
okcidento stici
oksigeno kijno
okulo kanla
ombrelo santa
ombro ctino
ondo boxna
onklo famti
opinii jinvi
opo mei
oranga narju
ordinara fadni
ordoni minde
orelo kerlo
organizi ganzu
organo rango
oriento stuna
ornami jadni
oro solji
oscili slilu
osto bongu
ovo sovda
paca panpi
pagi pleji
pakistana kisto
pako bakfu
pala kandi
palestina filso
paniki xalni
pano nanba
pantalono palku
papero pelji
papilio toldi
paralela panra

pardon fraxu
Pardonon! fau'u
Pardonon! (*vokativo*) fau'u
Pardonu min! fau'u
Pardonu min! (*vokativo*) fau'u
parko panka
paroli tavla
parto pagbu
pasporto jaspu
pato tansi
patrino mamta
patro patfu
paŝi stapa
peco spisa
pediko civla
Pekino pekin
pendi dandu
peniso pinji
pensi pensi
perdi cirko
perfekta prane
perforto vlile
perlabori jerna
permesi curmi
persono prenu
perturbi raktu
petegi pikci
peti cpedu
petrolo ctile
peza tilju
pezo junta
piano pipno
pedestalo zbepi
piedfrapi tikpa
piediri cadzu
piedo jamfu
pigra lazni
pikanta cpina
piki tunta
pilko bolci
pinglo pijne
pinto jipno
piro perli
pisti zalvi
planedo plini
plani platu
planko loldi
planto spati
plasto slasi
plato tapla

plaĉi pluka
plejmultaj so'e
plej traji
plena culno
pleniĝi tisna
pleto palne
pliiĝi zenba
pli zmadu
plonĝi sfubu
plori klaku
plugi plixa
plumbo cnisa
plumo [skribilo] penbi
plumo pimlu
pluvi carvi
pluvo sicpi
poemo pemci
policano pulji
polinezia polno
poluri spali
polvo pulce
pomo plise
ponto cripu
pordo vorme
porko xarju
porti dasni
portugala porto
porĉiama vitno
posediponse
postkuri jersi
potenca vlipa
poto patxu
povi kakne
pozicio stuzi
poŝo daski
poŝti mrilu
poŝtoŝicejo mribriju₁
poŝtoŝicisto mribriju₂
praulo dzena
preciza satci
predikata varianto 1 broda
predikata varianto 2 brode
predikata varianto 3 brodi
predikata varianto 4 brodo
predikata varianto 5 brodu
predikato bridi
premi danre
prenilo cinza
preni lebna
presaĵo prina

preskaŭ ĉiu so'a
preta bredi
preter zo'a
prezenti tigni
prezo jdima
printempo vensa
priskribi skicu
privata sivni
prizorgi kurji
probabla lakne
problemo nabmi
procedo pruce
produkti cupra
profito prali
profunda condi
proksima jibni
promesi nupre
proponi stidi
proporcio parbi
proteino lanbi
protesti pante
provizi sabji
provizora zasni
provizo sorcu
provi troci
prozo prosa
prunti jbera
publika gubni
pubo plibu
pugo zargu
pulio pulni
pulmo fepri
pulvoro purmo
pumpilo pambe
puni sfasa
punkto mokca
pura jinsa
purpura zirpu
puto jinto
putri fusra
racia racli
radiano radno
radii dirce
radiko genja
radikvorto gismu
radio cradi
rado xislu
rakedo jakne
rakonto lisri
rando korbi

rapida sutra
rara rirci
rato ratcu
reagi frati
realigita potencialo pu'i
reciprokantaj simxu
redoni xruti
referenco manri
reflekti minra
regi [homojn: vidu jitro] turni
registro vreji
regi jitro
regula dikni
regulo javni
rekompenci cnemu
rekta sirji
religio lijda
renkonti penmi
renversita tanru co
reokazi krefu
reprezenti krati
reptilio respa
respondeca fuzme
respondi spuda
respondo danfu
resti stali
restoracio gusta
reteni ralte
reto julne
reveni volve
rezulti jalge
rideti cisma
ridi cmila
rifo jmifa
rigardi catlu
rigida tinsa
rikolti crepu
rilata ckini
rimarko pinka
rimo rimni
ringo djine
ripari cikre
ripetiĝi rapli
ritmo rilti
rito ritli
rivero rirxe
rizo rismi
riĉa ricfu
robo pastu
roko rokci

ronda cukla
rozo rozgu
rubo festi
ruliĝi gunro
rusa rusko
ruĝa xunre
sablo canre
sako dakli
sakuro tsakura
salato salta
salo silna
salti plipe
saluti rinsa
saluton coi
sama mintu
sana kanro
sandviĉo snuji
sango ciblu
sankta censa
sanskrita srito
sapo zbabu
satelito mluni
saĝa prije
saŭco sanso
saŭdaraba sadjo
scienco saske
scii djuno
scivoli kucli
se kaj nur se (tanru) jo
sekalo mraji
seka sudga
sekretigi mipri
seksa cinse
sekundo snidu
sekura snura
semajno jeftu
semida semto
semi sombo
semo tsiju
sendi benji
senlima cimni
sensi ganse
senti komforton kufra
senti kulpon zungi
sen claxu
serioza junri
serpento since
seruro stela
servi selfu
serĉi sisku

severa jursa
sezono citisi
seĝo stizu
sibli siclu
sidi zutse
signifo smuni
signo sinxa
silabo slaka
silenta smaji
silko silka
simila simsa
simio smani
simpla sampu
sinsekve kun ce'o
sinsekvo porsi
sinuso sinso
siria sirxo
sistemo ciste
sitelo baktu
skala mezpunkta ne no'e
skalo ckilu
skatolo tanxe
skio skiji
skota skoto
skrapi guska
skribi ciska
slava slovo
sodakvo sodva
sofo sfofa
soifi taske
sojo sobde
soldato sonci
solida sligu
solviĝi runta
somero crisa
sonorilo janbe
sono sance
sonĝi senva
sorbi cokcu
sorgo sorgu
sorto dimna
sovaĝa cilce
soveta softo
spaca movo mo'i
spaco canlu
specifa steci
specio jutsi
sperti lifri
spertulo certu
speso rupnu

spico tsapi
spiralo sarlu
sponĝo panje
stacio tcana
stango garna
stano tinci
stari sanli
stato tcini
stelo tarci
steradiano stero
stranga cizra
strato klaji
streĉita trati
streĉiĝi tcena
strikta tagji
strio dasri
strukturo stura
strukturvorto cmavo
studi tadni
stulta bebna
subita suksa
sub cnita
sudamerika ketco
sudo snanu
sufiĉa banzu
sukcesi snada
sukero sakta
suko jisra
sulfuro sliri
sulko skuro
sumo sumji
suno solri
superi bancu
super gapru
supozi sruma
supo stasu
surfaco sefta
surprizi spaji
sur cpana
suĉi sakci
Svedujo sferies
tabako tanko
tablo jubme
tabulo tanbo
tagnokto djedi
tago donri
tajdo ctaru
talenta stati
tamburo damri
tangentto tanjo

taoisma dadjo
taso kabri
tavolo senta
taŭgi mapti
tegmento drudi
tekseco tengu
tekxi jivbu
telefono fonxa
telero palta
televido tivni
temi srana
templo malsi
tempo temci
tendaro ginka
teni jgari
teo tcati
tereno tumla
teritorio tutra
terni senci
tero terdi
terpomo patlu
testiko ganti
testo cipra
tie for vu
tie va
tigo stani
tigro tirxu
timi terpa
tiri lacpu
tirkesto dacru
tiu for tu
tiu ta
tolo bukpu
tomato tamca
tondilo jinci
tono tonga
tordiĝi torni
traduki fanva
tragedia betri
trajno trene
trans ze'o
tranĉaĵo panlo
tranĉilo dakfu
tranĉi katna
trapasi pagre
tremi desku
triki nivji
trinkejo barja
trinki pinxe
tritiko maxri

tro malmultaj mo'a
trompi tcica
tro dukse
trumpeto tabra
truo kevna
tubo tubnu
tuko boxfo
tulipo tujli
turniĝi carna
tusi kafke
tuŝi pencu
ukrainan vukro
ungo jgalu
unio jo'e
universo munje
unuforma manfo
unukornulo pavyseljirna
urbo tcadu
urdua xurdo
urino pinca
urso cribe
usona merko
utero gutra
uzino fanri
uzi pilno
vagino vibna
vakcino jinku
vakso lakse
valoro vamji
varii cenba
varma glare
velo falnu
vendi vecnu
veneno vindu
veni klama
ventro betfu
venĝi venfu
vera jetnu
verda crino
vergo grana
verki finti
vermo curnu
vertikala sraji
vespero vanci
vestaĵo taxfu
vetero tcima
veturilo marce
viando rectu
via medomoi
vic- vipsi

vica selbri moi
vidaĵo jvinu
vidi viska
vigla cikna
vino vanju
vintro dunra
vipo bikla
virino ninmu
viro nanmu
virseksa nakni
virta vrude
viruso vidru
viskoza viknu
vitro blaci
vivi jmive
vizaĝo flira
vi do
vojaĝi litru
vojo dargu
vomi vamtu
vorto al lerfu bu
vorto valsi
vosto rebla
voĉo voksa
vulpo lorxu
vulvo vlagi
vundi xrani
zinko zinki
ĉambro kumfa
ĉapo mapku
ĉaro carce
ĉasi kalte
ĉeesti zvati
ĉefa ralju
ĉelo selci
ĉemizo creka
ĉeno linsi
ĉesi sisti
ĉevalo xirma
ĉi tie vi
ĉi tiu ti
ĉiam ze'e
ĉielo tsani
ĉie ve'e
ĉifaĵo cinje
ĉifraĵo mifra
ĉina jungo
ĉirkaŭi sruri
ĉiu krom da'a
ĉiu ro

ĉokolado cakla
ĝardeno purdi
ĝemi cmoni
ĝeni fanza
ĝentila clite
ĝermo jurme
ĝi-6 fo'a
ĝi-7 fo'e
ĝi-8 fo'i
ĝusta drani
ĵeti renro
ĵurnalo karni
ŝafo lanme
ŝajni simlu
ŝalmo xagri
ŝanco funca
ŝati nelci
ŝaŭmo fonmo
ŝelo calku
ŝimo mledi
ŝnuro skori
ŝoki jenca
ŝovelilo canpa
ŝovi catke
ŝprucaĵo jetce
ŝraŭbo klupe
ŝtalo gasta
ŝtato jecta
ŝtrumpeto smoka
ŝtuparo serti
ŝuldi dejni
ŝultro janco
ŝuo cutci
ŝveliĝo punli
ŝvito xasne